

عشقہ رٹن

قصۂ قمر الزمان

ملکہ بدورا

ہر دو حصہ کامل

منقول از

الف لیلا

جسکو منشی غلام احمد صاحب ٹنگی پوری نے کشمیری زبان میں
نظم کیا

حسب فرمائش

غلام محمد نور محمد تاجران کتب مہاراج گنج سرینگر

دین محمدی پریس لاہور باہتمام ملک محمد عارف پرنٹر

بسم اللہ الرحمٰن الرحیم

قصۂ قمر الزمان

حصۂ اوّل

نخستیں حمد و منت تس کریمس
چھنہ کانہہ لتس سوا فائق بتعظیم
ژھُرن تم رنگہ رنگہ جن و انسان
نہ در جن و ملائک نی در آدم
زعصیاں کینسہ ہند روزِ ہی نٹن نہ
وِنیو نا تمِ شدادن چھُس بو مولا
ہمی کیاہ تمسندی اوصاف باوِتھ

حلیمس تہ عظیمس نہ رحیمس
ہر دم شوبہ تس کُن حمد وافر
بُرُن جنو تہ ملکو ارض و آسمان
سو چھُوی خالق سماد اتن زمینن
گنا ہو سیت ینہ کانژاہ رٹن نہ
ییتھی پاٹھن وچھن فرعون نمرود
ہکیا کانہہ آفتابس ژونگ ہاوِتھ

چھُنہ کانہہ لتس سوا لائق بتکریم
گنہگارن گناہن بس ہو غافر
نھُون نہ کینسہ ہیو کانژاہ بعالم
سُو چھُوی رازق شریفن تہ کمینن
کرہیس ہمسری کینہ بد نیا
سپن نابود۔ پانے رب چھُو موجود
کرُن پیدا ازشوقِ خود نہی سُون

شوبہ وُن نہ رنبہ وُن کیاہ نبی سانو

در نعت سرور کائنات علیہ الصلوٰۃ والتحیات

پس از حمدِ خدا نعتِ پیمبر
سُو شافع روزِ محشر عُذر خواہن
سُو چھُوی فخرِ دو عالم سانو رہبر
سُو تس مرغوب خاطرِ شاہِ خوبان
شفیع المذنبین سردار سانوی
بُو ونہ میں ہول باجی خاک پاین

سارن مرسلن ہندہ خوتہ برتر
سُو چھُوی غمخوارِ اُمت روزِ محشر
سُو ختم المرسلین معشوقِ داور
تمس رت رتِ صفت کردت پانہ کُن
وندسنا و الضحیٰ رویس لو کرانوی
سو چھُوی بر زتہ بہتر یہ اولی

سُو چھُوی سرکردہ سارن انبیاہن
شوبہ وُن کیاہ سو چھُوی افضل تہ بہتر
سُو محبوبِ خدا معشوقِ یزدان
سُو شیرِ حمت کانچھمت چھُوی کائناتن
تمس یاسین لقب و نموت خدائن
وِنُن لتس فداتہی انا فتحنا

شوبہ وُن تس لسبر چھُوی تاجِ لولاک
سراجاً ہم منیراً تس نوے ناو
گنڈِتھ دِلکس بالبس رگہ تارہ
ولنسا میانہ غمخوارہ وندے پان
ژہ چھُوکھ نا قربِ اعلیٰ لنشہ ذاتس
تمی سیتی دلِ عشاق گو چرہ
خدا راضی چھُو چانِ دوستدارن
وندکھ بوزوتہ جان آئین تہ گراین
خصوصاً اہلِ بیتن چھہم وسیلہ
تمس رونہ نمازہ کیاہ دِلس شُود
بوہیت آسی وسیلہ غوثِ اعظم
شہِ مشکلکشا ہم شاہِ سمنان
دِتم دِلچھن اچھن نورِ ظرافت
ژہ زانکھ پانہ ساروی دانہ داناہ
ولو پانو ژہِ گوی بوزِتھ شہنشاہ
مہ چاو از معرفت قیدِ ژہِ داماہ
یہ دنیا کیاہ وچھہم برہم بازگارہ
چھہ پانہ نظرک راہ ونہ بنِ بیہ کیتاہ
یوان کم کم چھہ خوبانِ زمانہ
بقدِ خویشتن چوں سرو طوبیٰ
ببیس سیم و زرن انمت سیٹھا چھو
کرانی زاہ غریبس کر معونت

دوان لتس بوسہ پائین ارض و افلاک
بشوقِ دِل پرِتھ ہر دم درودہ
یہ زیرِ وبم بومتکوی سوز چارہ
وندینا خاکِ پائین چشمہ ہر دم
شفیع المذنبین چھُوکھ کائناتس
ژہِ یمِ وُچھکھ وچھُن تمِ ذاتِ مولا
فِدا ژُو میون اصحابِ کبارن
یموٚ چھہ روی چانوی دید با دید
وندِتھ لگزِک پدرِ میونوی قبیلہ
مہ کڈتم زین غمِ اندوہنا کی
شہِ مخدوم تہ بیہ شیخ العالم
بو سارِن اولیاءن خاکِ پایہ چھس
قباحت کاسِتھی بخشُم لطافت
شہا امید چانی چھہم ہر جا
ہبر غم ترا و ساری غصہ غمہا
دِلس کھی تُل تہ ستر تل سُتھ مہ کرتم
چھہ گرنہا وان کینہ زاہ تہ وارہ
غرض ایس دورِ دوران شورہ نہ زاہ
اڈان نیران زِ بستانن جہانہ
اکھاہ نازاں تُوی چھس رستم دور
کران چھُوی یا سمن گندھ قسمن کراو
وچھان حالانکہ تمِ دورِ زمانہ

گچھِ کفرک تہ ژل یامرت سوچن دراو
بذوقِ دِل ولنس باصد سُرودہ
ولنسا میانہ سرداروے وندہ جان
بو چھُس لاچارہ قیدِ چارہ کرتم
شُہن چھُوی تمس رولیس عرق زن دُر
ژہ یمِ لبیک لبن تمِ حق تعالیٰ
چھیہ یمِ ساری تمِن قربانِ بو پاین
لگے قربان تمن سوی چھہم مہِ عیدِ عید
یمن لسن رگ وچھی زرکنِ سُو مردود
گمراز حاسدان چھہم سینہ چاکی
وسیلہ ہیت بو آسی شاہ ہمدان
بَرن پٹ تہ ہندنی ہیچون گرہ چھس
پرزہ نٹ ہکہ نیک بد بو پانہ
مہِ کاسِتھم گنٹہ نہ کڈتم ازین چاہ
الا اے ساقی عرفان بمن آ
زجام معرفت ون ٹیڈ مہ برتم
وچھہم ایوان کیتاہ گیہ کیتاہ
قیامژ تام یہ دوراہ مورہ نہ زاہ
حسینانِ جہان نازاں بخوبی
دوان مُٹھہ گردنی ہاوان زن زور
چھو بیکھاہ مست اگرت وچکومت
چھہم تمِ قدرت تہ زمانن اکھ فسانہ

الٰهی رکهه ازین خمارِ دنیا نجات از لعنتِ مکارِ دنیا

سببِ تالیف و تصنیفِ کتاب

غرض قصه و تن ڇهم داستانه مه شوق آهسم نه الا گو بهانه

پهرن بله ذات پاکن آب و دانه
وڇهمنه کاڻهه زِ تقدیر خود آگاه
ولیکن دم بخود آسوس وڇهاني
دِون کر زاه مسافرين ڇهين جاي
مسافر ڊير يکه بر تلِ ديک ناد
شوتنگ يت اده پاني گرهڻ هيرت
غذا ابيند وي سٿهاه دور از شرافت
کهوان وڇهمي ڇهوزن هاهه تهند زم
نه زانن مذهب و ملت نه تم دين
ليسنز اميد ڇهم در روزِ ميدان
ڊوهه اکه دوستن اک نوس ساله
هتون امامت پڙهن سيڊن تو حيران
ژتس آسوسنه کنهه هرگز نه لس زان
نه تعظيم و ادب مه کرسو اتمام
بجلدی دراو برونٺهه هر امامت
بجاي ضمِ سوره زن گواني
جماعت ختم کر هٺي دراس واره
خداوندا سوا زآفات رهڇهين
تهندِ هي بابه صاحب جا حبس جنت
ڇهه پڙ کن اهلِ همت خانواده

بو هنولس سو نه مرگ از کهو نهامه
وڇهم خلقت عجائب ته غرائب
زمارِ نفسِ خود سينه تحصاني
وڇهم تم بدتر از کفارِ مکه
ديو خيرات فيند خانه آباد
ڇکر کهي کهي مکر بد حال گيمت
ڏوان تت نزنه وڇهمي بي لطافت
نه وڇهمک کاڻهه شعوراه نه لياقت
فقط ٺهٺهه بازي ونبراه تهند دين
وڇهمنه کاڻهته ڇهڻن ٺهٺه ڇهلاني
وڇهم پيراه بهنت ته باکماله
کتاباه هت اکهتس کت بي شعوراه
مه کن وڇهتهي ڇهو کرتس کنهته قرآن
نمازِ شام تا امت وانو نزديک
امامت کياه کرن پاتس قيامت
عجب خرساه تمس نه کنهته قرآن
نمازِ شام پڙهي ڊوباره
ڇهو عمري لوک ليکن شوته اولا
تهمي تهو نم ستن پيرن مه منت
سٿهاه صاحب حيا و کان احسن

بله واتس بوهت جايه وني کياه
تلم کنيزن ڊوهن بڊ بڊ مصائب
عجب رسماه وڇهم تنه کن لوکن هي
نهند تعريف ونت کياه بوکه
دلسنه زاه ته آلو توره فيرت
شکم پر پر ڇکوراه کهت متيمت
وليکن شورنت منز زو ريڙ کم
نه کاڻهه عقلاه تمن نه کاڻهه فراست
قسم ڇهوم مه تسندوي يم دتم جان
وڇهم تم آپ ڊيشت يڙ ژلاني
تهمي ختم شريف شاهِ جيلان
ز شيطان زياده وڇهمي تس غروراه
باخر ختم پاني اتمه انجام
غروب بله دوه سيڻن گو شام تاريک
پران الحمد پامت گو ٽکاني
سيڻن شرمنده کر کياه ڇهس بواوران
اکهاه صاحب شرافت شيخ احسن
شو ڇهمت مالِ ماجي خانه مولا
رفافت تم کرم از حد زياده
توي ڇهس خانه مالس ناد احسن

رفیقاہ چھم زحد امسنز مِہ چھم ست
تمس ورژمِز خدائن برتری چھے
تمن گومُت اثر ژیٹھم لکانی
نملنٔے منز کہالت چھی گرانی
بہندرے پاسہ یارب کرمِہ آسان
عجائب تہ غرائب بیت تارہ
بیاضاہ پُرزنعت وہم مناجات
مِہ کرتھم ژہ غمِ ماضی فراموش
میانِ الف لیلاہ چھوی قصاہ جان
وعربی کڈ متوی تم بامُرادن
لگومِ کینژن دوہن سوی پتہ وارہ
قیامُرتام امسنز چھم مِہ منت
امِی مِہ یاد پاوم قولِ اُستاد
اگر خارے بود گلدستہ گردد
اچھن رٔی گاش بخشُت تہ کن ہوش
ژہ چھی عظمت مِہ یدکاسک ژہ رحمت
الٰہی دِم مِہ ونِ توفیق طاعت

چھہ روزان نیکنامی بردنیٹھہ نیٹ
مگر ذلیشت لسند احوال ہیمائے
کھوت ژورے بوکراصلاحکانی
خداکاسِن تمِن سارن کہات
کرورس منز اکھاہ چھوی نیک آسان
وچھن شیخن دوہہ اکِہ میون تصنیف
وچھن پاہنت کرن ہیہا ہیہات
فنٔے بواک گنتھاہ یدمیون لُوزک
ظرافت تہ لطافت تت سٹھاہ جان
یہ قصہ ولہ ناوُن جامہ کاشُر
یہ آسوم دوست کہنہ اتھنہ چارہ
مِہ کرذِمہ یہ متومس کیوژ کالاہ
خدا اسٹاہ نہ تھونس خانہ آباد
خداوندا مِہ چھمنہ عقلہ ہند ہوش
جوانن دست پاتہ زنِ ہم گوش
مِہ پانس مارِ ابلیسن دِلم نال
مِہ از شیطان رجیم ساعت لساعت

بسان گنڈ چھوی امِس تہ نوکری چھے
بوسپدس تنگ وارہ چھم تیتزلے
نمومشراو مِز چھے دیندار ی
لگن اصلس تہ مشراون جہالت
ونی ون مختصر کن تھاد وارہ
وچھت تت کتھ کرہ نے لگو سو تعریف
مِہ کرنہ انم ژہ چھوک تھو صاحب ہوش
ژہ ید کینژن دوہن یت جایہ ونک
بہ اُرد و چھوی اشو ونمُت اُستادن
لطافت کاشرس گژہ زیادہ کاشر
امِی مِہ رُٹ گنڈم کرنم مِہ ہمت
بوکرلنس تنگ ونم رژ مِثالاہ
بہر کارے کہ ہمت بستہ گردد
بوکرکنہہ زانہ الاٰخر دوہم نوش
ژہ چھی قدرت وچھک مِہ کنو رحمت
بوکرلنس نفس شومن زیادہ پامال
مِہ کڈ تم از ضلالت چھک ژہ ہادی

بشیرس کاس از دِل ارنج دادی

آغاز داستان و قصہ قمرالزمان

دنان شہرس اکس چھی ناو خلدان
نہایت پُرفضا وجای پُرخوب
ونٔے گیاہ کیتھو سو عادلِ شہریارا
بہمت حاتم دورِ زمانی

عجب ملکاہ بنزدیکِ کہستان
دپان چھی شہ زمان ناو پادشاہس
قوی دِل زورہندا تاجدارا
لسندی عدلہ سیتن ملک آباد

ہوائی خوش پسند وجای مرغوب
تمس عالی نژادس نیکخواہس
بشوکت آسوزان جمشید ثانی
غریبن تہ امیرن خانہ آباد

پکان یکہ وٹہ آسی شیر ہانگل
یِتھ اُتِھ وِتِھ جانم تہ تمِ تپ
وپان یعنی تمس آسوی نہ اولاد
سٹہاہ آسو مضطرب گوٗمت شوٗ محتاج
وزیرس تمِ پرژھوٗن چارہ درین کار
فقیران وقلندرن بیہ عابد
گژھِہ اُزاد شاید ژی ازیں غم
تھوی منگنس اجابت نار بوزِی
وپان بلہ بوز ژیھِ کَرتِ پادشاہن
پرژھُن کینِہہ مشورہ چھُو پادشاہس
بوچھوس دلخستہ گوٗمُت بہر اولاد
ژہ چھوک برتر بہتر سانو اعلیٰ
گژھی شاید ژہ بخشت پر ان عصیان
ژہِ منگ پانے چھہ نتہ کینہہ تمہاحت
سمِت رخصت کرُوک شاہن تمان
خداوندا ژہِ کرُون مُشکل آسان
ژہِ نے بوزک وَنوکس یا الٰہی
خلاصی دِہ ازیں غمخانہ یک دم
چھہ اسِ آمت بدرگاہ تو ناشاد
عطا اولاد گوٗلس پاک شالس
جگر گوشہ کرُوک قمر الزمان ناو
سپن خورم سٹہاہ دلشاد و خورسند

کرانی کانہہ وچھمنہ کینسہ گانگل
بہر علم وبہر فن باخبر آسو
امی پُرژھہ آسو نہ لس زاہ تہ دلشاد
کران آسو چارہ سارنی سوی بہر جا
دپوس تمِ تورہ فیرت اے جہاندار
منگن تمِ ذاتِ پاکس چانہ باپت
خداگا سی ژہِ سارِی غم تہ ماتم
چھہ یت شہرس اندر زاہد تہ عابد
مُنادی تمِ فِرن شہرن تہ گامن
سمی سارِی بہ پیش شاہِ عالی
منگو ناتوہ خدایس دِل گرِھم شاد
ژہ تہ منگ اس تہ منگو لس کریمس
بجوش دریائے رحمت بیہ یک آن
خدایس اَسِ تہ منگو تھاو دِلِ شاد
تمِ ن صاعبدِ لَن تہ نیکھو ا ہن
چھہ اسِ ساری سٹہاہ لاچار گیمت
ژہ رستوی چھنہ کانہہ جائی پناہی
چھو سانوی شاہ گومت سخت لاچار
ژہ اسہ ون بوزِ زاری کر تہ دِلِ شاد
خدا بوزِت تمِن گوزارہ پارہ
وُچھت تمِ پادشاہن کوت بڑ چاو
بصورت یوسفِ ثانی شوزن آسو

وچھمنہ کینسہ تژھ ہش پادشاہت
دلیکن لس نہ کینہہ نور البصر آسو
زبہر وارث دیہیم ہم تاج
مہ بخشم نورِ دیدہ یا الٰہا
شمبر تک عالم و فاضل تہ زاہد
گژھِہی بوزِت ہنی شاید یہ نعمت
ژہ کا سی آرہ کو بخہ زار بوزِی
تہندی سینت شاید وانہ فائدہ
ییو دریش ساری نشہ شاہس
نشہ سارن کرُن احوال حالی
دپوس فیرت تموای شاہِ والا
علیمس تہ عظیمس تہ رحیمس
گژھِہس کیاہ کمِ تھوی منگنس اجابت
دِفی اولاد سینی خانہ آباد
سمِت ساری منگنے لگ بہر آن
زبہرِ شاہ اس چھی تنبہ لیمت
ژہ چھی قدرت تہ کراسہ شاد و خورم
بہ پیش آمت تمس چھوی سخت دشوار
تہندِ تیر دیکاداتوی نشانس
سپن دلشاد ساری دل اوارہ
وچھُن تمِ یام روی نیک فرزند
فولہ ون خوش یوٗن سوٗی یا تمن آسو

وچھت صورت تسنزی ماہ تابان
دوبارہ آو عالم گرُ فلوا
تھنہ یامت سو پھولولوی لالا
فقیراہ کانہتہ تتہ رُودینہ لاچارہ
سمے ساری بیک آس تم نہرجا
گداتتہ منگہ وُن تم کانہتہ تھاو
وچھت طالع کرُوک شاہس مبارک
یمس طالع ستھاہ اعلیٰ نشان چھوے
ولی کنہہ کال از دورِ زمانہ
یہ سپنی تاجدار و شاہِ شاہاں
کران پرورده تس از شیر و شکر
تمس زن حسنہ سیتن دلِ بچھانی
بڈانی سوی دوہس آسوی رتگ ژن
سپُن تامت تہ نیوہی ژاٹہ ہالہ
دوہس رہس سود لخواہی کرانتی
پرژُہن تس دوہہ اکی پادشاہن
بخاموشی دِتسنہ تم جوابا
زبہر مصلحت پراری وریہس
پرژہان چھوی قبلہ گاہ زہی ہر شادی
وڈن نہ تن تمی عالی نژادن
لبالِ سیوہن تس پرژھنہ حالی
گری نہ زاہ تہ نیتھر چھیس لولاچار

ستھاہ افسردہ ساپن دلِ پریشان
کوٹھس زن گاہ نزاوی آفتابن
قیامت ڈیلشہ ونن کرنہ پیدا
مُنادی فیر پرن تہ فقیرن
خزانن قفل مُژرِ رگ برکرِک وا
گنڈوک طالع تمس تنجیم دانو
مبارک صد مبارک لچھہ مبارک
یہ سپنی پادشاہِ ہفت اقلیم
گرتھس برگشتہ طالع درمیانہ
زبہر پرورش دائن حوالہ
دوہس ارتس ژہان تس آسہ دربر
ونی کیاہ ڈوٹھہ کوتاہ گوشو دایہ
شہ خوبانِ عالم گوبہر فن
گرن کامل سُو پشرک اُوستادن
زعلمِ دین و دنیا یدبران تس
پوان چھم مصلحت ای پورِ دلبند
نہ اقراراہ دتونس باصوابا
دویمہ سالہ تس پرژُہی وزیرو
امی سپنن گرژھی خانہ آبادی
دپوک شاہس بیس وریس وچھونا
ژہ کرتم کارِ خیرک سرِ سہ حالی
سبب چھوی پرم وارہ فسانہ

نتہ مایوسفِ ثانی بدنیا
وچھت صورت ستھاہ گیہ اضطرابن
خزانن برگرک وا باگرک دیار
بہر اطراف سارن گوشہ گیرن
خراجِ سال ملکس اتھہ تزاوُن
عُلاموتہ حکیمانِ زمانو
عجب لوُرے ہنرمندِ زماں چھوی
سمیمت ژُت امس طالع بہ تنجیم
زبعدِ چند سالہ بیہ درآں
ڈوک دربر تموزن منختہ مالہ
لیوی تس ماہِ کنعانس وچھانی
رچھان کیاہ آس تس سی تھدِ پایہ
دپان القصہ یامت ہفت سالہ
کرنے تربیت لگ شاہزادن
چہاردہ سالہ کامل گو بہ ہر فن
کرِوی ناکو نہ جایہ عقد پیوند
سو منگرآسو اصلا کارِ خیرس
سمیت سارِو تمو دانا امیرو
ہتوک نہ ذمہ اصلا شاہزادن
دنیو تدبیریت اس ون گرد کیا
دپوس تم پادشاہم بوز تم زار
کنایہ مکرِہ بَرِبَرد استانہ

وچھمنہ کینہ نیران ہمہ وفادار
زنانو دانہ ہن گیتن کرکھ بیخ
گنو یا ہرت ہیند بوزک فسانہ
مہ چھوہم دِلتنگ ازوصلِ زنان ہا
چھو بدکردار تہ بعیار قوماہ

ہیند قوماہ وچھم مہ سخت بعیار
زنانو کیت کرمت خانہ ویران
کتابن منز چھہ بربر داستانہ
برغ شونام ہندی مردِ دانا
ستھاہ بے وفا بداطوار قوماہ

زنانہ بد چھو ہرگز کر گژھی نیک
زنانو کیت کرمت حال حیران
بو چھوس دِلتنگ گومت از زنان ہا
دوادم دیہم دوانی چھے بہر جبا
چھو کر نیران کمین نشہ زاہ تہ پور یر

چھہ کانسہ چھان نیک مردس نشہ دور یر

دلیل آوردن شاہزادہ بر بدکرداری و مکرِ زن

وَنی ات پٹ دلیلاہ پادشاہم
نہایت ہیر دانا اہل درداہ
سو ژم عالی نسب تہ نیک نیت
مولی آسنہ امنزی اولیس یژہ
زہر واوی تمس دادی سنیمت
وظیفن ور وَنی منز آسو فضل
عماری ہیژھ شہرن پانس لسامان
گرو ہم تبدیل امسند رس فریس
کرت حیلہ سہ کار بد کرانی
زین ہر سو وچھانی ہر نہ ہانگل
آئی رچھتہ ہوا از آب بلا ژی
عماریہ منزہ زنا ناہ خوب آیہ
انقس کتفف کرِ ہتھہ ژانن و عماری
کرِ وس از خوفِ جان تم تورہ تسلیم
کرون اقرار سیٹھن جفت تس سیت
چہندہ منزہ ییہ واداہ تمہ کرِ تام

مہ پرانن نش ییچھے پاٹھ بوزہ ژھم
تمس آسی زنانہ نیک کردار
ستھاہ صاحب خرد تہ نیک طینت
تمی پرمت فسانہ آسس بسیار
تمس فعلِ زنانان ژنیمت
زہ زورِ دورو پانس ہس کرن تم
ووہس راتس کلس پٹ ہن شوفیر انجا
ولیکن سی زنانہ آسس مکار
جہنم پانسی کتھو سی سرانی
قضاہ آسو شخصاہ اک درانجا
ازیں آفت ستھاہ بحال چھس بی
وچھن شخصاہ گلس پٹ تمہ لیو تمت
وونن تس کرِ ژہ جل فسقی تیاری
وَنے بو خاوندس کر نم می زور
یہ وچھتو کر زن حیلہ انن کیت
ژھنن تت گند پر ژھنس تم جوانن

بشہرِ روم آسوی نیک مرداہ
ژہ ییہ بوزک وَنی تمسند بواطوار
ولیکن نیکمرد تس امسندی یژہ
زنانن ہندہ خویہ نش خبردار
سو کامل آسو دہر علم اکمن
ستھاہ تکلیف پانس پٹ شہرن تم
تسلی آسو پانس تس عزیس
ستھاہ بدکار آسی ستی نگونار
دوہہ اکہ فیر فیرت سوی جنگل
وچھت ہس گودنس خوف پیدا
ونان ہی کھت گلس پٹ ژہ یہ تایہ
زخوفِ جان وول تس قد بلونمت
مولی تم بوز تس تہ ہاولس یم
ہنوس تمہ کرہ سیتن ژٹلون شور
کرت لہو و لعب فارغ سہ گیہ یام
یہ پن کیاہ چھوی امک سرمہ نشہ وَن

شمارہ خاطرہ چھس گنڈ بوو دیوان
کرون تم لعن و طعنہ پان پانس
کلس پٹ سوی تندس خچی گران کار
سپون دِلتنگ شہ پیو در ملامت
ونان چھوی پانہ در قرآن مولیٰ
وبھت گوخشمہ سیتن دراو ازجا
ژہ چھوک فرزند میونوی پُر زہ دانش
ژھِنے ناچانہ بابت پانہ ماروے
ژہ ٹھید روزک نہ راضی حکم شاہس
مہ چانی پژھہ چھو گمٹ زونہ گرانوی
نہ بوزت شاہزادن کرنہ شندی
نہ ناخن ہشد مہ چھم معلوم کردار
سپن لس والدہ بیزار بسیار
ننتہ کانژاہ پُرن لس گرِ افسون
کردک تجویز تھاون گرِ ھہ محبوس
تھون تت منز گرھی شہزادہ بدبخت
شو بامت داتوتت جایہ بخواری
گران آسو شکر ہر دم سوی یزدان
شو مشغولِ کتب بینی دوہس آسو

دُنس تامت برابر ہت چھو ایوان
یہ وچھتو نیک مردن لوگ حیوان
یہ وچھتو قوم زن کوتاہ چھو بیوار
خداوند ابو گیاہ بادی ہیند کار
مہ ریمت پانہ چھو ہم مکرا عظیما
ونن نشہ ماجہ تسنزی یہ احوال
بوآسیناژہ نشہ ازبہر پرسش
ژہ گرتھن مول پنن کیازہ ناراض
کھسی ادہِ وارہ ژکھ عالم پناہس
جہالت تراوتھی وَن لوزمیانوی
کرون گفتار دورانہ ہوشمندی
ژہ ہیتر چھوی ژہ گرتھہ فیرت بخانہ
بخشم و قہر شاہس دِتو نہ اخبار
ژلِس بیمار شاید پیہ درحال
امس طالع چھو در برج منحوس
بپار نجیر و غل گردنہ تمس طوق
پرون حمد و ثنا تم سوی باری
زبہر خدمتس لس اک غلام ماہ
شبانہ نندرہ ہندی کارتس آسو

یہ بوزت عقل حیران گیہ جوانس
ہنوز از مکرِ زن پژ آسو لی زان
ونن تم پادشاہس قصہ بامت
چھونہ ہیتوپیاک قوماہ زِشت کردار
سپون بلہ پادشاہس دِل تسلا
سپن بوزت تند احوال بیحال
ژہ ونتم مہ دلک احوال ساروے
دپان ساری گموت شہزادہ اساز
خبر چھا کیاہ کری تجویز چانژی
وندے ساروی قبیلہ بیہ گرانوی
جواب سخت کرنس تلخ گفتار
بوزاہ بوزے نہ یم چانی فسانہ
سپون قمر الزمان دیوانہ مجنون
ننتہ مشکل چھو تمند حالِ انکال
برون شہر زنداناہ وچھوک سخت
لگان لوک سیت سیتی جوق در جوق
غنیمت تم زشادی زانو زِندان
نہ کینہ سیت گفتاراہ کلاماہ
بدبنگونہ سوواراہ کال آسوی

گذاراں وارہ ماہ وسال آسوی

رسیدن میمون پری در حبس خانہ و دیدن جمال قمر الزمان

پری پیکر لسان تت جایہ آسی
نہ آسی دخترِ شاہِ سمنداں

دلے اژ چشم مردم ژہا یہ آسی
شو آسوی پادشاہِ جن و پری

پری میمون لسان نزدیک زندان
دپان تابع تمس آسِ بجروبری

کُنی تس کوٗر ہیموٗن آشوٗتس ناد
کہتانن بیا بانن سٕہ فیران
قضارا پیہ نظر تس سوی محبوس
سپنمُت باغ چھوی نورٕ علی نور
قدم ولول تلون آئی بجلدی
وُتھسنہ تمہ کریونس زور ہر چند
پلنگس پٹ وچھُن زن آفتاباہ
مہ ژٔھہ صورت وچھمنہ زاہ ہوشن
پلنگس فیر اندا ند شمعروٗ یس
وٕنی گٔتھو شاہزادس لول بٕرنے
رٹن شہزادہ دربر سعیت پانس
ہتھون نہ شاہزادس کنہہ نہ خبر
کرینس کریک کُس چھوک ای پرندٕ
وُچھیت ہیموٗنہ جن گیہ عقل حیران
تمس قمرالزمانٕن وٕنہ احوال
مہ وچھموت آشوٗنہ زینہ پٔتھ ہتھو زنا
نظر یامت ہیم برمجلسِ شاہی
عجب جشرا ہ میان دل مہ بیوچھم
ژٕنگت برمفرشِ دیبا وُچھم حُور
وٕنی کیاہ موی عنبر بوی تمسند

کران شاہی سٕہ تت طرفس ژٔو کن تھاو
دوہہ اکہ ورا یہ سیرس حسبِ معمول
دِوان شعلہ وچھن تت جایہ فانوس
وچھُن تمہ گاہ یامت گیہ حیران
سوہِ کی زندان قدم تراون بجلدی
وُچھانی آس شیشو منز سوٗیڑ کال
نتہ یوسف ژٕنگت برفرشِ دیباہ
سپن پروانہ وٕم پانس وتن یام
ینبرزل زالہ زن لبج کالہ ہوٗیس
لگن پاری وتن تس بوسہ بروے
کرن تس شوٗقہ سیتی بوسہ پانس
کرون پروازتامت سوٗی بالا
ژٔھ چہک جن یاپری یاچھک وندہ
وچھن یامت سوو نخش پرژہ ناوون
نتہ بوزِت وارہ ونخش آو درحال
وُفان آسوٗس ہوائی آسمانی
زِمہ نوزاہ وُچھم مہ تا ماہی
بوباس پٹ کھتوس از آستانہ
سٕہ بدرالبدر شاہِ چینہ سنز کور
ونتامت مہ ژٔھہ صورت نہ از تام

سٕہ ہر سیر ہر شب آس نیران
وچھن مخلوقِ دنیا آس مشغول
شمع شولان پوان چھوی گہ نگود دور
ونتامت تمی نشہ آس بے زبان
اما تمہ قید خانک بر وُچھون بند
ژٕنگت شخص ماہ وچھن ناہجاہ و اجلال
بحیرت گیہ یہ کیاہ سنہ چھس نو ویش
ڈٕلت زم ژاہ یہ محبوس اندر تام
قیافہ سیت تمہ معلوم کرُنے
وسنے لگ تمس عرق زبر ہوے
بخواب ناز تراون ورا یہ نبر
ہوائی تمہ وُفانی وچھنہ شخص
نہ بوزِت جن سپن حاضر یکیان
تمس ساروی ہنن احوال باوون
مہ تمی وٹھوم ہیوی ہیوانہ تماشا
بشہرِ چین وانوس ناگہانی
مہ شاہِ چینہ سنزی قصر ڈیٹھم
مہ کنعان وچھوم دررو بہ خانہ
وٕنی کیاہ روی وموکی وخوی تمسند
مہ وُچھم آس نہ حیرتا بہ دل آم

دربیان سراپائے بدورا میگوید

مہ پان آس بوپانس یا الٰہی
بدرٕ مہ پان لاگم دربتاہی
تسند قد زن صنوبر سرو شمشاد

نتہ ماحسنہ باغس سرِ وآزاد
نتہ باغِ بہشتس منز شوطوٗبا
شوبہ ولن چھس پریشان موی عنبر
ژرمت موی مشکین چھوس کھورنظام
شُبن تت پٹھ وچھم طاقین زرکا
نتہ مارِ سیہ یا عشقِ پیچان
سپنمت عاشقِ بیمار بسمل
ستارہ شعلہ زن دیوان چمکہ
سوبرخ ڈیشت دلس ارمان خورے
نتہ از چاہ ورامُت ماہِ کنعان
بدنیا کر چھو کمینسہ نازنینس
ژرمت بال وپر پراران نگاران
وچھت تت کُن عشاقن دل چھولوبان
کمان ابرو مہ وچھمس یمہ ونجہ
دہن غنچہ نہ حلقۂ حلقۂ میم
بگرد چشم تس چشم بلا تیر
دو صد جان قیمتِ آں یک کرشمہ
بمژگان کرہ یُدوے اک اشارہ
وچھت گردن انز نور ٹیہ ماتم
تمس برؤش گیسوئی گرہ گیر
شوبی تت سینہ سی سدیت سینہ بلوُن
نہ گل زنگمت تمس از خونِ آدم
وچھت تت کن بلائی کیبت بیمار

قدرِ زیبا تسند زن سرو درباغ
چھنہ ترٛدھہ شوب سرو سن ونی کیاہ
میانِ موی مشکین جوی کافور
ولت تت منز وچھم کیاہ روی گلفام
ژرمت دامِ گیسوئے گرہ گیر
اویزان زلف وچھمس تل بدن تام
شوبہ ون چھس کنوتل ژہایہ کنفل
کرانی ابرہ تل زن چمکہ چمکہ
رخِ تابان تسند چون نور تابان
وچھت صورت تسنز یوسف بزندان
سمن بویس بُمُہ منز خالِ اذفر
سوداری تنبہ لاوان دلفگاران
رخُک بوسہ چھلک دارو عشاقن
کرانی عاشقن والنجہ کھنجہ
زہ وُٹھہ زن پانہ سینی سرخ کرمت
خدنگِ ناز کھت کنتاہ سپن گیر
نتہ ماگر دلیلی چھوہی قبیلہ
کری صورت پرستن دل دوبارہ
شوبہ ون چھس ہنجہ منز حوضِ کوثر
وچھت نم گوس بالکل پانژ نجیر
لصافی آئنہ زن صاف شفاف
گمت قلوانہ خوبی سارِ عالم
پرازمی جامِ عقل وہوش وچھمی

وچھوم یامت یہ میولم ہارسی ماگ
برت از موی مشکین سر بسر سر
بتاریکی دِوان شعلہ سہ از دور
میانِ موی مشکین جوی سرشار
سپنمت خستہ جانن پانہ زنجیر
اویزان تمامت چھس زلف کاکل
دِوان شعلہ زیر زلف سنبل
ژوداہم زن ابرس تل شہ ژورے
گلابن روی ڈیشت کھوار مانن
ونی کیاہ حسنِ خوبی تس حسینس
نتہ زاغِ سیہ پرستہ زبہ
ڈکہ بجہ چھوس ڈکس پٹھ کہ شوبان
گژہان گل گلِ وچھان عنبرن شمع زن
الف بنی شُبن بر صفحۂ سیم
نہ مخنہ مالہ از یاقوت جرمت
مہِ نہ چھمس سرمہ بر بر نہ چشمہ
بہت برجای خودبی قال وقیلہ
سہ کاری تھز نتہ تارہ کرنہ عالم
غوطہ زن تت اندر زاغِ سیہ پر
مہ وچھمس شبنہ خونہ سینہ ژیرن
اماتت آئنس پٹھ کُن وی اداف
فتہ ون چھس لبینہ یمہ نہ انار
نوانی عاشقن سوی ہوش وچھمی

نهايت ماجه مالس ٽاٺه ازتان
مٺه ڪر ڇهي هوان شوهر ونستام
ڪبڪ رفتار نيوان يام ٿه هاله
بخلوت گاه شوبان آتش نايم
سراپا گت مه ڪرمس واره واره
گني زن سي وڇهم تت خانسي منز
بخلوت گاه ڏيٺهم مست بسيار
دلڪ اسرار اسه نشه ڪرزه حالي
ڪرون انڪار اول بعد يڪ سال
ونت ڪرگينه نشه اس ڇهه ان
دپوڪ تمه ڇهمنه حاجت شوهر ڪرمه
وڇهمنه ڪينه نيران يم وفادار
زقوم مرد دل ڇهوم سر ڊگومت
بهند قول ڇهوي نبر گرڻه دن زنانن
دلش فيرت نمي ڪسبه ڇهوي يه شايان
اسه رشت ڇهپنه زي جاي پناهي
رڇهڪ اسه لوله سينتي از دوش نام
بوڊهڪن ڇهسنه برگزاره ته تمامان
ديوس تم مال فيرت بوز مياٺوي
ڪراني مرد وزن ڏيٺهم بهر جا
دپوڪ تمه مختصر بوزو جواباه
مه ڇهمنه واره آيت پان ڳالهي
تمن يله گوتلي گيه فيرت
ته بوت گو جگر هيمونه ترخون

زبه قبه زن بسينه تس زه پستان
مقفل تس ونستام عصمتڪ باغ
وڇهت تيزي خجل گيمت غزاله
مه ليس اند اند ونم طواف ڪعبس
مه ڪرنم واره تارن دل دوپاره
فقط تس اڪ ڪنيزاه بهر خدمت
سٺاه بر خون عاشق ڇهي سه سعايه
گڱيڪ بالغ نه هي ڇهوي رسم دنيا
دوباره مال ماجه پرزهسه احوال
ٿه ڇهڪ بالغ ڪردي نارس ٿه شوهر
دلس ڪرڇهوم طمع خاندرڪ مه
ڇهه ڪرزانان زنانن يم ڇهه انسان
بدنيا مه وڇهوم ڪينتن منيوٽ
زخر بدتر اسه زانان آبتر
ٿه مالس ماجه پهندوي حڪم ول هان
اسه ڇهڪ ٽاٺه رڇهڪ جانه غوته
ٿه ني سالو حڪم مانڪ غير دن پام
مه ٺيد مارونه بهتر ڇهوم زشادي
عزيز از جان مه ڇهڪ گونڊي بوڪراوي
بغير جوره ڪانزاه ڇهونه بعالم
بدت ڪردمه پانس تو عذابا
ڪران ڇهوه خوامخواه توه اضطرابا
جواباه ڪنهه دپوڪ نه تس ته فيرت
وني ڪياه بوٿه اي هيمون وني ڪياه

سوجاي عصمتش مستور از تام
ڇهونه نگمت ونسامت ته تت داغ
هيه تن ڪياه ڇهه از پننه ملائم
وليڪن ڪنهه اثرتس گونه خوالبس
سه تهاومتر مال ڇهي زندانسي منز
بهت مستور ڏيٺهم جاي خلوت
سين بالغ پزهوي تس ماجه مالي
ٿه ما مطلب نه شوهر ٿهي ڪرڪ ما
ڇهه ڪرمت تنگ اس ملڪ جهانن
روي اس بول ڇهڪنا ٽاٺه دختر
گمزڇهس شوهره نشه دست بردار
زنانن يم ڇهه زانان قوم حيوان
ڪران هيوار ڏيٺهم يم زنانن
مه ڇهوم آته ادروزن زياده بهتر
اگر بوزڪ نه بالڪل ڇهي تباهي
ڇهونه اسه ٽاٺهو ڪانزها ڇهپانه خوته
دپوڪ تمه يد مه زالو نار سوزان
همه ڪرهمنه بوزاه ايت دادهي
زآدم تا بابي وم سارڊ دنيا
فرشته ڇهي نمتن ڪر آدمي زم
مه ڇهمنه تان باني پان گالڻ
ڪنوي ڇهوه بس نفي مياٺوي جواباه
دڇن دپوان عقده امسنده تميمون
عجب جوڙاه وڇهم مه بارڪ الله

ستھاہ چھُس بوگمُت دلخستہ بحال
مہ وِ تم جان یم مَتہ ند قسم چھوم
دپوس دِیون مہ اصلاً کرچھُو باور
تہ بوزِت پُرتہ اِنز ادہ نینی
تمچن بدرالبدر پرزوِش یامَت
کرِھنی لگ دوِنہ وِنِ تمِ نظارہ
دِوان میمون بجر چھِے شاہزادس
وِنان بدر البدر گژھِ زیادہ اعلیٰ
ہمانساعت سپِین میمون دو ہیم
بیک چشم وبہ یک پانہ نگ واراہ
مہ کیاہ چھم حکم کوہ پُرژھہ پوس بو یاد
یمن دون منز چھوکُس اکھ جو بیکر
تحمُل تم کرِن پزِ کال باہوش
وِچھُن نہ تم تہ دون منز کانہ افضل
دپوس تم مار منزی بووِنے کیاہ
بسیرت اسہ لُس رُت شُوی چھو برتر
تہ بوزِت کسُس کِن کرکھہ رخصت
نِشہ نِس گژھہ ظاہر عقل واطوار
زخوابہ ناز موژہ رِن چشمہ یامَت
چھِہ کرا منز مہ نِش در قید خانہ
یہ شاید سوزِ منز چھِے پادشاہن
شُوشاید کارِ خیرس گژہ مایل
بوکرا انکار کرہ ہا کارِ خیرس
بو پانے کیازہ گژہ ہا ہیفُو پشیمان

مِہ کرنم سوزِ عشقن گوسُس پامال
سہ از قمرالزمان اَسی نہ بہتر
اَئی کرِ شاہزادہ لس برابر
وِتھِت گو دیو تکیدم اِحتمانی
گرژہِت وانوی سوی خلدان تماہِت
کران گے گفتگو تم پانہ وانی
بہ بدر البدر لس عالی نژادس
کران گے گفتگو تم بے نہایت
پرن ہینتھ زمینس کِن وِتھ دم
بجا اُن دیونی آداب و تسلیم
بوچھُس حاضر تہ کر تو وارہ ارشاد
بخط و خال روی و موی زیبا
نکھہ نکھہ بلہ اَنِ تم دوش بادوشس
دپوس میمونہ کیاہ چھُوکھ سوچ دِوان
بصورت کانہہ یمن منز چھُو نہ اعلیٰ
کرِدن گژھہ امتحانِ عقل دونوِن
لِجی ساقی موکھ ناحق ژہ محنت
موژہ رِت شہزادن چشمِ شہلا
سپون حیران بدل اندر زنہ امت
ہیہ یمَند حال کُنہہ معلوم چھُم نہ
زِ بہرِ من تمی عالم پناہن
خبر ید اَسہم در ملکِ دُنیا
ہولی بوحالِ دِل نہ ہانہ غیرس
خبر ید اَسہم امنزِ وُن نستام

دپوس میمونہ ای وُنخش قسم چھوم
زحسن صورت آل پری پیکر
نکھہ نکھہ دو دِتھا وُک سیت سیتی
بخلوت گاہ وانِت پیوٗ لکانی
تھوون سِے شاہزادس ہمکنارہ
دو شیوے تم وچھک یکجا سمانی
دَلی تم وُنخشن بوزِ تَسنہ اصلاً
دپوک گژھِ منصفا فیصل کرُن یِت
زمین گو ثنق سپِین دیواہ پیدا
ستادہ دست بستہ تم بہ تعظیم
دپوک تس یِت کتھے منز منصفی کر
بقد و خد بحُسنِ دلفریبا
سپن حیران کیاہ دمہ یِت تو فیصل
ژہ پُرژون کیاہ ژہ چھوی در عقل اون
بصورت یم دو شیوے چھِی برابر
گژھی معلوم پانے نیک و بد وُن
سو گرژھہت شاہزادہ کرکھہ بیدار
نکھہ پانس وچھن اکھ نازنینا
دپون یارب یہ خاتونِ زمانہ
بدنیا کانہہ یمس ہیش مہ وچھِمنہ
گژھِہس شاید امِس کِن بنت دل
چھِہ ژھ صورت زنانن خود دُنیا
قبولِ عقد کرہ ہا از دل و جان
بو کرہ ہا چارہ سازی صبح تا شام

بہت تس شاندہی پٹ ژٔونِ نارہ
مہ باوُم حال کرآیکہ بدبنیسال
کرس ہرچند تمہ داراہ مدارا
زحالِ دورِ دوران مست گیمژ
تسنز انگشتری ولِ پادشاہن
زحالِ خود تمس کر روز خبر
نکہہ پانس وچھن اکھ نازنینا
مہ ژھہ صورتُ وچھمنہ زاہ ہوشن
بدل حیران سپن احوال ڈیشت
یہ کس گیوُم مہ ہیلُم مندنِ شام
یہ چھا سنہ پرَیہ چھا عالم بُردیا
یہ آسکہ سوز مت از پادشاہی
کرُن نہ کنہہ خیالاہ قید خانک
یہ کرزانُن مہ نخوت آم درسر
غرض صورت وچھت منز حیرتن پے
وُنُن یارب یہ کیاہ سنہ چھس ڈیشان
اتھس لاگتِ پنِ لَس واجِ وُچھنے
نصیبن لوپنِ ژر کرسہ پامال
تلان لس تھد کرانی گورہ گورہ
ببازی مہ دِلس پہیمز تبر چھم
کرانی زارہ پارہ ژیر تامت
تمس ہیمونہ کرمت سحرِ سنگین

زخوابِ نازیدوی گرژہ بیدار
ژہ کُم شوزک مہ نش از نصفِ راتن
دلی لس ننندرہ منز گو نہ گوارا
زدستِ خویش شاہن مُہرہ واجی
کڈتِ لاجن اتھس تمہ نیکخواہن
شُویامت ژُنگ سپن مہ روی ہے آے
بصورت ہم بہ سیرت مہ جبینا
ملک چھا یا فرشتہ یا یہ آدم
سپن خوش سَنی شہاہ زحال ڈیشت
سپنمژ دل پریشان تنبہ لیمژ
یہ کُس چھم کس پرژہ ہی ہی یہ گوگیا
یہ آسیم بابہ صاحبن سوزمت لیور
ژرن نہ کنہہ گمانہ محلہ خانک
خبر چھس مہ پنُن چھوم محلہ خانہ
زحالِ خویشتن سَنی خبر گَے
اتھس واجاہ وچھن سَنی جنبس دیگر
خیالن بیخودی ہندوارہ مجھنی
گیس نزدیک ہنونے وُزِہ ناوُن
ژہ تھدوتھ میانہ کنہ کے کنہ دُورہ
ژہ وتھنتھم تھدوَنے بو حال زاری
تمس کرکنہہ وا لوی درسماعت
بدہنگو نہ گران لس زارہ پارہ

بوپرژھہس حالِ دلِ اے جانِ جانان
ہہ چانی لولہ سیتی دزہ ہہ ہن ہن
زسحرِ حسن سَہ ژیہ بیہوش گیمژ
کڈتِ وَ لولِ تمس در دست لاجی
بخوابِ ناز ژاُون سر بہ بستر
مژہ رِن تمہ یامت چشمِ خمار
دُپن یارب یہ کیاہ سنہ چھہن لوٹِ ڈیشن
تمس ہیو کانہہ چھنہ در ملکِ عالم
یہ کُس چھم یا الٰہی کیاہ بنتِ آدم
غرض فکرن اندر واراہ سَہ ہیمژ
تفکر دِت دلن ورِنس گواہی
ننہ کُت وا ہتھے یَن جایہ فی الفور
یہ کرزانُن لوچھس در جائے دیگر
یہ زاخُن یہ چھوم جایِ یگانہ
اتھس کُن لس نظر یہ گیہ حیران
پراگندہ سپن بیحال یکسر
خدایا ایژ چھس غافل تہ بیحال
بچشمِ تر سوزاری لوزہ ناوُن
سرس محرم ژہ میانس کر خبر چھم
ژہ وتھتھم تھد لگے لو پارہ پارہ نی
سو کر بیدار گوار خواب نوشین
وتھس نہ تھد بدوبا گیہ آوارہ

به بهوشی سه گیه در خوابِ آرام
گره پننوی گرٹهی دانن یه جلجل

پرژنن نه شاہزادس نام وپیغام
تیجن پٹ شانی جلجل ووڈت گو

دتوی میمونه دیوس حکم جل جل
بیکدم سوی بشہرِ چین گژهت پیو

سه سادرِ تھاوتھ درمحلخانس   پلنگس پٹ تھون ته دراد پانس

در بیان بیدار شدن قمر الزمان ونالہ زاری نمودن - در فراق بدور امیسگوید

زمشرق دراو یامت بفیٔه زر
دچهن کهاوِر نظر کر شاہزادن
وچهن یامت سوئی معشوقِ جانی
لله دِن ناره چهٔل سینس پیٔه ژهم
دپوس تم پادشاہم چهِنه خبر
چهوکس طاقت اژهی بیتِ عُمر زمان
تمس رُستوی بیم کر دلِ مه دیجه
هُولی باور کرِسه شاہزادن
ونکے نیٔر بجلدی لدکهه بردار
مِه ونمی نیٔر خبر بار مه که تم
کهٔ ای بے دین بدِ فرہت چه ژوٗن
بجلدی پادشاہس ونه خبر
زحالِ شاہزاده کرُنه آگاه
مه ژیس از رات رژس آشو در بر
سپنموت شاہزاده اژه دگر گون
ازیٖں قصه خبر کنہه چهِنه اصلا
نه احوال ساروی گرژهه جانی

زبالین شاہزادن تهُد تُلن سر
خیالِ خام آشوس یاره شُندوی
غلا ماه نا دِرت آنُن ٹکانی
تمس رُستوی مه کرآرام جان چهُم
شبس آشوس نشکت اژ ڈیڈ بنبر
بخشم قهر دپونس اے دغاباز
هیم نه مه گژهن والنجه کهنجه
ژه چهوک اوران گوران نیٔروِن گژه
دمی گردن هیم کرِ وانه مے عار
به تُندی شاہزاده تهُد وُٹهت گو
هیم نه لوله تمسنده مه دِزم تن
یه کرمت شاہزادن آشو ونس
بُوچهس بیحال گومُرت بووِ نیا
ته بوزت شه زمان ژ خسته دل گو
غلامس بیگناهس هاریت خون
اگر زانو مناسب هیوٗن بوزو
چهوسه کیاه تام آت منز چهِنه خالی

حماره پژه چشمه پژه رادن
نظاره چهوم مه دربار منڈوی
سوراغِ ماه وُش دان کنو کر چهم
قراره دِل تمس رُست کر بهان چهُم
اژه کوه ژیت بغیرِ حکمِ سلطان
ژه نیٔروِن گیه کتو آس نوخ طنانه
خبر کنہه چهِنه شاه دپو غلامن
هیچهس اینزس هولی کرمه بیم ژه
غلامن دپوسه فیرت پادشاہم
بجاپک تس غلامس ماره نے پیو
غلامن گر بهانه دراد نبه
قسم ہوت ته باور وارِ آنس
دپان چهوم دِن انت معشوق دلبر
وزیرس کن وِشن اخبار بشنو
دپوس فیرت وزیرن اے شہنشاه
گژهو پانه نه تس ژهٔش مه شوزو
دوشوی گے روانه سوی زندان

شو شہزادہ وچھوک انہ دور گریان
دپوس شاہن کہ اے روح روانم
چھو کیاہ اسرار پرژ ونتم مہ احوال
بجلدی سوزتن ہردی مہ نش
مہ چھمنہ کنہہ خبر اصلا پزوی ون
دپونس شاہزادن حال سارے
یہ شاید کھوژمت پرتوس افسون
مژر چھوی آمتوی بدنس کھوی
تمی نیہ میان تہ تمنز مہ لاجی
جنون انونک اسند بوزت یہ احوال
مژر انونس بدنس کھنوسہ ژر

زشوقِ یار بالکل نالہ دیوان
خبر پرژون ژہ اے جانِ جہانم
دپونس شہر یار چھمنہ معلوم
بو کرہ ہا وارہ لتس احوال پرسش
ونان کیاہ چھوک چھیہ کوسہ معشوق جانے
ییم نے جل ژہنی بو پانہ ماروے
بخندان شاہزادن دپو وزیرس
ون کرطانن کنھن اصلا تژر چھیہ
وچھیک یلہ واج بالکل حیرتن گے
سہ شاہ بے حال گے افسردہ بحال
کران آسو بلتہ وانی ہایہ کیاہ گوم

زہر سو آسو ہر نہ ژہالہ نیوان
غلامن ونو مہ حالا چانو اشکال
نہ کر ونہ ہا تا حال محروم
دپونس پادشاہن سر امک ون
پژوی ونتم مہ اے جانِ جہانی
وزیرن دپو گموت دیوانہ مجنون
مہ کر پژھہ گوہ خوری لبس کر ستوی لب
بو یدو وے کھوژمت چھوس وچھتہ واجی
ٹہ ڈنہ گے حیرتن اندر غوطن گے
گژھہت تم شاہزادس انونہ مژر
وچھہت دلبر زلوم تراوت دکس بوم

دوان نالہ کران بیداد بیداد
ونان ہی دلبرس لایان فریاد

غزل از زبان قمر الزمان در فراق یار وا گوید

دلس چھوم چانہ ہجرک شر
دوبارہ یار ڈیشن کر
کرے بو پوشنی انبر
مہ شوکہ ہاوت ژلم تراوت
رخس وچھمس شوکھس نوران
دوبارہ یار ڈیشن کر
چھہ ظلمت ہر طرف جعفر
ییمنے پان بو مارس
مہ چھمنہ نیب گت جایہ
دوبارہ یار ڈیشن کر

دوبارہ یار ڈیشن کر
بو چھوس ریوان دوان نالہ
دوبارہ یار ڈیشن کر
کھوران تل تراوہس بو سر
چھوزن دراٹت مہ کنعان
دمس ون ہر طرف جاین
دوبارہ یار ڈیشن کر
دیم تا نورہ کوہی منظر
بہت دلبر مہ چھوم ژہایہ
قدرِ رعنا تس شند آزاد

گموت بیدل بو چھوس مضطر
ییتم لالہ ژہ از نالہ
چو لالہ داغ دل نہاوت
دوبارہ یار ڈیشن کر
ہلالک تاج چھوس بر سر
وندس ژو جان پیٹ ژہائین
پنہ لارس دتہ گارس
دوبارہ یار ڈیشن کر
ولس بو دور رک دفتر
نہ چھوی در چمن شمشاد

موٚلِل جامہ ہمس دربر
بوتت باغس اندر نرگس
ہہ ہن ہن زاج بولن چانِ
بوہتت پراس نجدس منز
ہنجہ منز چاہ غبغب چھوس
اڈہ کھشہ مہ ژلوم تراوِت
سمن بولیس وسِس آلو
بوچانی دادہ چھوس برہم
چو بلبل وانِ دِمے باغن
مژرہ الونم دلِس لولن
نصف راتن ونہ ناوِت
سوکھس منز دوکھ مہ گو تھاوِت
بونیرس دانِ دِنے ہرسو
پرژھم پیرن فقیرن مہ
یتم اے دلبرِ جانان
قدس چانِس خدس قربان
بشیرس چھوی بدل ارمان

دوبارہ یاڑ ڈیشن کر
ییمہ ناآس شہرِ خاور
ژہ الفت میان چھینا وانِ
کری لتس لیدہ کنتو لوسنز
برت انہمی لبالب چھوس
حسہ ڈالتِ وسہ راوِت
چھموس بولکو پیالو
ژھکن وِکن مہ دم مرہم
لب جوین نہ یٹ ناگن
فراقہ مہ تسند ہولکن
دلِس مہ داغ گو تھاوِت
نکھہ تھاوِت چکھہ تراوِت
شہ خوبان وچھن کر لو
ہرسو گوشہ گیرن مہ
مہ شیرِت تھاوِنے سامان
ہرسو حورہ تے غلمان
ییم کرآن شہ خوبان

بو و تھرس لولکس باغس
دوبارہ یارہ ڈیشن کر
دزن چھوس نارہ ورمجمر ″
برس ازہ خونِ دل لبنتر ″
ننہ ماحِشمہ کوثر ″
رسہ رسہ تُشی مہ عشقن زر ″
سمو یکجا چھمو ساغر ″
الف بیني ژہ چھی خنجر ″
وزے لو اک ذرہ دورِ ″
چھو نہ کم عشقنو ی دفتر ″
بد نیا کانہنہ لتس ہمسر ″
تمی لولن مہ کھالم زر ″
سیاہ موٚلیس وندس لوٚبر ″
ہموت چھم عشقنو ی چنبر ″
گل موٚلل بیہ عنبر ″
دوان آلو ژہ برمنبر ″
مہ گومُت حال چھوم ابتر ″

دوبارہ یارہ ڈیشن ہکر

دربیانِ بیدار شدن بدورا و نالہ زاری نمودن درفراق قمرالزمان میگوید

پگہ گڈ ہیر زمشرق آفتابن
بدل اسوس خیالِ یار دلبر
خیالِ اسوس بوچھوس یارس بستر

ہرسو جلوہ دِتو لوزک عتابن
بخواب خوش سہ آسی یارہ سیٚت
چھو دل پنہاں بسینہ تس لو دربر

سہ شہزادی ژنگت برسندِ زر
بران لولاہ تمس مہ یارسی سیٚت
باپن اغلب تمس باوان احوال

بزاری لس ونان یارو مہ ون زال
پمژ آسی سہ ژ منز اضطرابس
دپان ہیو تام ہیو افتابہ بالن
دوان لس فرش کھوتن کنہ لس کران واو
وتھانی تھد تجن پالس قیامت
گوپس آسوم مہ رالس ہکنارہ
ہمس آسس بو باوان غصہ امشب
دپوس دایہ بلایہ بو لگینا
ژہ زالہ گل لجک در پیچ و تابی
بو واقف چھس نہ بالکل باو تم ہر
اچھو ڈیشہمہ تمی کرنس بو بیتاب
بدن ہا اگہ ژہ اژہ ونتس چھی ژہ پرارن
کرن ہیوار نہ ژ خوار مستور
لگے قربان یہ آسی خواب چھمت
اژن منز محل خانس غیر فرمان
دوبارہ یدو نک ہیتھو لوک ساری
نصیحژ میانہ پٹ تھاو کرژہ بدگوش
کران میانس پژس چھک ژہی تمبدل
گھٹھس لس کھکھر انداز ژو پاری
وو ان ریوان شاہس تہ ون چالی
دپان آگو دیو میانس بدنس
وکریامس زارہ پارہ تا بایندم
ژولت پاپوش کرنم ریزہ پالس

ژہ باوم ناو ہاوم خاص جایہ
گمژ آسی سٹھاہ منز انقلابس
سمت دایہ تمس آیہ ژو پاری
دپان یارس سہ آسی ون پتن ناو
وتھت تھدونہ دایہ وودہ باجی
ہمس آسس کرانی زارہ پارہ
سوانتس بور ونتس حال جیانی
مہ ونتم سر شون ہیہای گوی کیا
شوکس آسوی وتن لس بوسہ برو
مفصل حال خوابک کرمہ ظاہر
بو آسس ہماسارہ نازنینس
اچھو کن زالہ ژالہ خون ہاران
ونان آس حال راتک دایہ ساروے
اژن غیرس چھو کرناہ تیو بنیوت
بلا شک عالم رویا ژہ چھوی یاد
بخواری پامہ دن ہر دم ژو پاری
بہ تندی شاہزادے دپوسہ غیرت
مہ ونمی حالی ساروے ژہی مفصل
بسر پاپوش لاین پورہ دایہ
کرنس شاہزادے ژو پامال
دوان نالہ سہ ہوشہ حالہ ڈھیژ
ہولی بوزن نہ سینی سخت درہم
ژلیت آلیس نتہ مارہی مہ

گنگو چھوک ژ مہ ونتم بوز زاین
گہی خندان وگریان منز وصالن
لگانی لس بہر دم پارہ پاری
زخواب خوش سپن بیدار یامت
فراقن پارہ سندی تن مہ زاجی
ہمس آسس دوان بوسہ برلب
تمس یال وگوپال وتال ہیانی
ژہ کس وچھتن بخوابی ژ شتابی
چھہن ژارن نہ گاہن سوی ہر سو
دپوس تمہ ہای ماجی کرو چھم خواب
کرانی زارہ پارہ مہ جنبش
یہ چھالازم فریاد ژلن دوہ
نہ بوزت دایہ ژ منس پانہ ماروے
چھو نہ دیون نہ جانن ہیو باحسان
ژہ ناحق چھک کرانی نالہ فریاد
خیال خواب تراوت یتہ در ہوش
دفع بر ونہ تھہ کنن گژھ جلد نیرت
رٹون لس دایہ ہوی سر بخواری
لگانی محلہ خانس منز سوژ ایہ
ہژر الموت تژ چھوی لس بدنس
ہندر زن تا وہ ہار نہ سیت گمژ
وتھفت وژنم کھکھر منز محلخانس
بناحق خون ناحق ہار ہے مہ

ته بوزِت پادشه دلخسته ژِیه گوه
وچھن ہیچال ہیرِ ئسی بہ بستر
ژه کم چیزن چھک بیتاب کرِثر
ژه گییہ ہم صنا یہ میانی ہیہ مالی
ہِہ آسوم رات راتس اکھ جوانا
وِتم دِم تم پرت افسانہ افون
چھہم نور البصر چھہم جان آشنا
ہِہ چانے داده جانانہ ونهم تن
وچھت انگشتری شاہن نہ گھئو آہس
تمامی عمرہ پٹ ایِں حور پیکر
ونوک شاید یہ گییہ دیوانہ مجنون
مرض تمسند ہولی سینک نہ معلوم
حکیمو تہ طبیبو چاره واراه
مُنادی تم کرن شہرن ہر جا
تمس وہہ کور نیتھ خلعت زر
لدن وارس کرن بیوار نہ خوار
چھو کرذ ہہ ہوان ون کانہہ طبابت

تسند احوال بوزِت حیرتن پیو
تجن سِی تھد تہ رٹونس سر زانو
کنز چھی منز دِلس ژی مای ہرثر
دپوس تمہ خواب چھمنہ کنہہ ہم وچھمت
بغل اندر بغل جانِ جہانا
ونن تس مالِ میانے نور دیده
ہِہ ورد دل مای جانی چھم وننے گیا
دپوس تمہ خواب کرِ وتھِم وچھتم
دلس پیدا اسیون تس وارِ وسواس
الغصہ ماده رٹہ نے لگو بدندان
پژن گرٛژھه کنہہ امس افسانہ افون
علاج واراه کریہس بے نہایت
دواہن کنہہ تہ تھاوک نہ شماراه
حکیماه آسہ یدِ ملکس اندر جان
حکومت دت کرن فوجک سو افسر
اکس ورہس سٹھاه لائق نہ فائق
امس عشقن مرض آسوی بغایت

لگان آولولہ سیتی نزد دختر
ژه ونتم حال دل جانِ جہانو
ژه دلولِ حال خوابک کرتہ حالی
ہِہ شوقن دودِک چھوم سینہ بھمت
تمی کرنس بوزِ دیوانہ مجنون
لگے قربان وندے پانہ بودیو
بخواب ناز کس وچھتن پزوہی ون
الغصہ منز مہرہ واجی ہیہ کینہ چھم
دپون گییہ جن زده آخر مہ دختر
تہ ژلیشت شاہزادی آسِ خندان
انک ژھانڈت ہمہ دانای آں بوم
ولی گو نہ تمس ہرگز سرایت
سپن بلہ پادشاہس دِل تہ ٹلے
بیمارس کاسہ بیماری ایک آن
ولی لیس منتہ بہت گژھه دستبردار
سپن مقتول شاہس وارہ گوئی دق
نتھوک منز قید خانس پادشہ کور

تسندی نوره گے محبوبس پرُ نور

داستان در بیان گریہ و زاری کردن بدور دختر شاہ چین در فراق شہزادہ قمر الزمان میگوید

تھوک یا مت بدورا قید خانس
یہ کم ونم ژه ہینی طالعس بوم
یہ کم دپونم مژرا پنے ژه جانس

سپن کیاه دِق تمس جانِ جہانس
یہ کم دپونم ژه گژھه دیوانہ فلوا
یہ کس ونوم بنتِ ہِہ آم پانس

دپان آسِ پانہ پانس ہایہ کیاه گوم
یہ کم دپونم ژه گژھه مجنون وشیدا
یہ کم دپو چھم ژتہ کرنے ژه پانس

یہ کس گیلم بنت مہ آم جانس
بزندان وارہ کارہ لاجنس بو
موکھہ ہاوِت دوکھہ بڈ گوم تھاوِت
بو خوش آسُس بہت در محلخانہ
بزندان بو لوکن گیسہ محتاج
بو چھس ہیکس ہمژ بے کس بزندان
چھوامُت چھوک گران دوہ زمانہ
ہیکنا ہنجہ میانے غم مہ ژلہ تُم
گنجہ ژلہ تم دِلک وادی وتنی کیا
تتم روشہ ولو پوشہ مدنو
یہ کم ونہ ہوم کرن دوون ہنز جدائی
ستم وارہ کرم جانی فراقن
فراقہ نارہ سیکی توز مہ تن ہن
بولدہ ہا جان و دل تس اتھہ تعالی
مہ گرنم دوران جانی دلس شور
بو ہن ہن چھس گلان زن شمع بانی
طوافا دِت کرے بو جان قربان
مہ گریان چشمہ چھیم زن چشمۂ آب
دل افگار وشتھاہ چھم اضطرابی
سمو کراس بخلوت حال باوے
ہمژ مے نارِ چی سینس لُبسر چھیم
بجالی خود عالمے رٹو تھ دردل

وچھت معشوق دید و چھمنہ بادر
ادارہ دل دوبارہ گاجنس بو
دلن ناجان جانا نو ونہ گے جان
نہ ژاوِت شوبہ ہا کر قید خانہ
زلیخا چھس تنیمر جانہ باپت
چو گل از ہجر تو گریان و خندان
تتم فرہاد دہت زن جوی شیرین
دتم درشن دِلِک دادی مہ بلبلنم
کھنجہ سینس گیم کیا چھوی ژ عصہ
بہت گوششش چھوہم سیاہی بدبو
دناں ہی آس در دل رٹو شیے
بہت شوبان مہز خلوت عراقن
رفیقاہ اک گرُھم مہ غمگسارہ
بو کرہ ہا ژہ دِلک احوال حالی
زر یتو جانو دورہ ہا مولی بو
ہمان کرچھم مولی مہ مای جانی
شمع زن چھس بو ریوان اشک آتش
مہ بریان سینہ چھیم وارہ بو بیتاب
بصد زاری ونے بو زارہ بارہ
گمت کیاہ چھم بو ژرہ رت سینہ ہا نے
شہر چھیم پامہ دیوان چھس بو دیوان
دناں ہی نیل کرانے نیم لسمل

ژلم تراوِت چھو کھہ دِت شاہ خاور
یہ کر زانوم گرُھم مہ دور تراوِت
دلن ناماہ تا بالو و ندے جان
مہ آسہم ناشبن بر سر سنگ تاج
اژن زندانسی آسُم مہ قسمت
مہ عذرا یہ رٹوم محبوس خانہ
بو جانے ژرھہ گیس دیوانہ غمگین
ژنجہ بیت بہہ لنجہ ہیٹ پوشولا
رنجہ باداں چھو ہم گوٗرہ بہر بوسہ
قرارِ دِل لبمنہ شے سوالی
لبسر بہت غم واندوہ تب ہے
قدوقامت مہ سپنم خم کمان ن
قربان درد منداہ دوہ سندار
کرے گت شمع ولس ہیچو پانبور
تتم ساعتاہ دنم درشن بلے بو
بگرد شمع رودے تو چو پروان
بہت غافل تمکو پروانہ کنہ ہا تس
ستمگار وتتم ساعتاہ مہ خوابی
بصد خواری مہ سپنم دل ادارہ
تبر عشقن زبر ہیژ لبسر چھیم
منتہر چھیم سنبہ لاوان ولہ مہ دیوان
دلو معشوقہ تھاوم گوش وارہ

فراقک بو ونے ژی بیت تارہ

غزل خواندن بدورا در فراق شاہزادہ قمرالزمان

مہ یارن ہاو نورانہ — گیس فلواتہ دیوانہ

ونِت کس زانہ افسانہ — گیس فلواتہ دیوانہ

مدن وارس دِسن بونا د — ژُلم ترٲوِت کرِت سبداد — ہنگے کس ؤن بو سامانہ ,,

فراقن چان گرٕنم سٕور — بہت چھوک پانہ ژٕہی مخموٗر — بو چھس مجبوٗرس زندانہ ,,

درٕنم تن ہجرکے نارہ — مہ سِن ہِن چانہ امارہ — بہت چھوک منز بیتانہ ,,

مہ رُخ ہاوِت تہ تنبہ لاوِت — سو کھس منز دگھ مہ گو تھادِت — پرزلون روی نورانہ ,,

قدِ رعنا تسند آزاد — خجل گو در چمن شمشاد — وُچھت سروِ خرامانہ ,,

بنیہ زلہ چشمہ پرخمار — زہ رُخ تابان گلِ انار — گٹہ منز شعلہ دیوانہ ,,

خنجر بنی وچھ خنجر یمن — زہ عالم تس وُچھم یمن — اچھر والی نیر مژگانہ ,,

ییم کرہ حالِ دل باوس — دل و جان پیشکش تھاوس — مہ تھاوت گو مہ ارمانہ ,,

سمن بویہ یمن ساتھاہ — بھکنا ہنجہ اک راتھاہ — لگے قربان مزمانہ ,,

دِژامی ون کہستانن — بو فیرس لولہ استانن — بہرچا جلوہ گر پانہ ,,

سنگہ دلہ نیوہ تہ دل چوری — للہ ؤن نار چھوم ہوری — درٕ یے نو ذرہ تا دانہ ,,

قرار دِلہ زٕہ رٕسنوی گر — ہاہم کر چانہ ہجرک زر — مہ سینم سینہ بریانہ ,,

یتم ساتھاہ لگے پاری — مہ چانی پژھ مہ تخم خواری — ژہندم جنگل بیابانہ ,,

دوٗم نامایہ چانی دل — وڈم واراہ مہ پیو مشکل — بو چھسنا لوچ نادانہ ,,

بجِس گل عشقنے زالہ — بو چانی ماہ تمثالہ — بہت زن چھوک تہ بیگانہ ,,

ہاٹم قد چانو ڈلیشت قد — ڈلم زم چانو ڈلیشت خد — بلم مہ چانہ نورانہ ,,

بشیرس روز و شب ارمان — وُچھن کر آس شہ خوبان — مہ ڈر دل چانو ارمانہ ,,

بنیمت داد چھم واراہ — مہ چھنہ جز گریہ کانہہ کاراہ — گموت چھوم سینہ غمخانہ

گیس فلواتہ دیوانہ

دستان در بیانِ آمدنِ مرزبان شیر برادرِ بدور و پرسش حال نمودن و رفتن در تلاش قمرالزمان

بحالِ نافضی سی آسِ پژ کال
ته بوزِت لوزه وَنِن سینه بریان
بہر دم لتس لگانی دایه پاری
رٹت در دل پزوہی ونتی کمک غم
لگوی پاری پنن اسرارِ دل وَن
ژه ما اک ذره میانوی عار ایوان
سنیو مٹت چھم دلس مه عشقنوی زر
یه چھوم مه عشقه دادُن اک نمونا
بوزِ مشرت سینه ہاوے دوده باجی
سِرس محرم چھیه ہم ژه ہانڈم مه مریم
ینه ڈیچھم مه آں یار وفادار
مه خوردہ ساله ژل سوی تمبلاوِت
پلمُت دست کرے بوزِ تژه رفاقت
گره باژان وَنُن احوال تمهٔ شند
ونُن ماجیه مه کُڈنٹ وانتا وک
مه سینم حال تمتُسنا واره تفهیم
ہرِ بوبنه لَتس وگُن رخت زنانه
سپن استادہ تم پیش بدورا
سپن بالغ تمی دو شوہی بچندس
زِ استادان فائق شہ نه تعلیم
شوپایمت گره واتوی حالی بوزِن

ونان یارس برہ کر نقشِ بیدل
ذرہ منداینه ریوان آسس پانه
سمت ساری یوان آسس ژو پاری
فراقو چانوی کر سینه بریان
اسه چانوِ فراقو واره ذرتین
زسالی چھس بو حالی تشنه گیمژ
یوان اصلا یه بوکن کر چھو باور
یه چھیم اوّل خبر کیاه آسه انجام
بنون احوال باقے سِرہ باجی
شماراه چھمنه وادن ازچھم سِنیں
تنه بیچاره ہندی گومه آزار
ته بوزِت دایه ده، دل پژ اثر گو
کرے چاره مه بدیر نیرم لیاقت
دپان لتس آسو نچواہ مرزبان ناو
مه بدر البدرہ ہندی روی ہاوک
ته بوزِت دوده باجی نال سپن شاہ
سپن راہی لسوی قید خانه
دپان یلیه سی بدورا آس اَہزِ
بیکھجا تم جوان آسِ شیر شرین
کران یلیه تربیت از علم حاصل
یه سِرِ پنہان لسینه واره تھاون

وو اخاه پانِ پانس آس لایاں
برت از اشک تھاوِن قید خانه
کنھی ژہی پانِ پانس ہتو تھه ماتم
ودِ اخو چانوہی اسه چشم گریاں
ہیتم برونہه کُن دوده باجی وندے جان
بوکن منز از جنون فلوا بنیمژ
ڈچھس حالہ گچھس زن کاژه زونا
خبر کیاه چھم کمس گیولم مه کرناوم
ژه رچھتس لوله سیتی تاباندم
وَنی کُس حال میانوی مه جبینس
شو جلوه گرینه گومه جلوه ہاوت
دپُن لتس ووان مبر غم ای مه لوز
دچھت گیه منز دلس ہت داد تمشند
بحالِ بدروادہ عار لتس آو
کرس وارو بعلم رمل و تنجیم
دپُن لتس مرزبانس خانه آباد
دچھت تم ڈیڈ واتُن برکران وا
مرزبان نه سه یکیه وتہ بدِیمژ
یه گوہر حصولِ علم تنجیم
پس انگه لسوئے خانه مائیل
اوِل تمه شاہزادی پرزنن نه

نقاب از رخ نہ تھو ٹامت تلون
بہ پیش من بیا ای چارہ سازم
دیوس تمہ وٹ یہ دفترا کبرادر
تنہ چھس خستہ دل دیوانہ گیمژ
شونتے واقفہ باں اسرار گو تام
بدوراہ چمس انگشت بن ہاو
مہ بہتر زان از بطنی برادر
زہیر چارہ سازمی تو روانہ
شفگہ تل بلیہ ژہ تراوک سوالتر
دلاسہ تس دیوتی تم ہتو نہ حضرت
چوگل ژانڈان سہ چھی ففن ہاہس

وچھون تمہ لو گچارک لوبی غمخوار
بگو یم حال خود ای دلنوازم
مہ چھس نہ کنہہ مرض الا غم یار
لوکن اندر بوزٕ فلوا بنیمہ شہ
تمس گو علمہ سیتن راز افشا
ہژن لس نشہ پانس تمی تھاو
کری بو چارہ سازی کنہہ ہر غم
خرچ کرہ ژہی پتہ دل جان بجان
قسم چھوم کریمی غیرت بو تھو تام
بخانہ آو ماجی تم کرث رت
شباہ کڈتھی صبح نول دارہ روشن

دیژن تس لویت کوتاہ دراک بعد
ژہ کم مرضن کرک ون اژ ابتر
بینہ تراوت ژلوم سوی یار غمخوار
کروان تم مرزبانن تجربہ یام
زحال وکھش وہیموں از انجا
دیوس تم مرزبانن چھک مہ خواہر
مہ چانی خستہ حالن کھنجہ کرنم
یمی تل بلیہ انن چانو دلبر
انن نہ چانو دلبر سیت تھو تام
ہمہ زانوہی کیا چھو دادی تس بہارس
تیاری تمہ کری بہر رفتن

داستان در بیان رفتن مرزبان بسوی خلدان و رسیدن در انجا بعد تکلیف بسیار

بیا ساقی مئے باقی بمن دہ
بکن جلدی سوزن باد خزانہ
تلون تم رنج دراہ راہ خشکی
پکان تتہ منز وچھن تم اک جہازا
ملاحن برکنارہ ڈیوٹھہ اشخاص
مسافر اک جوانا وچھنہ کن زن
دیوم تم چھوم ارادہ بیرِ دنیا
دلیس تم وس جہازس کنہہ چھنہ ڈر
بصد نصرت سو بیٹھوی منز جہازس

ازیں غمخانہ اکنوں فرصتم دہ
دوہس راتس بزودی آو درن
ارادہ تم کروان وسنہ ناکشتی
بیٹھس گو ملاحس لایو تم ناد
دوان آو وچھن تم نیک بختاہ
دیژن تس ہاہ جواو گژھ نک ژہی
ہتم پانس مہ سیتی ہر قدم
دنت فی سوی بندر گے روانہ
بحر مطلب ہوئی آسو نہ غم تس

سپون از خانہ یامت سوی روانہ
زہ پرلاگت سومانند طیوران
نظر یامت ہی تس سوی دریا
دوان آو سہ تہ تم کرنہ فریاد
بجلدی تم جہازہ ان بیٹھس کن
کتھ کو ور پیش آمت ژہی سفر چھو
ژمی اجرت بہ آسی ژہے مقرر
وچھن تتہ منز ہیت تم کاروانہ
بیٹھے پانٹھن پکان گے کیہ کمالا

دوہس ارتس بجلدی بووُنے کیا
بڈاہ اک سیت آسوی کاروانس
یہی خلدان شہرک اک فسانا
قضا را اسوی گمُوت دیوانہ مجنون
بصورت ہم بسیرت مہ جبینا
انچھ تس مہرہ واجی غیب گیمژ
وچھت سی شاہزادن کیاہ برُن چاو
حکیمانِ جہان کیاہ گیہ عاجز
پمژ چھی ہام تس سرِ ورودانس
نہ بوزت مرزبانن ول لبن مے
خوشی کیاہ گیہ چھوتس کارسازس
بدنیا ہیچکس از ورطہ بیرِ دن
بڈُت گے کرسین چیزے نمایان
ولی باقی حیاتی مرزبانس
یرانی نالہ دیوان شوم بختس

بسوئے شہرِ خلداں گے روانہ
سو واقف آسوا سرارِ جہانس
چھوپت شہرس اندر اک شاہزادا
پریاہس واریاہ اوراد وافسون
عجب تراٰت قصس منز اک دلیلا
بدل واجاہ مبدل لتس ضمیژ
چھوک کانژاہ گژھان واقف یاس یمراز
اژ صحتک تمس ڈیوٗ ٹھکنہ ہرگز
دوہس اس تس وون آسن نخواری
عجب شادی بہ دل سید تمس گجھ
تلون بادِ مخالف جانبِ شرق
ونان راضی چھوات منز واتن بچھیوں
وچھو مرضیِ مولی کیاہ چھیہ اعلیٰ
پچہ پٹ سوی یرانی رود بیکس
کہ ای طالع حیاتی چھی ژہ باقی

چھو برقِ تند چوں بادِ خزانہ
تمی ونوتک مہ بوزم داستانا
نہایت نیک سیرت خوش لپندا
تمی وچھمژ چھیہ خوابی نازنینا
تہ بوزت چھوم بدل حیرونی کیٗ
بحرفِ زر بدوراتت لکھن ناو
امی موجب طبیعت تس چھو ناساز
چھولُدرت ون سومالی قیدِ نکالس
دوان زہرٹ عشقہ بلبل چھو ٹمی ہاری
بہت اس نارہ کارہ منز جہازس
جہازہ فنوسپن ساری تمی غرق
ہمہ مال وخزانہ ساز وسامان
سمت ساری تمی گے غرقِ دریا
دپان کینژن دوہن پٹ آسو تختس
رچھوک شاید زآفت ذات پاکی

روِدان تہ نالہ دیوان آسوا یران
بحالِ خود گمُوت آسوی پشیمان

مناجات بدرگاہِ آفرنیندہٴ کائنات جل ذکرہٗ از زبان مرزبان کہ شیوبراو شہزادی بدورا بود

خداوندا ژہ چھوکھ خالقِ کُل
کرت پیدا از قدرت جن و آدم
کرت یکدم ہویدا اژ عالم
چھکو واقف تہ کانہہ از صنعتہِ ژُے
ژہ چھوکھ بہتر تہ برتر عین موجود

خبر تھاوت نہ از تقدیر بالکل
ژہ چھوکھ مولا تہ چھی چاکر ژہ ساری
زمین اسمان ارواہ ساس عالم
کریاہ چھوکھ لبنہ کانہہ زوالاہ
ژہ چھوکھ اعلیٰ تہ افضل باز نقصو

ژہ چھکھ صانع و مخلوق عالم
چھیہ چانی بندہ ساری چھوکھ ژہ باری
چھیہ ساری بیخبر از حکمتہ تو
نہ چھیاہ چھوک لبنہ کانہہ مشالاہ
لبنہ کانہہ شریکاہ دررودِ عالم

ژٕہ سارنٕ ہنٛد رفیقاہ کاہ سوٗن غم
دتُت تھٕد درجہ اعلیٰ انبیاین
چھِ منکر زیادٕ ات منٛز زیادہ بے زان
بو چھُسنا خاکِ پایٔ انبیاین
مہ چھُہ ہم بٔڈ پیر شاہِ غوث اعظم
یہ ژٕھ انٛد واتناوم تا قیامت
ازیٚن درطہ خلاصی ونٛ تخشتم
سوی شہر خلدان پٔٹ بجلدی
امی دوینہ بو خیالہ سہ نیانس
تمی دوینہ قلعسی منٛز آسوٗ زاہت
کران آسِ گفتگوئے خلقِ عالم
وزیرسٕ پادشاہن ونٛ بجلدی
زدر یا انہ ناوٗن سوی سلامت
ژٕہ شاید فیرہ ژن ہر جایہ ملکن
ہر علم و ہر فن چھُوک ژٕہ ماہر
ولی صحتک اثر چھُسنہ گژھانی
علالتہ کوی امس بلبراو تم چھُک
گژھی شاید مرض امسنٛد مہ معلوم
دوشوی رود تم درجای خلوت
ژٕہ ونتم ای طبیب پُرز دانش
ژٕہ دنیاہ دُبو ظلمت اسی ژٕوپاری
ژٕہ مانزانگ سہ گت جایہ چھِہ آسن
لسان گت جایہ چھوم سوی مار منڈے

ژٕو پاری لوکھ کرتھک آفریدہ
تمن وستھی چھُو درجہ اولیائن
چھیٚہ رسوائی تمن پیٹھ ژ عالم
سگ در چھُس بو سارن اولیائن
جناب شیخ حمزہ پیر کامل
تباہی منکرن رویس ملامت
تسنٛد تیر دعا بر جای مقصود
یرنہ لگ سوی مطلب گیہ بزودی
تسنٛہ قمر الزمان ہیر ملاقات
زہیر پرسیٖش احوال آمُت
نظر پامُت پیک سوی سمندر
یہ مہ تسنٛہ واتناون گژھ بجلدی
یہ پیٚش پادشہ تم واتناوُن
شناسائی ہیر جاسیت خلقن
زمدت شاہزادہ چھُوم دگرگوں
شبان روزی سو چھُوی آسان روانی
ونن تم دست لبنہ پادشاہس
چھُو لگنُوی ونہ وارہ ونیٚنہ معصوم
سر تو پادشاہن پرژھسہ احوال
ژٕہ گر تم عشقہ وادچ حال پرسش
ژٕہ ما معلوم چھُوی احوال تمسنٛد
ونسامت پرژہان مہٕ تسنٛہ خاصن
ژٕہ زانکناٹ ند پیغام گونہ

تمن منٛز پاٹھہ چانی برگزیدہ
تمن نہ کانہہ غم از نص قرآن
سیاہی چھیک دلس سینس تمن غم
مہ چھُم ژ پرژھہ یہنز ہر دم بعالم
کران سوئی چھُوم ہر دم حل مشکل
یمی انمی وسیلہ کاستم غم
گژھہت پوگوس بخشت ذات معبود
نیٚلگ درینٛٹ خلدان ہزر تانس
گژشہت معلوم کرہ ہا وارہ حالات
بہت دوشوی بخلوت آس باہم
یرن شہنشاہ وچھک دو حال ابتر
حکم یامت وزیران بوز تامت
تمس احوال شاہن دپونہ یاوُن
ژٕہ حکمت زانہ ونٛ آسک بظاہر
کرتاس واریاہ دارو تہ افسون
ژٕہ کرتس کنہہ علاجاہ ید ژٕہ زانک
ہنہ خلوت چھُوم پرژھن کنہہ شاہزادس
تہ بوزت پادشاہن وتھ اجازت
ژٕہ فیران چھُس بوزانان وانیا کالی
گُتلگو چھُوک گنتو گژ تاک آسم کیاری
دلس منٛز عشقہ داد ووٗی چھُم مہ تسنٛد
لبمنہ نیٚب گوٚ نہ جایہ تسنٛدوی
تسنزی شکلہ ہنٛد وی کانہہ مونہ

دپوس تم شاہزادو گنہہ ببر غم
بو خانہ زاد بمتسند چھوس برادر
بمس چھی چانہ خونہ داد گیمت
بمتس چھی چانہ پژھہ گبر قیامت
رخس زردی پنڑتہ کال وواتوس
گلان چھوں ماہ تابان رایہ چانے
گل رویس بمتس زردی چو جعفر
بہت آمس یلہ باہم جای خلوت
امی خیطرہ بنہ چھی لوی کاپچھان
پو حکمت زانہ کر گرمی بہانہ
بہعد زاری کھورن تل تراونس سر
دپت مردہ مرس دوبارہ ژی جان
دوپن گرژھہ حال دل لنشہ تس حکیمس
ژہ ونیدون بجلدی چارہ کرمیون
اچھو کن ہارنے لگ خون چارہ
مبر غم گنہہ کرے بو پورو عداہ
مہ چھمنا چانہ خونہ داد چانوی
روانی ہتنہ دل تس بوسہ پادن
امی نہجہ بمی گنہہ کال آسی
سوکوتاہ خوش سپن از حال دلبند
گل انار زان شعلہ لتسند ژو
دوپن تس خلعت شاہی پراز زر
جلوکش تیز رو اسپان بعد ساز

کری بو عشقہ وادس ون ژہ مرہم
چھوپت امیہ شیر باہم ماجہ مریاتی
دلس وارہ بمتس وادی سپنمت
بدنس لس ژر کھتمت تتی زر
بمانتم چھی بہت سہ سال وواتوس
چھہ گجر ہولہ چانے کاژہ زونا
پچھہت گومت چھو بمسی عشقہ کافر
زخواہر بوچھسن زانان بہتر
گلان چھستہ ژہ چھینا عار اوان
دپان یلہ شاہزادن بوز احوال
ژہ بکراوت مہ سپنمت عشقنوی زر
ژہ از لقمان علاجس منز مہ بہتر
علاجس وانہ لیس ولول سقیمس
مہ جلدی وانہ وہ لنشہ یارس
لگومی اتس مرزبانس پار پاری
حسودن تر چھنی چشمن بیکدیم
قبیلہ بو وندے ساژوی اژہ کراوہ علی
اتھہ قرنس لسبر تم مرزبانن
زفرحت تم حوانی پیالہ آسی نتہ
چو گل ظلمت ژہ سوزن از باغ فرحت
سپنمت لوک گردش جمع ہر سو
سولاگت نیون پانس بیت خانہ
اکس پت شاہزادہ چھوی سرفراز

بوزانن سی بدورا چھم مہ خواہر
بو بمتسند نہ سہ میانوی حال زانے
گمژ دپوانہ فلوا چانہ باپت
رٹت چھی دورہ چانے دلس سٹر
بہ لسبز چھی پنڑ سی مایہ چانے
ون چندرک پاٹ تکن اک نمونا
سرس محرم بو کرلس بعد مدت
دپوم تمہ چارہ کر تم اے برادر
گنڈت دزنم یہ وواجی رٹ نشانہ
چو بلبل حالی بوزت آو در حال
لگے قربان وندے صد حکیمان
زافلاطون وچھمک زیادہ برتر
بغیر نبض پرزہ ناوت مرض میانو
کھورن تل وا اتھی لسن پان مارس
دپوس تم مرزبانن ای شہنشاہ
گژھن خوشحال تم یم چھی ژہ محرم
ونت ئی وربغل رٹو شاہزادن
مہ چھمنا لولہ چانے برتھہ من من
وچھن یلہ پادشاہن حال فرزند
چو پروانہ بمتس عاشق کران گت
اژت منز قید خانس گڈنہ نبر
کرانی بوسہ آتھس دانہ دانہ
عجائب پارچہ تس مرزبانس

قدردانی کرِک تس خوش بیانس
مُنادی شہرہ گامہ فرِکھ مُلکن
مہ تہٕ حصہ ینوٗتی واتم بکشمیر
کھست گو سوی خلدان سُوی تہٕ تورن
زٕ فرحت کیوٗنژ کالاہ تم نہ کنہہ کھیو
بوچھہس بیتاب گومُت بہر دلبر
غمک ڈٕدہ گےٚ دِموٗون یاونس ژہوہ
تیاری تم کرِت تھاوی بہر جب
ترِیم کوٗتل کمنس شیرِ ژیالنس
زِ بہرِ سیر کنہہ دوہ ترادتو مہ
زٕ فرحت لاگہ مرہم لولہ زخمن
بظاہر کرِکھ سامان رات رٲنس

پکان شہزادہ سیتی قبلہ گاہس
زنگہ زنگہ باج تراوک عام خلقن
زِ بہر جشن مُلکس کرِکھ شہرت
تمِس نہ سیت کانہہ خبر شیخ احسن
بایِ فرحت بہت تمہِ آسیٚ کال
بشہرِ چین گھر ٲسیٚ وتھ سکھر کر
شکارچ کرِ سگھر باس یہ رخصت
سفر کرِہ نوک کرون سارِوی مُہیا
تہٕ تھاون جمع سارُوی تِشہ پانس
شکارہ کرِ منت تھاوتو مہ
دِپوس تم چھوک ژہ پانے ملک کل

وتھٕت گےٚ سوی جنگل نصف رٲتس

نشوٗپٹ لوک وُچھانی آسِ ماہس
بخشالنش بروک عالم بتوقیر
بشیرس واتو درکشمیر سوی خط
غرض غم تراو شاہن شاد دل گو
دوہہ اکہ مرزبانس وٗننہ احوال
دِپوس تم غم مبرون رُودِ کنہہ ڈٕوہ
غصہ منشراوون چھی روز فرحت
زٕ گژھ بہر سواری سیت پانس
عرض کرُنے تمی شاہ زمانس
پمُت ژکالکوی جہس منز نو فکرن
ژہ چھوی نہ رخصتس منع بالکل

داستان دربیان رفتن قمر الزمان بحیلۂ شکار ہمراہ مرزبان و رفتن در شہر چین

زخانہ دراو یامت شہزادہ
ژہ چھوی معلوم میانوی حال اکبر
گژھت کنہہ دوہ تمی ملکس اکس واتِ
تمی حیلہ پمو واتِت بزودی
بہت دونہ دے بہ توسنہ لے رہوار
بزودی بروٚنٹھ گےٚ بادِ خزانس
ترِیم گُرٕ ذبح کرِتھی پٹ دوٗ ساہس
زمینس پٹ سوگُرٕ تم تھاوساوت
تمن پتہ یام لشکر گیہ بیدار

دِلون یارب الوم نزدیک عدوٗ
بوچھ پسنا تشنہ گومُت بہر دیدار
کران سیراہ شکارہ فوج ہمتیت
یہوی حیلہ کرِوک باہم مقرر
تمن پٹ چار جامہ آسو زرکار
زہ منزل طے کرِک تم وات جایہ
زتن جامہ کڈون تس شاہزادس
یہ کرتھی بروٚنٹھ کن تم گےٚ روانہ
نہ شہزادہ وچھوک نہ تمہ سندے یار

مہِ ونول وآتاوم نزد دلبر
ژلم کرِتس سوائی زاہ یہ آزار
کرِک ہئی مصلحت نیر و بدنِدی
شُگنت اچھ راژ تراوک تم بہ بستر
اضافہ تلکھہ اکھ گرٕ سیت پانس
ہنوک آرام ساتھاہ رود ژہا یہ
زِ خون آلودہ کرِتھی ژھنہ تراوت
پکان جلدی تمی روز و شبانہ
کمانے منز تمن پتہ تیر زن درائے

چو برق تند ٹھاوت بروٹھکن ترآے
دلوک شاید شکارس پتہ لاران
کرن ہیجان خون لس ہارمن چھوے
بلیس شہرس سوٗز لمت ہمہ سیٖتیٖ
سین ساری بمعہ مال و خزانہ
خبر بوزت تبر برسر لچی لس
ہنن احوال بادی کس طبیبس
برہ کرٹھن اڈہ فل زن گلا باہ
بوکیاہ کرہ تس سوای چھمنہ کانہہ چھے
یہ کیاہ کرٹھم خدایا گوس ژخوار
گفاہ آسم تھفادت ژلو مہ کرزانو
تمس ہلہ ماجہ بوزی گیہ پتہ فلوا
گگ لالو مہ سوٗرمہ چانہ ژٹھہ تران
ستم کرٹھم دتم آلو عزیزو
یہ کم دپوم ژہ اژنے طالعس کن
یہ کم دپوم نگنس کنہ می ژٗ مژنے
گرائی رات تہ دن آس ہیہ ہاے
بخانہ مرزبان گے تم دوشیوے
کرون حالی ہمتی شیرین زبانن
دپان دایہ بجلدی گیہ روانہ
بہ دراخوش سین گیژاہ وہنے کیاہ
ژہ ولول گرنھتہ دن عشقہ طبیبس
دونن پیغام تس عالی نژادس

دوراہس پٹ دپان تم وات یاہت
سینمت شاہزادہ حال حیران
چھو چشمت حال تسند ہام یارن
قرار دل نہ رُٹمت وہمہ سیٖتیٖ
گژہت مالس تسندس فکھہ احوال
کرت زیرو زبر گیہ بیخبر لس
ہہ آسم گاش چشمن نہ کوٹھن ہوش
ژرصت روٗدم لری تل آفتابا
یہ آسم وارث دیہلم وہم تخت
یہ کیاہ کرٹھم خدایا آیو نہ چارہ
غرض شاہن کرن پانس تباہی
وداں ریوان محشر کرنہ برپا
یہنے مہ دہمنے ژوٗرہ ورشن
ہتم ساتھاہ دوبارہ باتمیز
یہ کم دپوم ژہ شمشادس تبرن
یہ کم دپوم لدت قالبس ژٗ چیز نے
ونہ بینو شاہزادہ لعبد مدت
تمن وچھتی سوٗ دایہ کیژ خوش گج
بخوشحالی تہ شادی سی اندر گیے
کرون شہزادہ نشہ سارٗوی بیان
ہتم بربونہ کنہ دودہ ماجی ونہ دجانن
دلس دل بن الگس پینس حبیبس
حکیمن سند لباساہ کرنہ دربر

وچھت جامہ تمن ہیچی قیامت
بآخر سوی دربندان مار مژن چھوی
بدل کرمت خیالاہ ون مہ یارن
تلت جامہ سوی خانہ روانہ
نہ بوزت شہ زمالس خستہ گہ حال
دلون یارب یہ کیاہ کرٹھم غریبس
اڈہ فل باغکوی آسم شو میوش
خسوفن آفتابس ژراو کُنم ژھای
مہ سینم دور اسمان تہ زمین سخت
ونی کس کتو ژہ لوی روح روان میانو
یہ تقدیرس لکھت ٹھاوم خدائی
دلو لالو دوبارہ ہاد تم یان
چھو ہمنا ژورہ پاٹھن حورہ پٹشن
یہ کم دپوم ژہ ہی بونژہ دگ ہن
یہ کم دپوم گنت طوسمس اٹھرن
دپان القصہ شہ تہ پادشہ باتی
گژہت چھو شہر حینس یام یاہت
تمس احوال ساردی مرزبانن
بجلدی لس ہدورائے خبر گے
زحال شہزادہ گیہ سم آگاہ
مہ چھوم جانوی تیار تام احسان
نہ بوزت دایہ گیہ نشہ شاہزادس
ژہ پراران چھے وچھانی ماہ پیکر

تہ لوزت شاہزادن پور سامان
یُو اُمّت بہر حکمت چھس بہارس
سپون خوش شہ لسند ڈیشت شمایل
بدت کینہہ ہان گالت پانہِ پانہ
مہ چالس صورتس پٹ عارایون
بشمشیر دورو یہ پارہ کرِنے
حکیمن لتس ڈیون ای پادشاہم
بہارس کاسہ بو یکدم بہاری
چھہ بیاری لتس ژُ و پاری جمع مخلوق
قلمدانہ کڈن تمہ از بغل نازہ
کہ اے جانِ جہانم کینہہ مہ بر غم
نصف راتس ژجک تراو میہ تنہا
نہ دِتُو خط نامہ نہ پیغام حالین
دغا بہو کر پڑی دیو خانہ زادس
مہ تھاوت نہ خبر تراو سا بہ لستہ
بوچھوس لشمہ دِتم دیدار کوہی آب
پرون نامہ تلون تھٔدٕ خام ولیس
گہی بر دیدہ گاہ بر سر نہادہ
پرون مضمون تمکو وار اہ سپن خوش
بتن نیبا تمی زت جامہ پراون
تمس باوریون کرِ نِس خبر اس
تمس زت آسو زندان نالہ ووان
سُو شہزادہ تمس ڈیشت سپن خوش

کڈت خلعت وُلون زحت حکیمان
بہ ہتش شاہ ولول وا آنا وک
سو خط وخال ڈیشت رتِ خصایل
کری پنداہ ازیں حکمت ژہ ہیت
ژہ چھوک ویتہ لکٹ یژ جان جانان
گژاہک مارہ ژہ لوزیہ مگل تہ باج
لگے قربان ژہ رورزم شاد و خرم
وتھت گو شاہزادہ سوی زندان
تماشا لس وچھانی جوق در جوق
لکھون خوش اشتیاقک نامہ یارس
ستم کر تھم ستم کر تھم مہ ور غم
نشانہ مہِ گیک واجاہ ژہ تھاوت
مہ سانتہ سانہ زالت ہجرہ نالن
ژہ رانتہ نامیس کت حال آسی
ژجک تراوِت مہ تھاوتھ نار دربر
وژن خط تھو نہ تت منز واج تمنز
کرون شانہ تمی تت کالہ مولیس
عنایت نامہ یا منتہ ژہ راون
چو غنچہ لج فولنے خورمہ وش
وچھت نالو تسند احوال وارہ
کہ از مدت از دست گیمژ آس
بخانہ گیہ روانہ ماہ تابان
وچھان ژہاہن تہ تیو گراہن چھ مہوش

ژنداہ ولول گژہت لاین نگارس
ولت ساماننہ تس بردہکن سُو تھاوک
دپس تمہ پادشاہن ہا جوانہ
سپن بر ہم سٹھاہ ہو کریہ حکمت
بلی نہ شاہزادہی مارہ کرنے
اوارہ تمہ گژہن جگرس گژناگہ ل
اعانت یدٕ کرم مہ ذات باری
بحال خوش ونے کیا ژہا لہ نیوان
بزندان وانو یا مت وژنہ آواز
چو بلبل آسُو پاران نوبہارس
ژہ آخر بے وفا درایک ونے کیا
ژہ پزہی نا وچاین دنو مہ یاوت
پزیا ژھہ بیوفائی کران یادس
ژہ زانت نامیس کش غصہ کاسی
تلت ژہن پردہ یٔند چھمنہ مہ تاب
شُو بہ را البدرہ ہنزی کیا شونہ ننز
عنایت نامہ راچھوں برکشادہ
گہے بر دیدہ گہ بر سر سو تہادن
تمی ماتم لباسہ جلد تراون
ڈیوک شاہس بکئی ماہ پارہ
ززندان تمہ کڈن پورت بسامان
سپن خوشحالی گیش تس آسو ڈیشان
دیون لتس پادشاہس دست بستہ

داستان در بیان مہیا کردن سامان عروسی پادشاہ چین و عقد بستن بدور را ہمراہ قمر الزمان میگوید

سمے عاقل تہ دانا ہر تدبیہ
قتاؤ شہر نچتن کر کھہ بہ پا
ڈلوک قمر الزمانس رخت شاہی
خوشی ہر سو سپن ماتم چھو در غم
دعائے عمر و دولت شاہزادس
لبر لتس چھو کھہ کافوری عمامہ
گران اقبال ڈیٹھو ہم شادمانی
بحال خوش زشادی لولہ دیوان
ڈلوک آدر زنانن محلہ خانس
سو حوراہ زن بہشتک خط و خالؤ
سو شانہ کیاہ ونی زٹ دانہ دانہ
سیاہی تی وچھت چشمان پرنم
فولادی تار تژھہ کر آسہ سنگین
الک انکھاہ یمنس تنت نارہ دنس
زہ کاکل تس فکن پٹ بلہ تراون
اونیران پان ماران سوی جگر خون
کنن یامت یمنس لاگک دُرہ قلب
گران تم تہ نیہ در کنارہ
پرزلون روی سیمین نورہ خوتہ
دپان تی ماہ ڈلیشت پان مارہ
سہ سرخی یام رو پچھ ڈیٹھہ یمن

ہمہ دانای عالم عقلہ گن پیہ
دُرہ لاجک نہ مارک روس ہا لگل
سپن از ماہ شہرت تا بماہی
سپن نصرت امیرن تہ فقیرن
گران ہر سو یمنس عالی نژادس
کھورن پاپوشس لاگن آسو ندیس
کمر بستہ بہت در میزبانی
سپنمت شاہزادے چھوی پرا نور
کرن ون سازتس سرو روانس
ان سامانہ ساری سینت پانس
بہت آسی بزیر شامیانہ
اکس ہویس دو صد عشاق لگگیر
سہ کر تژ قدرتن زن پانہ زنگین
وچھت سی جوی سیمیں سونہ پاری
دو صد عالم وچھت تم تنبہ لاون
نتہ ماشا ہماراہ اضطرابس
اکہ شعلہ دو صد عالم تتن حل
سہ نالہ رزونے کیاہ بر سیاہی
بجوی سیم تنت زن آشو غوطہ
ونے خال سیاہ کیاہ لالہ رویس
یہ گوہ سنہ ژلومہ حسنس ژورہ دتسن

گرک ہر گونہ سامانہ مہیا
گدایان جہاں سپاران بر تل
انک سالس ہمہ شاہان عالم
زہر جا غارہ نی منز گوشہ گیرن
زسرتا پا ولک لتس سونہ جامہ
سہ مایوسی وچھت تی آس غمگین
سو طالع آشو ہر سو ژہالہ نیوان
وچھت عالم سپن فوز علیٰ نور
انک ژہانڈت مشاطہ ژکمالہ
مژہ رن وڈ تمس جان جہانس
دلانی وڈ ژلالی رنج و ماتم
چھوزن مار سیہ در امنت زنجیر
میان ہوی مشکین جوی اننس
ژنان آسی لوات منز پان ماری
نتہ مالیلہ نکھہ آشو مجنون
گموت تژدی سو زن نگموت عذابس
نتہ ماگوشوارہ زن ستارہ
چو برق تیز بر ابر سیاہی
رحنس پٹ کیاہ ونے شوبان تارہ
شوبان پٹ از ونہ نل تنت کالہ ہویس
رنگک یامت اتھہ لتس مینز سبتی

دیان خونِ جگر ہت آیہ کینی
گُڈن پازیب گنڈِ مس تمتہ شرن دار
انہٕ گٹہ عاشقن تم گٹہ واجن
پری پیکر ہشی سپنی سہ پیرت
بران ماتم کرانی نالہ بر پا
تمس اقبال تہ طالع چھہ چاکر
وچھہن اتھس تھجے آین تہ گراین

ہژن باوٹھ نہ تس لاگک کنن دُر
وچھت تی عاشقن گو سینہ افگار
بکشمیری زبان تت چھی ونان رنگ
سہ شعلہ زن بہشتکہ آیہ شیرت
وچھت حور و تسند وی ساز و سامان
بزارہی تس کھورن تل تراوکھی سر
گنڈت دُر دایہ آیہ نھدہ پایہ

ہژن گنڈ ہس ہژہ بند تہ پر از نور
سہ تستہ واج یا ہرت تستہ لاجن
وچھت ژل آفتابہ ساس فرنگہ
وچھت شمشاد مت سند قد زیبا
خجل واراہ گیہ در غم پشیمان
کران تم بوسہ پاین آسہ ژہاین
دنہ وان اتھہ مایہ سیت رایہ

دنہ وُن ہتو یہ دایو ماہرارنس — تمس خلد اتھس قمر الزمانس

غزل خواندنِ دایہ ہا در مجلس عروسی وصیف ولو شاہزادہ قمر الزمان نوشاہ

گولکس باغس پوشِ وتھراوس — ہاوس سوزِ دل باوس حال
آبِ کوثرہ سیت بوتن ناوس — ہاوس سوزِ دل باوس حال

عشقہ دریاوہ منزہ داماہ چاوس
کانہہ کرہ اتی تھندس چاوس
نصیب بوزن تل وتھراوس
ماہرو ہی ساری سالہ سنبراوس
بیہ ناسا تھاہ شبنم تاوس
سینہ مژراوت حالِ دل باوس
الیشہ رباغس شیشہ برناوس
نی عرفانک جاماہ چاوس
بیہ شوب لاجنس بوپری داوس
مژگان قلمو نامہ لکھہ ناوس
بونیارہ بجلی تارانہ ناوس

تاوس داتنہ کانہہ گوپال
ہاوس ڈیو ٹھم عینِ اقبال
شالمارہ وچھمس جان خط و خال
طشت ہرت تھاوس پانہ اقبال
دیہ ناورشن ماہ تمثال
کینہ کیاہ میانوی چھیس ملال
پٹ سوزبوزن تراوس زال
بر بر سالہ مالہ مال
تنہ چھس گیتھ دارہ پامال
تت منز باوس وکوی حال
گوشہ گوشہ بجلی ہاوس بو

پاین تل بو دیدہ وتھراوس ״
پتہ پتہ فیرس لولہ ونہ ناوس ״
بیہ تا اتھہ اکہ بالی ماراوس ״
رنگہ رنگہ نغمہ حاضر تھاوس ״
لوسس پرژھہ پرژھہ آوس چاوس ״
دینہ چھس تھندی زنار پراوس ״
دلیشہ دلیشہ فیرس تی زنس پاوس ״
چاوت جاماہ اسرار باوس ״
منہ ناوت لشہ تس پان ساوس ״
پیکان تیرن بر ونہٕ دلِ تھاوس ״
ہتہ لگینہ نبہٕ ہنی دردانہ تراوس ״

هاف واٹ بتنی زونہ گاش ہاوس　زون آفتابہ مشراوس بو　گاش نٹ ہاوس تعجب تھاوس

بشیر پر تل سر وتھراوس　پراران وانتوم واریاہ کال
کالِ دیدارچ امید تھاوس　ہاوس سوزِ دل باوس حال

غزل خواندنِ قمرالزمان در تعریف و توصیفِ بدورا

وزینو ماہیرانن دُپو وزیرس　دماہ نوہ تارہ چارو بم وزیرس　غزل جورہ ونیو نا میانہ حالہ
ژلمنا از دلِ پر غم ملالہ　انن سازندہ بر ونہہ کن ہت دوئن　کروک آغاز سوزک داستانئ

بمس ولکس دنت از شوق مضراب　ہتون باون درک احوال بیتاب

غزل

بو چھپہس تو شن ہیت گوشن　مہ چھپوم از یار جانانہ
گیہی روشن گیہی تو شن　مہ چھپوم از یار جانانہ

دِمس یارس دل آزارس　زدلِ فریاد غمخوارس　اچھو کن خون دل ہارس
وچھپوم یامت لتسند قامت　قیامت مہ سپن تامت　علامت از خوشی تامت
شتہس از ماہِ کنعانہ　طواف مہ دنوم کعبس　وچھپوم یامت سو متر خوابس
بوژہ ہانڈن لولہ ہیر باغس　کرس گت ہیچو پروانہ　لگے قربان شمع رویس
بیہ نت کوثری خوبس　فدا از لفس نہ نت موئس　دلِ عشاق ہر آنہ
جمالِ ناز چھپوس پوہ ناز　شُبن سامانہ بیہ تس ساز　لگس قربان ولس لوہ راز
بہت منز سنبلستانہ　رخس وچھمس موکھس نوران　دکھس بہت مہ کنعان
وچھپوم یاری منگن ہران　بہ ہیتس شاہ خوبان　وچھپت طوبا ژلم لوبا
تسنزی عالمس شوبا　تمکو شہرہ وچھپوم ہر جا　عجب سرو رخہ امانہ
سو میالوی دلبرِ رعنا　بولیس پت گوس یژ جلوا　زہ عالم نس پتہ شیدا
کہ ومہ وچھپمہ ہر آنہ　دنن جلوہ بلیہ ہر سو　وچھپت تمت لتسند درخشاں رو

عاشقن نیون دل ہیر سُو
مکان ولامکان ژاگس
وچھوم یامت تسند احوال
تسند شوقن بو دیوانہ
بہ محشر فرہ بلہ گایا
زشوقت سینہ چھوم بریان

فرانک ونکہہ دراستانہ
ننہ سنیاس بولاگس
گموت دلخستہ چھہس گوپال
کری نامیون کنہہ پایاہ
رٹس بو زورہ دامانہ
وچھن گرآن شہرِ خوبان

چو بلبل ون بو پرت باغس
بوژہ ہانڈن در پرستانہ
تسندہ ذوقن گروس پامال
ننہ دامان دیم جایاہ
بشیراز سوز دل گریان
ولنس ہٹہ ہٹہ بو افسانہ

عقد نکاح شدن قمرالزمان را ہمراہ بدورہ و متہما شدن ایشان برای وصل و خلوت صحیح نمودن با ہمدیگر و اظہار شوق و فراق نمودن در خلوتخانہ وگل مقصود چیدن قمرالزمان از چمنستان بدورا

ونان افسانہ آسی یانہ وانی
نکاحس پادشاہن تھاو ناظر
سپُن عقدِ نکاح یامت بتعجیل
دژک بخشایشاہ رژ خاص عامن
بوو نہ ہا غصہ غم لسن بالہ یارس
دلس نقشِ محبت الچ کھنی
بوو رٹن یار دلبر جیرہ دربہ
دیپان دایہ منگان شہزادہ اکرام
بخلوت شاہزادی آس پراران
پرنوسینس دلس مہ جیر گُرنم
ہی دودہ ماج ولول یور آمتن
دلس چھُوم دورِ رک تمسند مہ کینہ
غلامان وکنیزان وحبشیان
کروک رخصت تمن بند کرِک بر

غنچہ ور دل تمن روزینہ دانی
دیپان مہرہ لکھوک تس ساعالم
دیمک کیاہ دلفگارن یادِ تاویل
دیپان شہزادہ آسوی یا الٰہی
بو کرہ ہا بوسہ تارہ گلعذارس
خدایا اینتنے ون میانو انصاف
بو ہمہ ہا یا یی تمسند وارہ بر سر
تناول کرکھہ نعمت گونہ گونہ
فراقہ یارہ سندی پان ماران
بہ تنہائی کوٹھس منز آس پران
چھہو تا دانا تمس ہیوکا نہتہ زن
دیپان یامت سپن آواز شہرہ
پکان سیت شہزادس ہنہ جیبان
بدورا ہی رخس ترادن نقابا

سپن مفتی نہ قاضی تام حاضر
حسودن ولِ دزن از رنج و ماتم
ہیاں ساعت ولوک رخصت تمن
فرک نا آسمانس ولِ سیاہی
بدوراہان پانس لج وتہنے
بجلدی شام سپن قاف تاقاف
غروب بلہ آفتابہ گو سپن شام
دلس دو نوے کران چون وچگونہ
خبر میانی تمس چھے ژیرِ گرنم
سنہ از بادام چشمو خون ہاران
خبر چھینا مہ چھوم افگار سینہ
منگانی شاہزادس آسس مہرہ
پکانی وانو نزد یارِ دلبر
شرم آسیس بدلس تس اضطرابہ

بہ پیشش شاہزادہ دست بستہ
تلنت ژھن پردہ از رخ ون بکیدم
ز سوز دل نتہ زلے بو پردہ
فراقن چاپان زالوم سینہ لولہ
ژہ بیٹھک زیر پردہ چھپایہ چانژ
ژہ کانچھاں چھک جلا الی کر مہ نم
ژہ نے بوزک سم ہاتم بیکدم
بلاشک آب تر او گن اضطرابس
پرزلون نور وچھنس نور چمکہ
فرشتہ یا پری یا چھی مہ نو
حیا کر دپونس تورہ ژیرت
نگمنا وادہ چانے زونہ گرآنوی
مہ دل چھوم سخت گرمت نیلہ وٹھن
گمر آتشس سٹھاہ دسختہ میتاب
غلط کنہہ چھوینہ تت سارہی گواہ چھم
کراں بو سورہ سامانہ ژہ کت سنز
دپوس تم اہی سمنبر تراو غصہ
علیلس تپہ تلم از کاسۂ زر
سٹھاہ چھوس گشتہ چاوم آب حیوان
دہن غنچہ دتوی یم شوبہ وُن حد
ژھنم کنارہ تاوس وملگوہی آب
ہیرہ بونہ بولہ سیتی غوش ژ ادن
حیا ہہ سیتی تھوت ژ بایہ ہیارے

بو چھسنا دادہ چانے دل شکستہ
مہ کر چھوم تاب وارہ چھک ژہ ننگین
خبر چھپنا مہ کیاہ گو چانہ دردہ
کوہستانن مہ ون دپتی ژہ پاری
مہ سپنم شوقہ چانے روح قابض
تولت ژہ سن پردہ ہاوُم روی تابان
بہ یم تاتم مشیم کتاہ نہ سوی غم
بہ تنہدی پردہ طلس تھیند رخسار
کنوتل لس وچھن شوباس چمکہ
دہن غنچہ تہون میٹھ روی نازن
بو چانے دادہ آیس دورہ نیرتہ
ژہ کیاہ زانکہ عشقن ناکیاہ گو
بورہ چھس روز وشب چانی فراقن
مہ چانے پڑھہ گنجہ دشتہ آستانن
مہ اندر جان ودل کر ژہ سوا چھوم
بہت آسوک چھنت مہ شئہ واسن
مہ ہتیہ ون بوسہ ناو تم بہر بوسہ
ہیتھم نزدیک پانس بیت خزانس
قسم چھوی تمشندوی یم دتوتہ پیوان
سنہ شرمہ ہرتہ پراران کرگرم تنگہ
مہ آسندہ ژھ چھو گوھرت عشق دل خواب
سپن بلیہ تن لتندوی قدو قامت
لبالب سینہ سینہ موی برموی

خبر چھپنا مہ ژھنڈم ملک عالم
گوم دلشاد وتند چھس بو غمگین
خبر چھپنا مہ کیاہ گو چانہ ہولہ
مہ ژھنڈم ویرہ چانے ملک ساری
ژہ چھی پڑھہ بیوفائی کر مہ زانم
مہ دردہ چانہ چارہ دل چھو سوزان
دپنت پی گژہ دھتہ دولس تحفہ نقابس
اویزان لس وچھن پردہ پش شہار
لسنز صورت وچھت ژ حیرتن گو
دژلن تحفہ زوہ تت سامانہ سازس
زیادہ چانہ غوتہ مہ لول چانوی
خبر ماچھی ژہ بیمار کیاہ گو
دوہس آرام کر آسوم نہ شبس خواب
بو چانے ویرہ بیٹھس قید خانن
گلستانن مہ ون دپتی گلن منز
پوژ حن آتشس بو چانوی غام خاصن
گنہگارس مہ چاوم آب کوثر
دتم بوسہ دہنہ غنچہ دہانس
دتوی یم خنجر بینی الف قد
تولم کر لولہ سینس دورک زنگ
منزلس چامہ زیبا شاہزادن
دپانی شاہزادی کریہ حرکت
سپن بلیہ جفت تامت ہردو گانٹ

دپان چھی عاشقن سِی کر قیامت
سو مژران پوشہ مالہ روشہ روشہ
یہ پراران یارہ سندس پرِ نارادس
گھی آتِھس یہ روشان لولہ جامن
سو غمزن تس نشانہ سینہ تھاوان
گھے لب زورہ تھاوان پتے چھینس
کران تم عیش آسی حسب معمول
دوہ یہ اکہ شہزادن پادشاہس
دلس دادہ تھہندے چھہم گمژ بول
یہ لو زت پادشاہن دیو سہ بہتر
ہمتس ہر سانہ فیذ لول برزم
سکھر کنیزن دوہن کرہے تیاری
کران قمر الزمان بوشا دیانہ

شُو دُر تا حال و چھمنت یم نہ المس
سہ کتران عشقہ اُنبر ژایہ گوشہ
سوتراوان آب وصلک لولہ نارس
شُو آسوس بو سہ دیوان خاکپاین
گھے شہزادہ تھف لایان نارن
انان سختی سو تمسی نازنینس
بدینگونہ تمی نت جایہ کنہہ کال
گردن عرضاہ تمس عالی پناہس
دِتم رخصت گژھہ ہر ملاقات
چھوہی شایان ژہ گژھہ چھنے ولن سکھر کر
دپوس تم چھیدس بو چانوی زر خریدہ
بانم شہر چھینک لوک ساری
بدورا ہمرکاب شہزادہ

سپن شُفتہ تہ وانوس مالکِ خاص
سہ سپنان جامہ زرین شاہزادس
یہ چھاوان پوشہ مالہ گلعذارس
بدورا آسس لگاہے غمزہ ہاوان
انارن یم دوا ساتن ہارن
پتھے پاٹھن بجندین آسہ مشغول
بہت کنیژن رژن تت جایہ خوشحال
مہ چھُھنا بابہ صاحبن آمتن لول
دلِس چھُم غم تہند ساعت بساعت
بو ونہی سیت شہزادی مہر عشم
حکم چانوی مہ مانم بردو دیدہ
مقرر گو دوہا سانین روانہ
لبوہی شہر خلدان شد روانہ

دربیان روانہ شدن قمر الزمان با جازت پادشاہ بطرف خلدان و گم شدن نگینہ یعنی تعویذ و کمر بند تباهی شدن در راہ و رسیدن در باغ و بردن آن نگینہ را دو جانوران و رفتن شہزادہ دنبال آنہا

بدورا آیہ نشہ لتس پادشاہس
نرہ کرچانو دور چھیم قیامت
بشفقت تھاوتس پٹ دستِ شفقت
یہ زانگ جان زن روز و شبانہ
بدورا ہے نصیحت بوز وارہ
بجز شوقِ وطن رنجاہ دردل
دوہے اکہ وات میدانس اکس منز

قدمبوسی کرن لتس نیک خواہس
مہ تھاو رنج بردل بہر شد
سو وندہ بابہ صاحبن دِتہ رخصت
رچھاات منز مہ تھاوی چانہ بابت
سپن راہی ولیکن دل دو پاہ
غرض کنیژن دوہن گے تم بکپانی
بپا خیمہ کرک سامانہ تہ تنز

سو وندہ نم مہ رخصت تہ اجازت
یوان آسی بخدمت گاہ و بیگاہ
کمر بند اوتن تم لتس نشانہ
گژھی باعث جدا سی چھی قیامت
گران تم آس تم منزل بہ منزل
زشوق دل تمی کرناہ تھکانی
دپان اَت جایہ کنہہ دوہ زو کھٹہ آم

بخوشحالی کڈان تم صبح تا شام
دپان شہزادہ اندر ژاو خیمس
موشہ ژن از میان حور دلبند
بحیرت گو وچھانی تتھ نگینس
سپن غالب تمس عالی نژادس
دُفانی جانوار آو جلدی
دلن زانوس بدورا گرژھہ برہم
بوقت شام گو سوی دور دارلہ
بجان شاہزادہ لیُن گزندہ
رژتھ آسوی وپان سی رچھہ منقار
ژلوم نہ یارہ سندی ژاہ زوال غم
غرض اَتہ جایہ راتس ژونہ آرام
چھو بادِ تُند شوی آسوی دُفانی
غرض زینگونہ تم دوشوے شب روز
اکھاہ شادان چھو بیا کھا نالہ دیوان
وچھو کیاہ کرِ خدائے لایزالن
بنعم شہزادہ روِیس ہژ طلانی
کورن تم زیر گڈ ننگ سوی پرندہ
ژھنن ننگلتھ سپن شہزادہ لاچار
بحیرت گو وستھ سوی بر زمین پیو
زمانم بس خوشی ساری فراموش
بصد زاری روان سوی طالعس کن
بہ کم دیوتم ژہ بینی طالعس واو

پلنگس پیٹھ دوہہ اکہ سی بدورا
ٹھون مہ رو یہ پیٹھ ژٹن نارینس
نبر کڈ تم کرس بو امتحانا
بشوقِ دل تمی پیٹھ رٹہ سینس
پتھر تھاون نگینہ درا و نبر
چلتھ لعو بنده نیوئے تم بجلدی
بکان گو جانوارس پتہ لاران
ژھیمہ دور گو سوی دل افاده
درختس پیٹھ اکس بیوٹھ سو آتس
وچھان شہزادہ آسوی تتہ بہ بار
عمن بون مژ بموت سو مبتلا سو
صبح فل جانوارن ژاو خرام
سو بیکس شاہزادہ پتہ لاران
چھو اکھ خوش نہ بیس یاچھی یک سوز
اکوی چھوی فعل تتھ مژ زمی اژھی
رچھن تہ کرمن بے مثالن
پنداہ وتھہ تہ بڈ از آسمانی
تمس پیٹھ بیو ٹھہ سوی آفت گزند
ژلی تس سیون باٹھس زوس ژن
ازیں ماتم تمس زیرو زبر گو
کرون رو سوی بالا تم بنا رہی
بموت نگران اندر سی آسو گن ژن
پکان نازک بدن تس نازنینس

ژنگتھ خیمس اندر سی غیر عبیرا
اتھس یامتھ سنوس تھند کمر بند
وچھن تتھ مژ رچھا اکھ سونہ دانا
دپان حاجت بشر تس شاہزادس
چھنہ از قسمتِ خود کینسہ خبر
وچھت تی شاہزادس پیوس غم
بسختی خون دل از دیدہ باران
دپان اَتہ جایہ سوی مرغ پرندہ
چھونہ آرام شاہس ذرہ ساعتس
کھوان افسوس تہ ماتم سٹھاہ غم
دِوانی نالہ ہر دم بے نوا آسو
وتھت زیں جا سو ہت گو رچھہ پکانی
بلے کر شوق دل تس آسو موران
گرہی چھوی رسو مہ چرخ گردان
اکھاہ نازان ہبیا بر سر تبر چھے
بیھے یاکھن دو شیوے تم ژ لانی
ہمس کن آوہ لاران ناگہانی
بصد سختی کڈن تس رچھہ زمنقار
ازیں طوفان گلنے لگ شو ہتن ہن
زبعد چند ساعت آو در ہوش
دوان فریاد گو سوی سوہی باری
پکان نالہ دوان سوی برو تھکن دراد
اژتھ کنڈ فیر ژدمی مہ جبینس

تمسنہ کنیہ خبر از یار دلبر
پموت منز خبر تن گومت پریشان
زنان ہر دم سو سوز دل خدایس
مہ کیاہ گرمی یہ ہیتھ حسرت اتھ پیش
بوچھنا از وطن پیومت سٹھاہ دور
بوچھنا بندہ کمہ زِ جایا نو خاکی
ازیں گرداب غم کڈتم مہ دلول
پکان شہرس اکس گن گو سو راہی
ہر سو آسو فقیران کوچہ بازار
قراراہ تم رٹون نہ کونہِ ساتس
اژتھ تت منز وچھوان اکھ پیر مردو
کروان ہر ادب خم سرو قامت
بگوشہ باغ بہناون لبغرت
کتھ کتھ چھوک کتو گژھک ای ماہ تمثال
دپان ہاوس مہ چھم شاہ زمان ناو
چھون قصہ تمس یژ گال ونمس
خداو لول کری ژہ چارہ سازی
سوی خلدان گژھ ہانی چھوی پرزنال
غرض قمر الزمان سٹھہ نصیبس
پران حمداہ سو لو ربت جہانس
القص تمسی ہنہ گیہ آب ساران
وچھت تت کو جگر ژہن ہنہ جبین
بہت گت جایہ چھم سی ناز بردار

ژلت سوی آسو امت تس یہ لبتر
گلانی منز سو فکران کر بلانی
ہدیومت ماتمن منز آسو نیمس
گمت بیزار پالس پٹ سو بیمار
بوچھس دلخستہ گومت سخت رنجور
مہ رومت سینہ از رنج و الم ہا
پکانی پادمہ منز جنگلن بہل
دپان ہا مژتھ سوتت شہرس اندر واتو
برت جایہ وچھن ہر سوز کفار
لبِ دریا وچھون باغاہ عجائب
نہایت خوشنما ماہ اہل وِرداہ
ہدس وٹیشت سٹھاہ تعظیم کرنس
کرک دروازہ باغک بند تات
دلوس قمر الزمان چھوک ژہ پر نور
وننے افسانہ پننوی وارہ گن تھاو
تہ لونت باغبانس عار یژ آو
کمانی سوی چھو کارن کارسازی
بسال و وین پاساز و سامان
بہت راضی منگان ننش ترخیص
دوہ نہ اکہ سوی ووانی زنگ ژنگن آسو
وچھت کمبر منس گن پان ماران
اتھ اندر یاوہ پیہ لتس سنی بدورا
بوگمونت آیہ ساری گوس یژ خواہ

یہ آسو رحال خود گومت پشیمان
بلانی قدتمس کرپت ژلانی
الٰہی چھوس سٹھاہ بکس تہ دلریش
خداوند اتھ وا اپنی میون ولن عار
مہ کڈتم زیں غم واندو ہاکی
مہ بخشس کوس امت ار نستہ ہا
بصد خواری بایں حال تباہی
بدل گریان ولیکن خوش سن گومت
تہ بہر وکینہ منگنس جای رأتس
زنگا زنگ میوہ وچھنی تت غرایب
گذشت ہس بروٹھ کن سوی وانو یات
دپان تم تورہ یژ تکریم کرنس
نشہ لس آدہ پرژھنس وارہ احوال
ونی کیاہ قصہ سیا نوی چھوی سٹھاہ دور
غرض ساوی سراپا حال ونس
دپون اتس شاہزادس گن ژہ غم زاو
از اینجا نی جہازہ بعد ہر سال
کرت راہی لبوی شہر خلدان
کران آسو خدمتاہ تس باغبانس
کران گت پوشہ باغس منز گلن آسو
سٹھاہ سختی تچی تم ناز نینن
دلس آسوی دپان ہی ہی بدورا
تہ منز آسم یہ نخوت روبہ خانن

بوگرنس دہ بدرِ ملکن جہانن
بو چھس یتہ جایہ لگمت لوکہ پانن
بو یتہ جایہ بہت بکیس تہ غمگین
سہ برسند بہت درجای خلوت
فرافس دورس منز چھی ہٹہ بمز
غرض بر حالِ خود گومت پشیمان

پلنگس پٹھ سو آسم خواب نازس
شو آسم تہ کرانی لولہ جانن
سو آسم سازو سنطورس تھو کن
بو یتہ جایہ وزن دہ نارِ فرقت
سہ بکیس یژ گمژ ازلس لفرقت
ونانئی ہمچو بلبل نالہ دیوان

وچھن کھادہ وچھن سامانہ سارنس
سہ بر سریت بہت چھم تاج زرین
لسندی لولہ ورنہ چھم مہ تن ہن
خبر کیاہ چھس سہ کیاہ ہیوار گیمژ
سہ بچھس وارہ ہیژ دہ ندامت
گجائی ماہ من فرما گجائی

در بیان آنکہ روزے قمرالزمان در خدمتگذاری باغ بحکم باغبان درختان را آب میداد چون بکمالِ خستہ حالی جگرش خون شد دران حالتِ نومیدی در فراق شاہی بدورا غزل خواندن

ہورہ چھوم للہ ون نارِ سوزانی
ماہ تابانی ولنسم نال
آفتابہ خوتہ چھس روی تابانی
عاشقن کنو چھوس ترادمت نال
کوثر خولیس منز ا یرانی
الفس پٹھ چھوس مد شو بانی
ہونچہ منز یعقوب چاہِ کنعانی
طوبی دلیشت سرو روانی
نو نہ خوتہ زیبا تن تابانی
سنیاس لاگتھ ون دیوانی
ابر تری دنس پانہ سبحانی
سیہ نالہٹہ اکہ ژھنٹہ مارانی
ترا ولنس بکیس در پریشانی
مژگان تیر ملیہ چھم لابانی

ماہِ تابانی ولنسم نال
مہتاب رویس گمہ شو بانی
ماہ تابانی ولنسم نال
نو نہ خوتہ زیبا روی تابانی
ہر جایہ عاشق چھس ژنیان
ونجہ بمہ وچھمس تتہ منز خال
تتہ منز نہ ژم مالا مال
شرمندہ پیومت چھوی ان ژال
چونہ چھس زیبارت خط و خال
ہر جایہ ژہانڈن لوگو پال
بہتری وچھمس بر ہر حال
پاران دالوتم ہیہ ژ کال
ہو ونمنہ فیرتِ ماہ تمثالی
پیکان وچھمس زہر ہلال

خورہ خوتہ زیبا چھے نورانی
وارہ پاٹھ وچھمس چان خط و خال
موی چھوس عنبر زیادہ رخشانی
ماہ تابانی ولنسم نال
معشوق گیمت نس یتہ فانی ،،
وٹھہ چھس ستہ فلِ وندہ مرجانی ،،
عاشق تت منز تن ناوانی ،،
در چمن پیومت پان زلالانی ،،
کونہ کنہ سیہ ناگاہ ترادانی ،،
سیہ نے دشمن چھم گیلانی ،،
پردہ تلِ ہاد تم روی نورانی ،،
دوردہ والنجہ چھم بریانی ،،
سیہ نالہٹہ اکہ ژھنٹہ مارانی ،،
تی وچھمت عاشق چھی تنبلانی ،،

خلوت خانن منز شوبانی
روزنس نه دردل مای بیان دانی
لٹہ اکہ وچھی خواب الوانی
زیرہ سیت بوبمس نیرلایانی
زاگ ہیت روکھس ویرانی
دورہ دورہ ڈیوٹھم ڈالہ نیوانی
بشیر رتل چھوہی نالانی

بو چھوس پومت یتہ بحال
لش پتہ ژھنڈم مہ نجدہ بال
رٹھ سیت کرنس پارہ بحال
کیاہ زانہ نادان کیاہ چھم حال
باغ منز پروس تل ژیکال
پورہ سامانہ ماہ تمثال
نذیر لونت گو متوال

روزنت دورہ چھم نادلایانی ،،
دردل تھاونم سرِ پنہانی ،،
ننہ چھوس پومت درحیرانی ،،
ششکل ومہ دمہ چھس بودزانی ،،
زادل جامہ نہ روزنہ دامانی ،،
شور پان لش یتہ مہ گو مہ فانی ،،
ینہ کیو تنہ چھم امید جانی ،،

بیدار شدن بدرِ او ندیدن در پہلوی خود قمر الزمان را و نہ نگینہ تعویذ را و لبسیار تاسف خوردن و واویلا نمودن و رخت مردانہ ساختہ و بصورت قمر الزمان در شہر ابونی رفتن

وزینوس شاہزادی گیہ بیدار
دزان تحف مختہ مالن ژم بسینہ
بجلدی خیمہ نبر آیہ لادان
یہ رچھہ ماور ایہ مہ کر شدایہ ہنیو حما
بوقتِ شام سحی ورانی بیدان
مودان زن آفتابہ شعلہ نور
وچھن نہ رچھہ کمر بندس اندر یام
بہ پنجہ زخم لاین لالہ رویس
بہانہ رچھہ بندہ دلدار راوم
سہ دیوان ژنجہ آسی نہ جبینس
ستھاہ بیحال ننہ جایہ سہ غمگین
کرس بو انتظاری تام بردر
اکا کیاہ گو بہانہ لتس رفیقس

بجای گل بسینہ تمہ وچھون خار
کروان ہی ہی کردم کیاہ مرنہ تام
زہر ساہزادہ زالہ باران
دزن شاید ہیم غیرت سوددن دل
گراہ اک دن دوان تہ نالہ دیوان
ٹکان تت لش سہ ماری تھدہ تلن ولی
وچھانی تام مبلوس منہ من نشام
لبچی پالس دنی ژیر سہ واہی
مہ پالش کتو یہ داغاہ عمر تھاوم
تلن تھدہ پان کنن اس چھاوان
دوان گاہی دلس آسی تسکین
لبوچی خیمہ گیہ نالان دیوان
ستھا منہ مای میانی تس شفیقس

نہ ڈیوٹھن شاہزادہ نہ نگینہ
ژھم نو لش یہ سربنداہ کیاہ منت ام
تمی زانو س ولن ازمان افسوس
سہ شاس تام یاران آسی کرن زن
کمربنداہ وچھون برراہ از دور
ڈیون پانے مہ پاس غم بیتوم کل
دزان تحف شکبو لسی تکالہ مولیس
تمی رچھہ مہ دزن کرنم تباہی
سہ چھاوان تکلہ آسی پٹ زمینس
دلیت سورہ تہ تھاکہ پان نادان
ہیم شاید بہشاہ تامت سو دلبر
دلس منز رایہ داراہ آس نیوان
سہ رچھہ آسی مہ کرنہ ہونک نشانہ

سہ ہجرہ وادِس داستانہ
دپان دِوہ ژورک از دل مرا کان
مہ روزن عمرہ ساری فکرہ بید
وچھِت باغچ فولے آسِن یوتوشان
ہلوم قد تہ ہکہ کس حال ہاوت
دِلن نامرت بو آسِس زونہ روشان
رژِت دلبر ژلم دِد دل طالہ
وچھِہ کے وایوت مہ احوال یاہت
تُلِت بجِس پلنگس پٹ رٔ ساوک
گژھِ ہم ئیہ فاش سر تہ واش چاہن
بحیلہ عصمتس تمہ ہتاو سر یوش
بجائی خود تھوون دایہ ولنہ ساز
ستورن پٹ لدک اسباب ووہی
نزدیک اوبی یام تمہ وات
وزیراہ اکھ پے تفتیش لسوزن
امِس قمرالزمان ساری دپان ناو
شوبان چھِس خوبرویس شوبہ زینت
دپان بلہ پادشاہن بوز یانہ
وتھِت از خیمہ جلدی بر ونہ گوتس
پرژھِن تس وارہ تمہ احوال ساروے
نِدور دور رنج وغم آزادس ئن
دپان شاہ ابولس چھے کونی کور
دِوے کیاہ حسن وخوبی کیا تمس چھوی

ژلوم نہ زاہ غم دلدار از دِل
ژلوم نہ لولہ زخمن مہ لگوم ژھان
دلیہ چھم شاید ژلم وَن نالہ زاری
مہ دِت نہ دردو صحبن یوتھہ گوش
گیس بزکار منز نوکن تہ خلقن
وچھِت دلبر بو آسِس وارہ توشان
یمی نالہ دِوان آسِس تا بخفن
غمن ساری رژن ہیکیہ قیامت
باخر دپنہ دردل پٹ بہ بستر
نوکن اندر لگے بو کال پاہن
ولون تمہ رخت شاہی بیٹھہ رخت
دِیون تس تحفہ یارگی نہ بیتھ واز
پرانس پٹ چوپردانہ گھسے
وچھت شہراہ عجب خوش گیٹ چھِن
دِپس فیرت وزیران آ شہنشاہ
یہ شہر چینیہ بوزم باچشم آو
کران بوزم یہ ملکن سیر ہر سو
باستقبال گوتس کن روانہ
کرک باہمدگر احوال پرسش
وُنی تس حال ماہ وسال ساروے
پرژھِن احوال شاہن ستِ یا تس
تس خوبی وچھنہ شرمندہ چھے حور
بشہر چین تس چھے پادشاہی

بلومہ نہ زاہ مہ سینہ یوم شکل
یہ کر زانوم مہ چھِم کج طالع بد
بیم دلبر ژلم تمہ غصہ ساری
ژلم مہ خوردسالے تتبلاوت
ہمی نیرت نیر کرمنز یوگو کن
مہ کر زانوم یہ چھوم خوابے خیالہ
نہ جاے ماندن وِنہ پائے رفتن
زدید آش وتھِس سنبہ لاوک
گژھِن سیر فاش تمہ زانن نہ بہتر
آخر دل کرون دِژ تمہ گژن ہوش
سِپن قمرالزمان زرین لون رخت
روانہ گے اِتھ میدان بجلدی
تمے شہر ابونی دل گھرت پے
دپان شاہ ابونن یام بوزن
شہ خلدانہ شند وہی نور دیداہ
شہ خوبان مہ کنعان لبصورت
لپکان از شہر چینیہ اکھ مہ نو
وچھت قمرالزمان شاہ ابونس
لتس شاہن بلا شک پرنہ انش
تہ بوزت شہ ابونی شادِ سانئن
اتھس تحفہ کرتھہ ثانن عجائبِ خاطر
حیات النفس تمسی ناو آسوے
تمس ہش کانہہ از مہ تا بجاہی

دلس دیو پادشاہن گو یہ بہتر
منگون رخصت تمس حالی پناہس
دلس واراہ مہ آمت چھوم تسندول
سینمت ہو کہ ہیتی پائے ورگل
دپوس تم پادشاہن گو سہاہ رٹ
ژہ یت ملکس اندر کنہہ کال روزک
دپی نیتھر بوزہی سنی گژھتہ خوشحال
ژہ ہیو طالع وراہ تہ ارجمنداہ
ژہ دان شوزک خداین بوز ہیو نوی
خدایا چھوک نہ کینہہ منز چھاوان
مہ یت ساوہ گیئے گھر آمہ وارے
کرے گو وہ مصلحت و انا امیرن
گھرت راتس بدل سنی آس یوان
ییم ژھ نھچھ بخت کرہنہ الوی
نہ نچھو نہ آفتابن نزاو پرتو
نتہ شاہس کرک گژھ چھنچ تیاری
زبعد گفتگوتس بیہ دانان شاہ
ہیون ژہی راز ونتم دانہ دانہ
گژھتم سہر فاش سارس عالمس منز
امی سیتی مہ روزم تاج پرسر
ونت سنی لتس دتون اقرار درکار
منادی تم فرن شہرن تہ گامن
شبانہ یام خلوت ژاو پانہ

دپن بوز شاہزادس نیک اختر
مہ گوژہ کال فیران یت جہانس
بدنیا گژھ نہ پیدا ماج تہ مول
ژہ زانک پترہ دادی کیتھو چھو آسان
بہ دادی آسہ ون چھوی سارتی
خداین مہ بخشتم چھم کنی کور
یہی خواہش مہ آسم والیاہ کال
اجابت گو دعا میو نوی بدگاہ
سنت گومت مہ چھوم ژہ لول جاوے
لباس ہر دپراوم شہر مہ باپت
رچھکنی مہ ازیں غم پان ماری
دنم ید مصلحت تم کار خیرس
کج اندیشس کنوی سنی نالہ دیوان
لہ فرنی وہ ان لتس رات درائی
ہبر پراو و لباساہ چول شتہ نو
گژھت بامرت سہ وارکی بار
نہ راسی خود ژہ کرتم وارہ آگاہ
دپن تم ید کرس انکار زنیجا
نہ روزہم سازو سامانہ نہ تہو سنز
کرن نیتھر کرس حیلہ بہانہ
ولیکن وہمہ سیتن زن سو بردار
غرض خاندر بجلدی واتو اتمام
دچھن ہرسو گنڈن تتہ شامیانہ

دیان قمر الزمانن پادشاہس
خبر چھنہ حال کیاہ چھوم بابہ جانس
تمن نہ آس میانی مائے وردل
دوہس راتس توے اولاد کانچھان
مگر بعرضاہ مہ چھوم ید میون نوزک
ولن شامت سنہ کیس زنہ مغرور
خدا سوزن گژھ ہم کانہہ نیک بندہ
چھنہ از حکمت حق کانہہ ہیم آگاہ
نہ بوزت گیہ بدوبا ژہ پشیمان
نگہبانی مہ چھیم پر جای عصمت
دیون شاہس لو ازہ سیتی وزیران
چھنہ ادہ تار بالکل کار خیرس
کہ ای چھنچ برین کیا چھوم مہ لانوے
صبوس چھس وزہ تاونہ دامی آبی
وتھت تھد ولنہ رخت شہریاری
وچھہ ناتس خوش سپن آل نیک کردار
کرن کیاہ مصلحت اشب شبانہ
کرنہ نزاوم خجل ہو ایہ و رسوا
کرون اقرار زاولن زیادہ بہتر
بوچھنتس منزالنس حیلہ میانہ
تیاری کار خیر چ کرنہ شاہن
سپن آغاز بہتر جان انجام
بہت تخنس اکس پٹھ ماہ پارہ

کوٹھس منز آسو ژامٹ زن ستاره
حیات النفس ڈیشت دل ستین ریخ
وچھت احوال تمسند تنبہ لیاے
زجامہ وصل گو بیا دل ژه مسرور
بدل دیُپو دایہ شاید چھسنہ فرحت
خبر گیہ پادشاہس آو لاران
نفی بوزت تہ شاہن پان ماروی
دپُون شہزاده اندراتس ده فرصت
دگرنہ پانہ فردا بوزتس سر
حیات النفس ونوتس ای کج اخلاق
یگاه ماری کری با خاک یکسان
یہ بوزت تمہ بدورائی دژن باک
پننون قصہ بو باوے داستانہ
بوچھسنہ مرد زم چھوہم پراومٹ یہ
تمس کن واره ہاوُن تہ نہ امار
ز اول تا باخر حال ونوتس
اچھو کِن خون ہاران دل کشاده
دپوم پیٔد کار خیرس کره انکار
ون چھُک مختار میانس آب دِنس
زچشم تروتن لتس حال ساروے
بو جانے خونہ جانی ژہ پشیمان
بہر ساعت کرے بوغمگساری
ژچھت از جان ژی کنہہ مبر غم

کرون نہ التفاتاه کنہہ تہ تس سیتّ
لژن تمہ دره دِکس زن مار بر گنج
فو لوہی نا غنچہ دل وصل جامہ
ژه گو بیا خوش دل رنجور مسرور
دوہن کینژن پاین حال زاری
بدشوری تمس لتہ بہر پریشان
دپون شاید سفر چھوس کرِ بوٹ ہیتی
وٖنی کیاه شاہزاده اند ژه خلوت
بوقتِ شام یامت تم شبانہ
یگاه میلی جوانی جان با خاک
وگرنہ کھس پلنگس پٹ بجلدی
زسوزِ سینہ تمہ جامن ڈژن چاک
دپہم پیٔد جان بخشی کره اظہار
زنانہ چھس سوزم چھوم تراومٹ
تہ ڈیشت شاہزادی چھرن گے
پننون احوال ماه وسال دِنس
زبہر مصلحت پراوم مردن
گرژھم ما فاش سیرس اندر دار
گژھی پیٔد خوش تہ روزم جان سلامت
حیات النفس بوزت پان ماروے
بہرگو نہ کرے ہر دم رفاقت
چھہ میانے ذمہ جانی پرده داری
گژھم سدِ بخت کج پیٔد فیره جلدی

بیکسو شنج کوٹی زن غم تمس سیتّ
صبح فل دایہ آیس ژہ پایہ زمانے
کدنت ناژه تمنا لولہ خامہ
کرن تمہ ژھوپہ بوزت دایہ ہنر گت
بدورائی دلس پٹ بیقراری
پرژھن شہزاده راتک حال ماروی
پاین باعث چھُنہ نزدیک گومٹ
کری ہیٔد التفاتاه رژت تہ بہتر
دوشبو ہی ژاہی باہم محلہ خانہ
چھوہ دنموت پادشاہن ازیہ فرمان
مہ کاشم وصلہ سیتن رنج و دادی
دپون تس اے دلارام زنانہ
گمز چھس پان پانس پٹ بوبیزار
مزه رت سینہ ہاون لتس بیکبار
بحال خویشتن بیزار ژ گے
کرن واقف زحال شاہزاده
مہ عصمت ما گژھم ضائع بدیمان
مہ کرِ یک واقفِ اسرار پانس
وگرنہ چھس پھٹر اندر ملامت
دپون تس غم مبراے جان جانان
زجان خود بو تہاوت جان سلامت
کینزاه ہوش مہ زانوم بلکہ ژہ کم
شہ قمر الزمان اسہ کن بزودی

وگرنہ اَسِ حوالہ کردِگارَس
ژٕہ خندان بہزہ بر تختِ شہنشاہ
صبح فٕل گیہ ساری بندرہ بیدار
شہن باگرٕ تہ بوزِت مال و اموال
دوٕہے اکہ سی بدُور اگیہ بیمار
مہ ای طالع دژِت وارہ ندامت
بواسمس سنزٕ تہ سادہ خور و سالہ
دوان ناداہ رفیقس باک ترٲوِت
یہنی مہ وہمنی آلون ناد
زنا یوسی بوجھس سینہ چھانی
چھوہم کنہ قاصداہ سوزِ بہ پیغام
دِرہِ خلوت بِہِتھ ہمہ رویہ یکھنا

بہو مشغول ہِنس کاروبارس
بدُور اگیہ تہ بوزِت شاد و خوشتر
سمت گے شاہزادے نشہ یکبار
بیٹھے پاٹھن تمو تہ دار یا کال
نمس یلہ یاد پیو آکھ یار دلدار
ژٕہ کیاہ میانوی حسد دردل یہ کینہ
ژٕہ کیاہ میانوی دلس اندر ملالہ
یتم ولول مہ ای دلبرِ ستم گوم
وہ میانی زندگانی گژھہ برباد
دوان دن راژ راوِم مارکن منز
مہ گرٕ چھم لولہ رستیو مندن شام
زِ سوزِ سینہ وتنس رورہ فریاد

کری بالس بو صبحس ل تلا
دوشی شونچہ سینہ باسینہ بہ بستر
پرژِہِت لس حال راٹگ گیہ خوشحال
بصد عشرت کڈک تتہ رود خوشحال
کران آس خستہ جانس ژِ ملامت
مہ زالٕن ہجرہ نارہ سیت سینہ
دوان آسس ہٹ ڈکس اتھہ بھاو
مہ چاٹنے ژٕہ ستھاہ ماتم نہ غم بوم
مہ اچھہ بوسم ترٕ دارو چھانی
مہ اچھہ بوسم وچھانی تارکن منز
ژٕ جس ہوایہ نیرت شہ باکھ
بیٹھی پاٹھن دوان لس فی البرس

غزل خواندن بدُورا در فراق قمرالزمان در خلوتخانہ حیات النفس دختر شاہ ابونی

تنبہ لاوِت ژٕلی مہ دلبر
گوم نیرت یام تامت
ون مہ دِتمس عشقہ داغن
خود سالے تنبہ لاوِت
ہمچو لیلےٰ کرانہ دراِیس
گاہ لاگت ہٕتہ فلوا
ہمچو شیرین قید خانس
لان ژورس ناد لایس
شوبہ کرِ یژ بے وفائی

بالہ بھاو نم عشقہ زِ بہ
بالہ پیٹھ چھم قیامت
جابجا آستانن
داغ دِل گوم بھاوِت
مارکن منز ژ ایس
لانِ ژورن رسوا
طوق بر سر پانس
پیہ نازاہ پانس
لس پتہ مہ شاہی

گوم ترٲوِت مہ بہ بستر رر
حق فراموش یژ ستمگر رر
چھینہ ڈیشان روی انور رر
گوم ترٲوِت دودِرک شر رر
عشقہ قاصد چھوم مہ رہبر رر
پایہ زولان کرٕ تھ دربر رر
نوکہ گیلن تھو مہ بر سر رر
رٕلشہ دامن روزِ محشر رر
ترٲو سپنس عشقہ چاکر رر

گراوہ سورنس اتھہ کاوس
لاجنس بوٗلو کہہ پا مَن
مولہ واجنس نارہ زاجنس
گوڈہ باونم رازِ پنہان
رنگہ رنگہ رنگ ہاوِت
گچھہ کوٗٹھس برتراوِت
گٹ مہ کرہس شمعرویس
گیہ بیہوش وچھتہ نوران
بمہ کمان تیر مژگان
چاہِ غبغب چھیہ س زنخدان
ژلومہ تراوِتھ کرتھہ بیجان
لولہ باغس وتھراوِت
بال باوس حال ساری
کمہ حالہ تراوتھس بال
یتہ ساعتاہ مالہ پانس
چھس نوش چھوی روشن
جان و دل چھوی ژہی پیش کش
چھوی یژرس لول چانوی

دوسہ اکے یاد پاوس
چھس بو ضبجن شاہن
منز فراقس گاجنس
یتہ تھاولس بے زان
گوم ارمان تھاوِت
تتہ منزمیہ تھاوِت
عنبری تت ملویس
کھوہ ارمان طور ن
کتہ لاینم پیکان
زلف وچھمس پیچان
در دل چھوم ارمان
ساز و سامان پراوِت
شمعرویس پاری
ضایہ کرتھس ہیہ مالی
کھے تکیم پانس
یتہ ولولِ دیتہ درشن
ضایہ کرتھس ماہ وشن
یتہ ساعتاہ سانوی

بوش خشک لب چھو در بر
کوٗہ غم ہیت زورہ برسر
ارغوانس گوم جعفر
دل پریشان حال ابتر
سرز باوِت کامہ اندر
جلوہ ماران آسو سرور
خوبی وچھمس حوض کوثر
انبیاتہ وچھمہ برور
شوبہ ڈون چھوس لستہ خنجر
ہوںجہ منز چھوس حوض کوثر
کرو چھین بیہ ناز پرور
شہسواراہ رٹنہ دربر
بو کھورن تل تراوس سر
عالمس منز گیہ ابتر
چھوک ژہ پزکین بندہ پرور
یتہ لاگیت تاج برسر
چھمنہ سونی مالی نہ زر
خستہ گومت حال ابتر

داستان دربیان دستیاب شدن تعویذ از جانور و تیاری کردن قمرالزمان بسوئے شہر اوتی و وفات یافتن مالک باغ

نیتھی پاٹھن دوان شب و زنالہ
دہ ہرگز چھنہ دردل تاب فرقت

ولو کرتھس برہ لالو بو لالہ
دوان نالہ سہ دچھ برانہ حالہ

ستم کرتھم دہ کرچھم صبر و طاقت
بابن خواری بہت چھے تادو نالہ

ڏيان روڄي بهت شهزادو ڏي باغ
ڏوڏو ماڻو تمي ماروي پرنده
شو غمگين دل تمس لشه يا ڄم ڏيانوتي
بزير سينه لش چيزاه نمودار
وڇهت جاهم اندر كرسي ويڙاڻي
ٻنهن ڀالس نه كر كينه ونڻ تم
صندوقس منز اكس ٿڪاون رڇه تم
انهن كته مال و دولت لوكهه ڀن نا
غرض مال و خزانه جمع بسيار
مشخص وقته كرنے لگ تياري
ڏپوس تم گرڏهه بجلدي اڻيه وڌس
وڇهون تته گو كهينچ تم كران سنز
ڏپوهس باغبان لسن اسو در باغ
ولن ساعت خبر گو نه روزم
نته كرنيره با بو بغير رخصت
لگس سوئي جهازه گو سوفي المحال
پرڙهن لوكن لتمند احوال باود
شوڙان وڻن گو روانه سوي خلهان
شو ڀٽ بٺ آسو لاران دور تا مست
سيٺن شرمنده واراه گو روانه
ڏين معلوم ڇهنهه كنن ووهس تام
وناڻي عشقه ميسكينس كهتوس ت
كران كنهه آسو سنه جز ناله زاري

لڙائي چالواراه وُچهنه يا زاغ
مرت يا مت پرنده بزمين پيو
وُچهان لش شاهزاده هر طرف چهوك
وُچهن جاره پهن رچهه پرزه ناون
بعد فرحت سو خوشدل كيا نشاني
ڏتولن باغبان مال ته زر
زجان خود سه رچهه كيزاه رچهن تم
صندوقس پٹ تمي زبيتون تم اون
تهون صندوق بر بر مهره ته ديا
دپن لش مالكس كن دم مه فرصت
چهو سي پاران لوبت فرجهازس
دپونك كن چهو هونت حال باود
مرت گوناگهان ٹھاون دلس داغ
يه كرزانوم اهس چهوي وقت آخر
بو ديه ها مالكس مه دم زه مهلت
وُچهن نه تم جهازه بندرس پٹ
نندنيا ژن شاناه واره باود
كهست تم بر كناره وته نه آ تو
نشاناه وُچهنه تم هيچ علامت
دپوان چهم قسمت كج طالع بد
مه پاران چهم ته كرنم مندس شام
سو باغس منز نموت بر خاردس آتش
دپان لش آس نفسن بيشمارى

ولیکن زاغ اسوی پژ درنده
وُچهت تی شاهزاده ولحرس گو
تمس زاغن جگر ژٹھوت بمنقار
تلت با صد خوشی بر بیده ٹھاون
ونن نه كينه راز دل پهن تم
برت صندوق ونی لش زگوهر
دپن بانوه مه بدنامي گژ هيم ما
صندوقس پٹ نشاناه مهرز اون
جهازس منز ٹھون اسباب بار دی
بوهت يه ميرمردس نشه رخصت
دپان شهزاده وا اتو یه باغسی منز
یه كس كرتوه قبر وكن كهنان چهو
نه بورت كرنه هي كيا يه بوزم
نه تم حال علالت كرنه ظاهر
به تجهيز و تكفين واریاه كال
وچهت تی شهزادس ورڈهه كو تنگ
دپوس لوكو وفتان آسو پاران
وچهاني چشمه لوچهس بعد ازان گو
تهكت واراه زهنت والس خانه
به لكهوت چهو مه نصيب كر گژهم رو
ولو بانو زه كرون قسمتس چهب
خيالي باه شاهي كنهه نه لش آسو
ولو بانو يه كياه آسوی نصيبس

یہ سوزِ دل بو باوی کَس طبیبس
گمژ تس خواب آسی خواب رٔنس

مہ رٔاوم عمر ساری بولہ بوان
دوہس آرٔام کرتس کونہِ عاشق

دوہس رٔتس دوان فریاد دلوان
کھوان کرکنہہ سو آسوی نہ چوانی

وداخناہ طالعس کُن شوی دِوانی

غزل خواندن قمرالزمان درفراق بدورالبعد روانگی جہاز بطرف خلدان

رسہ رسہ چاوس عشقن پیالو
حالہ اکہ چاوِت گوک بیچالو
بیہ گوک نیرت تلپا تالو
بیہ رخ ہاوُتھم ماہ تمثالو
دُور رُک داد وی کوتاہ رٔالو
سنّاس لاگِت ہاگو پالو
عشقہ کتابہ منزٕ وُچھام فالو
بر بر تھاوُمی مسکی پیالو
تیس بیہ ژی کُن رِتہ خیالو
رو ژھہ ولہ بو گرے پُوشن مالو
پراران وانتوم میہ یژ کالو
وندہ ہے ہول ماج حالِ منالو
بجر عرفانکہ ہا ڈُنگالو
شوق چھوم چانوی نالی نالو
زاہ کونہ پرژھتھم کیا چھوی حالو
شوقہ چانہ شیرس سپنم شالو
تلہ کونہ ونتھم صاحب حالو
اڈٕ و تہ وانتِت اپوم اُسکالو

لالہ انہ ولہ سالہ تانو
نظرہ آس ولنے بادہ کس حال
جایہ جایہ ژھنڈم کوہ تہ بال
تنہ چھوس گومت پشیمان
شورہِ چھوم للہِ وُن نارِ سوزان
ژی پتہ راوم مہ شربان
تمِ گواہ دِتونم آیہ قرآن
یکھنا دوسہ اکہ مہ زبان
سوی چھوی ژکن در فرمان
گوشن وتھرے چشمِ گریان
ژٕہراں چانوی ماہ تابان
شالنس چانس تمہ تہ فرمان
نظرہ چانہ دُر عرفان
ذوق چھوم جگرس بڈ ارمان
زونہ مہ چھندرِ ج گیہ مثال
چانہ ژھہ ژھنڈم کوہ بیابان
یلہ آسوس یمہ وِتہ عزیزان
ژھنوتھم بر سر میہ طوفان

عرفان چاوِت گوس متوالو ″
نارہ رِہ گنڈنم زاجنم تالو ″
مایہ دل ولو نختم کوتاہ رٔالو ″
سنہ چھوم جگرس بادہ کس حالو ″
ژورہ پاٹھہ باغہ منزٕ نیتھم ژالو ″
لٹہ اکہِ پکھنا چھوی سوالو ″
یم وُچھہ معشوق تمِ لایزالو ″
ژھہ لاز چانِ چھم عین اقبالو ″
ژلنس عمم غصہ چانہ وصالو ″
توشن دانتوم مہ یژ کالو ″
سارٕ چھوم بہ نیرال زاہ اقبالو ″
کُنژ آسہ رٔی ہیو ژ کمالو ″
کنہہ گیہ سون تہ صحنتہ گوپالو ″
زلف چانِ زنجیر ولو ہیم نالو ″
گلِ گل رودس زن ہوی والو ″
مہ رفیق سپنم روس غزالو ″
ونِہ چھی رامہ ہوُن دامہ ودشالو ″
درپیشس آسوم چانو جمالو ″

بشیر هردم دیوان نالو

ایره وِین گومت در طوفان

آولنه منزه ڀڄه ٻڌ ڪهالو

رسیدن مالک جهاز دربابونی و گرفتار شدن در رود بد و را و واپس آمدن مالک جهاز و بردن قمرالزمان را

ہتھے پاٹھن ووان ہردم سونالہ
گرٔہت پیو درابونی سوہی جہازا
پرژھوک کیاہ چھوک جہازس منز میون مال
کنن چھوک نہ ولٔسکین وِن ژنگ دیار
پرژھن لس کیاہ ژہ چھوی صندوقن منز
تھندی خاطرہ پرارہیوس واہ
گرتم ووپنہ زیتون ات چھہ بر بر
کرم مہ یم حوالہ ژہی رنگ دیار
ونت اکھی تمہ نئی صندوق باری
کڈِت زیتون تمی منزہ بوو گیاہ
سہ رچھہ لیبہ مالِ لس آسس ونرِ منز
پرن حمداہ مہ باری واتو واوس
شو مالک تمہ جہازک تمہ کرن گیر
امی وادی دِلس انمُت مہ چھوم پتھ
قسم ہوت ونرالس تم ضمانت
کھست گوپانہ مالک کیاہ بجلدی
باخر در میان باغ واتوے
جوانس جلد کرنے پا بہ زنجیر
چھوکرمت مال چانوی بند تاہن
مہ کرون گفتگو در این و آنہ

ہنیس وِد ووی چشم غزالہ
جہازک تمہ بد و وایہ یلیہ بوز
یوان ات منز مہ شاید آیہ غزال
سہ پانے گیہ صحبس سوی بندر
کٔسند چھوی مال یم سامانہ نہ منز
کرون یلیہ ژہ تم تو آس ینز یم
امی خوشبویہ سیتھن یم گمت سر
اکھی یلیہ مال خاوند بو چھاوس
لگیمنا ذاتہ پاکس پار پاری
وچھن صندوق پرازمال وگوہر
بہی بایت سہ منز قفلو اہنیمر
بجلدی گیہ سوی بندرس لار آن
تمک مالک انن ولی پایہ زنجیر
وگرنہ چھوک ژہ یعنی واقف کار
جہازہ بند بھاون لس امانت
گرٔہت پیو جلد وانت ژہ جوانس
ژہ ما چھوی مال لدمت درابونی
چھوچانوی مالی ژوہ مال بالکل
ضمانت مہ ہرن عالم پناہن
ونت اکھی نیون سیتی سیت پانس

دیان تیر دعا مُشند بدرگاہ
غلاماہ انہِ پے تفتیش تم سوز
دپوس تم مال نہ اموال بسیار
گرٔہت پانے جہازس ترایہ اندر
دپوس تم اوس شخصاہ مالدارہ
خبر چھنہ کیاہ صندوقن منز چھو شرت
دپوس تمہ چھم مہ کینہہ زیتون درکار
برابر بووچی الس ہارہ باوس
ازانجملہ منز تم اک صندوقاہ
لبن تتہ منز وچھون سوی تحفہ زر
یمکو حیلہ شٔنمت شاہس اوس
بصد فرحت اچھو کن خون ہارن
یہ چھو بنا مال مسروقہ سو سارق
مہ لنش چھوک ژور ژہی اموال بسیار
شکارے پیٹھ اکس لوکچی بزوری
پرژہان آسوے تندپے تہ سمانس
کروس اقرار یامت تم بتدبیر
مہ بخرنت والہ ناوتھم درتغافل
ژہ وچھہ جلدی مہ سیکتھ ہا جوانہ
شکارے پیٹھ کھتوی آب طوفانس

دپان کینژن دوہن ہنر درالونی
وچھن بیہ آسہ ریوان یارہ وادے
دِوان تَس بوسہ آسِی خاک پایَن
بدورابہ پرژھن عالم پناہَن
دِپوس تمہ پادشاہا کیاہ ومے بوی
لیدہ خاطرہ راوِم دل بودین
مہ آسو ہم حیلہ کرمُت مردہ پیراوُ
قسم ہاوِت یہ باوردارہ اُنس
تہ بوزِت پادشہ ژحیرتن پیو
ژہ وَن وَنِ کیاہ کرویت کامہ تبیر
چھیہ کرمژامہ رفاقت بادلِ ہن
ژہ چھہوی پاور خداوند تبارک

گژھت پیہ نشہ شاہس اَتہ رچلدی
بلیہ قمرالزمان تمہ پرنزہ ناون
یہ کیاہ لکھموت آسی آسوی خدین
یہ ما چھہوی ازژہ آمت یارِ غمخوار
امِس شاہس دپان قمرالزمان چھوے
یہوی چھوہم شاہو خاوندسہ سرس تھان
ولے آسِس زنانہ بوزکَن تہ تھاد
حیات النفس آمسی وَن کُنہ ترتن
بہادر ژھ زنانہ ہا یہ وچھتو
دپوس تمہ بو حیات النفس پانس
اسندی لولہ سیتن فوج ہمہ ہراچانہ
بہت کینژن دوہن شہر الونی

دپان قمرالزمان بلیہ شاہزادی
کھورن تل کلہ تس برخاک تراون
دپان غوغا تمکو بلیہ بوزِ شاہن
یہ کمہ حیلہ ژہ انہ ناوِت وفادار
بو چھسا دختر غور شہ چین
یہوی چھوہم واقف عصمت ہمہ ہراکن
عرض آغاز دانجام حال ونمس
ننسدہ احسانہ برچھیم ہمہ ہتن ہن
رٹن قمرالزمان دربغلگیر
نمن سیتی قدر بوچان زانس
کروان تس پادشاہن صد مبارک
بصدفرحت تہے در کامرانی

حصہ اوّل ختم شد

کشمیری زبان کا بہترین لٹریچر اور تمام صوفیائے کرام
اور شعرائے عظام کے کلام بلاغت نظام

غلام محمد نور محمد تاجران کتب مہاراج گنج

سے مل سکتے ہیں

قصهٔ قمرالزمان حصهٔ دوم

تولد شدن شهزادهٔ امجد و اسعد و عداوت شدن هردو شهزاده را همراه والدهٔ خود و حکم قتل دادن قمرالزمان هردو شهزاده را و مفرور شدن هردو شهزاده و رسیدن در ملک آتش پرستان و دیدن کوائف

دران اثنا الحمس خلدان پویاد
مه ونتم ڙي ڙلم ڪر بهقير اري
کرون شاهِ ابونس حال حالی
زناريحر دزمر جهيم مه من سن
اجازت تائيد هم جهوم جانو احسان
مهِ مانم جهوک ڙه ڀرڪن خانواده
مهِ جهوم نه تاب شاهي هم حکومت
بهت تختس ڙي ڪر زانک به بهتر
ٺهون دستِ اجابت نم البسينه
به ترقي آو زن بختِ ابوني
بدورا هم حياتِ النفس باهم
گزهان دوشون نشه آسوي بخلوت
شروع سالِ نو فرخنده تر آو
حرم خانس اندر از فضل باري
دوشيوي زن مهِ کامل بصورت
قيامت عالمس منڙ کرکهه به پا
سيون غوغائي عالم از مبارک
مبارک حال خوش هم فالِ بنعم

دوان ناله کران بيداد بيداد
پدر مادر ٻُڌهن کر جهوم تمنا
که اي شاهنشهِ ذي قدرِ عالي
ڙڙس مادر پدر مهِ پوم دران
بو گزهه بهر ديدن سوي خلدان
بو جهيس کهنتر نه کمتر جانو جاکر
ضعيفي منڙ کردم قيدِ معونت
از ان پس سوي خلدان جهوي اجازت
بو شاهه جانو جاکر جهوس سکينه
بهت تختس کران سوي حکمراني
بران لوله بهت خوش وقت خرم
هيهي پاڙهن ادا گو کيونڙ کالا
زهر سو لگ کرنے کو سمن کراو
عطا کر خالقن لس نور ديده
دوشيون نور برسان ابرِ رحمت
پرزلون تم دو شيي ماهِ منور
مبارک از خداوندِ تبارک
خزائن پادشاهن برکرن دا

که اي طالع ڙلم کر ناله زاري
زنار بهر ٻُڌ مت دل سمن ما
بخدمت التماسا جهوم ٺهوم کرم
دوان جهوس ناله بو ڙان از نسيان
دلوس تم اي عزيز خوشش زاده
ٻڌ مهت جهوس سکنمت سخت الاغر
ڻشرمي تختِ ڏتاج و مال و گوهر
مهِ جهيم اميد ٺهاو کمه اجابت
سپون سوي وارثِ تخت ابوني
کران پرت کينه آسوي قدرداني
مقرر کر شهن نوبت به نوبت
پران تم آسِ شکرِ حق تعالي
بسالِ نو زبرجِ شهرياري
دوشن شهزاده ني نشه برگزيده
ٺهنپے پام تم لولوے لالا
ڙهيت رو و از خجالت ماه هم خور
مبارک سالِ نو هم فالِ خرم
زبخشش ڀُر کرن عالم بهر جا

غریبن تہ فقیرن گوشہ گیرن
گداین پیٹھ کرن ہر شو مروت
وچھن طالع دِین تنجیمِ دانن
مبارک چھوی شہاہ صد صد مبارک
ولے کینہہ کال از دورِ زمانہ
حوالہ کرکھ داین لول برک
دویم از دخترِ شاہِ الونی
اچھن گگاشاہ کتن زن سایہ آسی
ہر علم و ہر فن کرنہ ماہر
چھنز لون خوش یوان تم سروقامت
بو سیرس گژھہ یلیہ از خانہ بیرون
کران آس بادشاہس پننہ حکومت
پننہ ماجہ از دل ہشر اوگ
یمو تمہ خوتہ لاگوگ بے مروت
بتقدیرِ الٰہی اک دوہا آو
ہیت عدلس تخلق آسو مشغول
قدم ژاون بصد انداز استہ
عبارت منز خطس بگرہ بہانہ
پہنت خط رنگ رو تبدیل گوتس
خلاصس سرژن از خشم و تندی
خط لکھ مضمون یامت ماجہ یونن
محض بہتان اچ ساری عبارت
وچھت مضمون سپن سو تہ حیران
وچھت نورانہ ژھپ شہر ماتاین

گرن دولت عطا تم راہ گیرن
خیرہ مندان عالم کرکھ حاضر
گرن گوہر شناسی قدر دانن
یمن طالع شہاہ ژت چھوی آسمانی
گرن سیر جہاں تم رایگانہ
نہ برج بطن بدر البدر لیس آو
اسد فرخندہ طالع ناوتس چھوی
ہتھی پاٹھن سپن تم ہنبالہ
زعلم واجبی ہم علم ظاہر
حکیم قمر الزمان دلو وزیرن
یہن تختس گرن یم عدل ہر گون
دوشیون اورہ ماجن سیت الفت
زاخلاص و محبت دور ژاوک
یہ کینہ روز افزون شد زیادہ
سنیہ قمر الزمان سیرس گوو درا
سپول شاہن خراماں سوی خانہ
غلاماہ آس بر و نہکن دستہ بستہ
یہ خط از دختر شاہ الونی
سپول زن زعفران تس ارغوانس
سو خط ہت ماجہ ہنی ژھنش آو
اچھو کن ہتو نہ اش زن خون ہارن
ہتھی پاٹھن انفس گت ہت سو ماہ
قسم دت دیون یہ چھو محض بہتان
اسد کمہ دوہہ ہنوبت بیوٹھ تختس

تھون نہ کانہہ تہ خالی از عنایت
بعلم آسمانی یم چھہ ماہر
وچھت طالع تمس گرُہے مبارک
عنایت چھوک تربت آسمانی
وچھت تنجیم ذانو ناو کرک
تمس منز پیکرس ابجد کروک ناو
زچھان دایہ تمن تقدہ پایہ آسی
پس انگہ کرکھ استادس حوالہ
بعمر لوز دہ تم ذات یامت
زبعد من پہند احکام مانن
بدینگو نہ تمے نوبت بہ نوبت
کوان آسک حدہ بیرت محبت
تموبت کینہ در سینہ شہاہ سخت
زبہر کشتن شاں تم آمادہ
شہ آمد کمی دوہہ حسب معمول
شوبہ ون آسوزان سر و روانہ
خطاہ سربستہ دتولس ژرفانہ
پرانی شوی ہرانی نار آسوی
بخشم و قہر ژٹ تم تیغ ہندی
بصد تیزی حرم خانس شندہ ژاو
دپوس تمہ ای عزیز نیک طینت
خراماں آو بابس تش خرامہ
یگاہ لڈ سر زمشرق آفتاب
دلت سر و روان زن عنبریں رخت

دۆہس سارِس کرون عدل و حکومت
میانِ راہ خانہ بام و اتوی
دتوس تمہ خط پروی ییلہ شاہزادن
اَچھو کِن ژالہ ژالہ خون ہرنے
خرامان آو خطہت نزد مادر
پژُک اَکھ دانہ ہرگز خفتہ لوری
ہماندم آو خطہت نزد امجد
دزانی دل تمن از رنج نہ کین
دوشی باہم ہیت شب و روز آسی
خوش وخرم گرہ واتوی بفرحت
حرم خانس اندر یامت واتوی
نہ ڈیشت پوشہ خلدان اندیشن
ژہِ کم چیرِن کرک اے بدر غمگین
خموشیہ چانہ زالم مہِ جگر تن
وداتی تمہ دلوس شاہا فِنی کیا
سٹھا خستہ سپن آس سخت اتکال
عدالت کرسہا جلدی وگرنہ
نہ مکرِ دل وچھوس اندو ل محبت
کہ ای خونخوار میانے نور دیدہ
برت مرگھاسہ ہیندی ہاو دردم
ژٹت سر ہاو ہیندی سر مہ یکسر
مٹھوس فرزندہ نی ہندوی تمنا
نہ زانو یم چھیہ میانی نور دیدہ
گبرونے دِگ دہ تم اکھ کان گور؟

شبانہ سوی خانہ لبنہ فرصت
زنانا وہ ہیچ کمانہ یم چھانہ؟
بصد شوخی تمی عالی نژادن
بضربِ تیغ تم چون برق روشن
دپوس تمنہ کر مہ ہرگز انتھ ژہ باور
ژہِ ناحق خونِ ناحق ہتو تھہ پر سر
پرت خط تم سپن آوارہ بیحد
حسد ماجن تمن گو زیادہ
بسینہ جای از کینہ رٹت چھی
بشادی وشتابی سوی خانہ
حرم ڈلیشت سپون یژ آر کانوی
پرژھن ہتو نک کہ ای روح ورانم
روا چھا بے سبب در دل رٹن کین
مہ لاگوم بے محبت چھی خبر میان
زفرزندانِ تو سپنس لو رسوا
سپن رہوای عالم حال ابتر
اسی شرمندگی تنگ جگر نہ
جلاداہ اکھ سٹھاہ خونخوار جندر
کڈت نک دور جلدی از دو دیدہ
مبادا حکم من بیوار زانک
دگرنہ حال خود ژہی زال بدتر
نہ رودُس حبِ شان ہرگز نہ الفت
رچھن گڑھہ از محبت در تو دیدہ
بسیں اولاد بر دل زن زہر باد۔

خرامان سوی کبک رفتار آسوی
اتھس کِت ہت خطاہ ڈیٹھن سرِ؟
سر نامہ زبدر البدر پرنے
زنانے تم جدا کرنے سر از تن
سراسر چھوی غلط مضمون ساردی
ژہ امجد کیا زہ لاگت ای نکو فر
پریشان پژ سپن حیران وغمگین
بقتلِ شان دوشی سپنی امادہ
دیان قمر الزمان بعد از سیاحت
بعجلت آو شوی کسرو روانہ
دوشی شہزادہ یم مغموم ڈیشن
سبب غمگین دلک جلدی مہ ونتم
ونوی کم کیاہ ژٹس یکدم ز سر تن
منہ منز بای الفت کیاہ مہ چھم جان
نہ لوی لیکن حیات النفس پژھ حال
بجن ساین حماقت چھی سراسر
سپن خونخوار شاہ شیر خصلت
اُتھ شوی ناودت ونس سر آسر
ژٹت سر یم کروگ بیوار ور چھم
برِ ین احکامِ من گنہہ شک نہ آنک
زمکرِ زان تنھوی بر ہم سپون شاہ؟
نہ لویاہ سینہ سی منز از محبت
اکس در دل تمنا ہی خدایا
شکارس ترن پننہ لاران صیاد

اکھاہ گنڈِ گنڈِ دشنہ تھک آستاتن
چھوسکھاہ دل جگر ہر دم ژٹانی
بیس آگو کھرانی ژورِ بوزن
بیس اولاد از حنظل چھو بدتر
ژگان آدسوی قصرِ شاہزادہ
بیا زنجیر کرنک خوش صفانن
بجنگل واتو انس کڈتھ میدان
تموڈیوپہ بس چھونہ تقصیر حاشا
دیپوس تم احمدان ای نیک طینت
اکی ضربہ ژٹت سر کرمہ بے جان
یہ بوزت وکھواسد از جای خود جل
دمی کردت یمی کرزاہ بو بر راہ
کریمن دون کشمکش تا دیراتھ
دویان یارب توسینوس سخت لاچار
گنڈتن دوشوی یمی از ریسمان سخت
یتھی پاٹھی مہ بیرحم کاریگر
وچھت چمکار گژھو تراس در دم
گنڈت شہزادہ دوئو آسی ژاران
قیاس کرتمو کیاہ سنہ بنیو تس
ہنوک ژہنڈن سو چندر پانہ ہر سو
باآخر دراہی لاران دورِ تا مت
وچھت حالا سیٹھن ژھالی حیران
بخونخواری کھنک کرمت ارادہ
انکس کیتھ تیغ ہیت سوہی آی لارے

چھو سکھاہ بدتر از شہمار زامن
اکھاہ منگ ہنگ و نان کور اہمنا
کنن تھپ دِت مولی آگونہ بوزن
وِنی ون مختصر القصہ چندر
بجلدی تیغ و خنجر ہیت ستاوہ
کڈت از خانہ نیینے راتس
زحکم شاہ در دل آسو لرزان
اگرچہ بے گناہ اس چھی سراسر
کرے بوالتماس اکھ وصیت
نہ تکلیف اسد تکلیف چھیم سخت
دیون تس چانو فرمان رٹنہ افضل
مروان میانوی گودن بہتر تہ اعلیٰ
اکس بیکس نہ مرنس تم دوان وت
باآخر مصلحت تس آیہ در دل
بیکشوبٹ کرتِ دونوی نکو بخت
کڈان تلوار پامت از میانہ
ژٹت زنجیر آہن ژل سو یکدم
کران دونوی تس زہی انتظاری
کھونا آکاش کنہ وکھونا زمینس
لبوک نہ کنہہ پیاگی سٹھاہ گیر
وچھک گردورہ در دل گیہ یمن بت
سہن اکھ تل سوچندر آسو رمت
بظاہر تس سیٹھمت پور وعدہ
درن تس کریکا ای بزدل یہ تراوان

اکھاہ پیرن فقیرن کھور ژٹانی
دیمنا بابہ سی آلو دیمین
اکس قند و نباتہ خوتہ بہتر
حکم بوزت دوان شوی واتو بردر
بقصرِ شاہزادہ نصف راتن
تھکاہ در راہ کرتم گڈنہ ساعتس
غرض از حکمِ شہ تم گڈنہ آگاہ
ولی حکم پدر مانن چھو بہتر
مہ ادل مارتم چھوم چانو احسان
سٹھاہ چھوم ٹاٹھو در دل اتھ نکو بخت
مرن چانوی لوکہ ژالی مولی زاہ
ژہ رچھنی از ہمہ آفات مولی
سیٹھن لاچار چندر اندرس کار
بایس تدبیر کرتم حلِ مشکل
اکی ضربہ دیتم دونوان ژٹک سر
دتن چمکار وزملہ زان شبانہ
تعاقب تم گرس کرگو سولاران
زحد زیادہ بڈ بیک بیقراری
مژہ رت ریسمان از زورِ بازو
دیان آس کیاہ کرویت چارہ تدبیر
بزر و اسپ پامت واتو دوران
بزیر دست و پا بیچارہ گھمت
وچھت تس احمدس آئس آو دارے
ژہ کم دیونے غریبس طیش ہاون

اگر جهوڪ شير شيرس شو مقابل
سو جنڊر تڙا وڃي سينوس مقابل
گرياني دل وڙاني حملہ ڪرنس
اڪي حملہ تمي عالي نژادن
ڏيان شهزادني يلہ شير مارن
زبيهوشي بره زان پوش گڏت
سٺاه ڪرنس نه ڪي نه مدارا
رٽت آل پيش جنڊر وا توفي الفور
ازان پس ڏيو کہ لس اي مردانا
ٻڪا ڙالت تهنجي بيقراري
توهي بخشو حياتي مہ دوباره
ڪرم بي ادبيا ه سينوس گنهگار
ڏيوس فيرت تموا اي مرد عاقل
ڙه بي تقصير جهوڪ تہ چيڪنہ راهي
ڏيوڪ تم چيمنہ هرگز تاب طاقت
تهندي خاطره هن رنج برسر
تهند تڪليف هرگز ڪر بو نہ ناله
ڪرن جهوم يد ڏيو ڪرنس اجازت
قباءِ خود تموءِ توهس ڪڏت جل
قدمبوسي ڪرت تم هتو نہ رخصت
شہ قمر الزمانس بر ونٺڪن واٽ
رباه بر سر لزن واراه تباه گو
زمڪرزن سيٽن واراه سو آگاه
فروس پانس پو پانے ڪياه ڪروم مہ

وگرنہ نا وچانوي روزه بزدل
سيٽن خونخوار غصہ آتس بيحد
ولي خلاق عالم ڪين رچي تس
بضرب تيغ هندي اڪہ زنجہ
تندس مازسي تم ڏير کهارن
للہ هنر رت سو جنڊر ڪلہ ناون
بحال شير واراه ڪرنہ آگاه
تهنجي خوبي وچهت گو واره ممنون
ڙه ڪر تعميل حڪم شاه والا
مہ جهوم احسان تهندوي تا قيامت
تهندي خاطره يو يان ماره
معافي جهوس منگان بخشوم بند
ڙه پٽ آزرده هرگز جهنہ بالڪل
ڙه مانن جهوي روا حڪم شهنشاه
بہ تيغ تيز توبہ دوان هاره بورت
مہ يديي شاه مارهم نارہ زالم
سزا يدوي ڏيم شہ جان مالہ
قباءِ خويش ڪر تو توه عطا مي
زخون شير رنگين تم ڪران جل
روانہ گو بصد تيزي سوارن
شهس جامہ وجهت اٽش واره پڪ گو
زڪيسہ دراپہ دونہ ون تم ڙه نامہ
سٺاه در رنج و غم سينوي سويدا
مہ هيو جهونہ ڪانہ در ملڪ عالم

يلہ شيران وجهن امجد قوي دل
ڪردن حملہ سوئي شهزاده امجد
قوي دل زور منڊن شاهزادن
شہ جنگل وڏاون مولہ موڪہ
زمينس پٽ سو جنڊر آسو پيوٽ
وٿهرت خاڪ رويس شلہ ناون
اسند شهزادني آل اسپ مغرور
پراني آسو هردم حمد بيحون
ڪرت سر خم ڪرڪ تم عجز وزاري
ستن پيرن تهنجي جهيم مہ منت
قديمي جهوس تهندوي بو نمڪخوار
بحق ڪاظمين الغيظ واللہ
ڙه جهوڪ پابند حڪم پادشاهي
لسند فرمان اسہ پٽ حڪم واراه
تهندي خاطره نوجوان بهتر
ڪرم غرقاب نتہ وارس مہ کهالم
باميد اجابت عرض خدمت
ضرورت جهوم بہ بخشو خطا مي
وزان پس تم دوشيون نش اجازت
سٺاه از شهزاده نوازن
قبا وجهتي نيا برسر تمس بيو
برن از ابتدا تا اختتا مہ
الٰهي ڪياه ڪروم ڪوتاه زرم مہ
ازين پس شڪر و شيرس مہ ڪنم ڪسم

ولے خود کردہ را ہرگز دوا نہ
سپون رسوا بحالِ خود پشیمان
قسم ہاؤن وزیرس بومولی زاہ
گران اتس سیرِ جنگل کوہ بہ کوہ
ولے راضی دو شیدوے بر قضا تم
وچھان ہر سو بجنگل رُت فضا تم
گہی تم بر بلندی گہ بہ پستی
بزیر گرہ روزی تم وست پیے
اسد از ضعف فاقہ بر چن پیو
دوانء آبِ حیاتس زن سونادء
اسد تت جا بہ دم دت واتناؤن
پروک حمداہ سپن خوشحال و خرم
از انجا روز دوم گے روانہ
سپن ملکس اکس وارد بفرحت

کرت پانہ پشن تت پت روانہ
ہون شہزادہ دو بوے قیدِ خاص
وچھونہ روے پہندوی تم جاشا
پکانی گے بجنگل تا بیک ماہ
بحکمِ ایزدی تھاوت رضا تم
دو دہس راتس اکس اک تم نگہبان
گہی وسوس پوان از ضعف و سستی
بزورِ تشنگی و فاقہ گی ہسم
سوا مجید در تلاشِ روزنہ گو
سرِ چشمہ کلاہ انارِ شیرین
شکم پر بھتی سو میوہ کھیاوہ ناؤن
ہنا آرام تراوک شاد سپن
گو ہو پٹ تم پکان روز و شبانہ
برونِ شہر اسجد رود پانہ

کرت جزع و فزع گریان و نوان
سپون سوختہ سٹھا لتس مختہ پالس
وزینو شاہزادہ رات نہ دوہ
کھوان افسوس و غم بر چشمت و جاء
کھوان آس میوہء جنگل غذا تم
شنگان اک زان دو تم تس را چھو دزان
بد بمنوال کنہہ کالا پکن تے
پوان وسوس سپن دلگیر ہسم
ہنا گو دور ڈیو بھٹن ناگرادہ
برت از میوہ ہای خوب و رنگین
غرض دو بوے سپن سیراب دردم
ز رنج راہ تم آزاد سپن
دہان القصہ بعد از رنج و راحت
اسد گو بہر نان بازر روانہ

غائب شدن اسد در ملک آتش پرستان و گرفتار شدن در خانہ آتش پرستان

میانِ شہر بامت واتو ناگاہ
کتگو چھوک کتوگر ہک کہ چھوی مکانہ
دپوس تم توزہ فیرت ای عزیزہ
مہ زمینِ چھم گرہ از بہر پند
دلا سادت تمی بنو سدت پالس
کتھس اکس اندر ٹان گنوی زن
وزان وچھہ تم الاواہ زن جہنم
گران آتش پرستی تم سراسر

وچھوی تم پیرِ مرداہ اک سرِ راہ
زحالِ خود سوگر تم وارہ آگاہ
مہ سپتن پک وندے سرخوش تمیزہ
بہ پانس کھت ہک بہ بہر اچید
پکانی پتہ پنہ لس میزبانس
گرہ تمستد اسد بلیہ ٹاوتا مت
بگردس چھی بہت مخلوق سرخم
اسد ہت میزبان یام ٹاو اندر

تمی وننس ثرہ و نتم ہا جوانہ
مسافر چھوس مہ بازر ہاو بند
کباب و نان و ہم ہرگو نہ حلوا
نہ سیتی گو نہ گو نہ نان بجد
باآخر گرہ پنوی داتناؤن
وچھت احوال پیو اندر ندامت
شمارس منز تمی زنجہ برابر
سلاماہ کر بخفہ ونک ای برادر

مُبارک از دوہا اسہ گنڈ ستھا جان
اَنُند بُتھ و چھنہ ژَل ساری تمنا
ستھاہ بدشکل و فربہ رو سیاہا
گنڈٕتھ تم دست و پاہ یکسو تھاوُن
اکس چھہ وی ناد دپونس تو ستنا
اَمس ہر روز گژھہ لاینُن بشدت
نہ زیادہ دِنو نہ کم تھاوُن مقرر
بزندان وارہ پاٹھی بند تھاوُن
یہ بوزِت نیو ژُلِت تم بیکساہ زن
تمِن حکمِ پدر دِت بلیہ ترٲوُن
پران آسو صاحبس کُن شکر ہر دم
تمس پرٲران تہ فکرن گو سو بیحد
سپُن مایوس صحبس آو لاران
نہ اسلامک و چھُن تتہ کانہہ نشانا
یتہ آتش پرست روزان بالکل
وچھُن دالِس اکس پٹ اک خیاطا
سلام وادعیہ کرنس ہیچھر بو تھ
وَنُن ہیتو لنس پنُن ساروی مصیبت
دپوس تم یدسو لگ جنگ مجوسی
تَند مو کمجار مشکل چھوی از ینچا
بہک یدمہ نشہ لاگیے وفادار

سپُن لات و عُزا اسہ پیٹھ مہربان
یہ وَنتھی ییٚڈ کرِن گریکھاہ غضبان
وُچھت اسدان پرن لاحول وارہ
دپوس ییٚڈ نِن سوی تتہ خانہ جلدی
بسِی لوکچی اکس دینس کیونا
بصبح و شام پرت دوہہ ہر خوردن
غذا اسُند بحکمِ من سہ ابر
شروع سال دوم اَیِ مسلمان
زہیبت آسہ لرزانی تمس تن
اسد بیچارہ یامت قید سپُن
کہ امجد شاہزادہ رود بیغم
غرض سارس شبس دربیقراری
گژھہ ہیت شہرس اندر ہر جایہ ژھارُن
کرِن شخص اکس نشہ ناو پرسان
یہ بوزِت گو ستھاہ غمگین و بیدل
لیاسو خوف اَند دیشت بیک آکُن
کروس تم خبر پاٹھا وار یا زیوتھ
ازاں حالِ اسد گم گشتن او
لسَند مو کمجار ژ دشوار ون چھوی
وُن ہنز چھوی حفاظت کرژہ پانس
لو پرت کارس اندر سینی مددگار

ژکاراہ اک لدون از خوب رعنا
سپُن اک جبشیاہ حاضر بیک آن
اسد و چھتھی یتھر برخاک پاوُن
نشہ گورِن یہ میانِن بزودی
دپوک تھاوِن تمس اندر حفاظت
گلا ساہ آسکوی ییہ اڈِ زوجہ ہن
کہ تایکسال گژھہ زیر حال تھاوُن
ہموُن برکوہ آتش ہر قربان
بہ پیش ہر دو دختر داتھاون
ونان زاری بہر دم خالقس کُن
وزینو تا بوقت شام امجد
سپُن ژ مضطرب وہ انتظاری
لبون نہ کو نہ نیاہ نہ نشانا
دپوس تم پت ونان آتش پرستان
ہیچھی پاٹھن کران پرسان ہرجا
دلِن دپونس یہ بیشک چھو مسلمان
وچھن غمخوار کرنس ژ محبت
سراسر حال ونس از سر مو
فیاس چھُم بدل پیوشت ہراسا
لگک معادر مجوسی قید خانس
نہ لو زن از اسد مایوس سپُن

دوہن کینژل نتھی آرام ہنتون

در بیان نشستن شہزادہ امجد در خانہ ورزی وملاقات شدن ہمراہ داروغہ پادشاہ و مقرر شدن امجد وزیر اعظم در شہر آتش پرستان

بہت در خانۂ درزی سِتھاہ کال
دوِتہ اکہ باز رس کُن لَس گذر ہیو
نقاب از رُخ تُلت تھُد رودی ہاوِت
دِتوی تَمہ چار سینس سخت مُشکل
کتنکوچھوک کتہ گرزنک کتنکُن دوان چھوک
سینُن بستہ بگِس زن مار مندوے
وَلنہ آتش در دامِ محبت
زنانا ہ گر گژھی غیر کس گرہ ہیت
کران آمجِد دِلس مُہر ہ ہی نہ ہیو
گرژھم درزی وُچھت احوال بہم
وِنت لگی دراو بروہنکن سوی گوہی زن کُن
دلنہ آمژی مانند مایہ
سِتھاہ تھک پکہ پکی در کوچہ بازار
بیٹھِر از ماندگی تَم بیٹھہ تامت
گُمُوت دوار بند کرتھی مبولنی کر
خیال آسُتھ مہ آمُت آتہ مانُسوی
اژِو اندر دلوس تَمہ تی چھِو بہتر
خجالت تژ مہ چھم کرہ نم مہ سوا
ولے آمجِد مہ دل ترسان ولرزان
وُچھہ ہر سو دِتھر منت فرش وبستر
وُچھت حیران سیُن شہزادہ دوِ دل
گرُٹ مہ سیت کمہ باپت دہانہ
دلِش تَم کر مہ لائق چھوی بہانہ
کباب ونان ہتک کھو شیر شیرین

دزانی دل تَمس آسوی بہر حال
پکان کوچہ اکہ منزہ گوسو یامت
دلُش تَمہ تیر مژگان زور دارِت
مژہ زن در سخن غنچہ دہن تام
مہ وَن کمہ باغکوی سرو روان چھک
دُین لَس لوگرہ آسوس گژھ ہانی
نہم نیُت تُت چھسی حاضر بخدمت
ولے مردی نوان چھک گرہ پیُٹھ
مہ چھوہم نہ گرہ سنوان گُتو ہمن بو
نہ زانن کانہہ نہ زانم کانہہ دراینجا
ہنا یکتھی نظر تَم تراو پیٹھکُن
پکان آسوی بہر حیلہ بہی سُو
زبس از ماندگی رُودُک نہ رفتار
وُچھک تَت جایہ اک عالی مکانس
قفل کرتھی بہر جا سُوی سراسر
ولیکن آسُتوی چھُنہ تا بایندم
قفل پھُٹراوتھی اَسِس واکردِ برہ
وِنت ہُی قفل پھُٹراوُن مکانس
زخوفِ جان سِتھاہ آسوی پریشان
زنگار رنگ مِیز وکُرسی گژھنہ گونہ
اَکھی وُن مہ سِینم سخت مُشکل
دُپُت باز ژہ نوکر سوز مُت چھی
پزوی دُنی مہ کر کرُمی بہانہ
دزانی جام مے بربر تَمس کُن

ہیتھی باپھُن رتھاہ اک لَس بسر گو
زنانا ہ اک وُچھن چون سرو قامت
اکی نظرہ کروی تَمہ نیم بسمل
پرژ ہیون لَس شاہزادس بخوش اندام
کلام خوش ادا بوزِت تس دوے
وُچھت جانی ولیکن مہربانی
مہ ہیُش صاحب وجاہت نیک سیرت
وِنت ہی روبرو روزِی تمن کُن
بخانۂ غیر بن بے شرم سیاہ چھم
کڈون بہنز دل چھوی تیتھو خیالا
وُچھون پتہ پتہ پکان لَس زن سایہ
دلس منز سُوی ونان کتنکُن تمن لو
دپان کوچس اکس منز وات یامت
زنانے کُن دنون تَم از بہانہ
گمُت باز زہیر نالن آسُوی
بچھہ ہیُت ژ سینس سخت بر ہم
اگر ڈلِشم ژہ سینن کانہہ دراینجا
دوشیوی ژاہی تَم اندر مکانس
سو بردہ نہہ بردہ نہہ لَس پکان تَم واتِ اندر
ضیافت رنگہ رنگہ پیت نمونہ
زنانی دلو سہ ونتھ تَم ہا جوانہ
وگرنہ چھیز تراوت گومتی چھی
ازاں پس بیٹھہ ر کرسی تَس
سیُن از عقل خالی تَم دوشی نن

ستھاہ در دِل ہِراسان اَسِتھ امجد
اگر میہ چھم ملامت نہ گرِ چھم رب
بموت فکران اندر آسوی مدنیان
وُچھون نہ تمہ سُو یامت ژاو اندر
جوانن از اشارہ لتس قِتلا
دوشیٚ تمیم درای بیرون صحنِ خانہ
ز اول تا بآخر حال وَنُونَس
بمجبوری ہکانس ژاس اندر
بہادر چھیم وپان میہ ناد سارِی
بو داروغہ چھوسس عالم پناہس
بو چھس چانوی غلامِ زر خریدہ
بو روزی دست بستہ ہمچو چاکر
کردم تنبیہ کتِہ آسوک وُنتام
خوش و خورم سو بیٹھوی دلِ کشادہ
نہ والِس آو نہ ونونی جواباہ
کرون گرِتھ سوی ستھاہے وقر بیوار
بہادر ژاو از در چھول غلاماہ
ژہ چھوک گردن زنی لائق سراسر
وُنھِت لائین تمس از ہیرم تر
گناہ بخشوم دن کرہ نہ دوبارہ
بکیسونت دپوس تم اے بہادر
مبر غم چھوس بو چانوی بندہ چاکر
ہر جا کرتہ روشن شمعِ کافور
گیہے وایان چوانی گاہ پیایے

ز فکر و غم پریشان گو سو بیچد
دلِس کیا ماکرِم رسوا خجل میہ
جوانا اک سپٹون وارد در آن آن
دلے وُچھا امجدن پامت اندر آو
اشارہ ہاونس دپونس یمن آ
پرژھن ہیتونس جوانن حال پارو
پیٹھ احوال ماہ و سال ونونس
جوانن یامہ بوزن حال سارِی
ستھاہ مشہور چھس ہر سُوز و پاری
ستھاہ چھوم رنج چانوی حال بوزِتھ
لگے پاری وندینا جان و دیدہ
یمی بر و نہہ کُن کرے روزِتھ سلاما
بہانہ بو کرے آغاز و انجام
زنانہ دپوسہ وُنتم چانو نوکر
غلاماہ یتھو تھون ہرگز روا چھا
یتھی پاٹھن کران آسِ گفتگو تم
کرِتھ سرِ خم کرن دونون سلاما
ز صبح تا بانیدم اس چھہ پاران
گیہے بر روے مشتِ و نگاہ بر سر
غرض تم امجدن از جنگ ہر جوہ
ز حال تو بوسنس خستہ خاطر
کریو آرام رنتس ون در اینجا
ازان شعلہ پوانی گاہ تمک دور
سپٹن ملیہ دل یمن از عقل خالی

دپان آسو مالکِ اس خانہ یاربا
ز حد نیرت یہ رسوائی چھہ گرِتھ میہ
ولیکن پُتشت زن آسوہی سوعی در
سیٹن و بختہ خاطر وارہ بھٹر اوٚ
نہ ڈیشت وتھو شو امجد از بہانہ
وُنُس تم ابتدا انجام سارُوی
ز حالِ زن کرن واقف سراسر
دپون لتس تم میر خانہ پٹون چھوی
ستھاہ چھوس معتبر بو پادشاہس
ہکان کر چھوس ژہ نش استادہ روزِتھ
ژہ بہ زن مالکاہ بر مسندِ زر
زنانہ دپ بہوی چھوم میہ غلاماہ
وُنِت ہُی ژاو فیرت شاہزادہ
ستھاہ نالائق و احمق سراسر
سزا اشو بی تمس ونو برچھنیس کار
بہت دلشاد اکس اک روبرو تم
زنانہ دپوسہ فیرتِ ای مگوں سر
پزیا آسون یتھوی خوی غلامان
سو بیچارہ کرانی زارہ پارہ
رہائی دِتھ بہادر گڈ نہ یکسو
دپوس تم تورِہ فیرث اسے برادر
بسوی خانہ خود گھرِتھ ژہ فودا
رباب و چنگ وے نے حاضر کران مے
ژھنک باہم اکس اک دِس نالی

بہادر وراوگو در جاے دیگر
خبر روزنسنہ کنہہ از یار و اغیار
دلوس شہزادن اے بدبخت بیدین
کرِن یِتھ کار ہرگز چھسنہ بہتر
کرُن اصرار از حد زیادہ نیرِتھ
ہمہ کن کر تیغ پانے بوزِتھ سر
بصد تیزی تجن تلوار از سر
سپُن بیدار مالکِ حیرتن ہیو
پرژھن تس شاہزادس اے شہنشاہ
زنانا زاہ وچھمنہ اثر بدخو
اتھس کتھ آسہ ستھ شوی تیغ ہندے
بہ بالیدتھ وچھوم بدخوی خونخوار
بہادر گوسٹھاہ ممنونِ احسان
یمی وقتہ پزی نِن شوہی دریا
اگر آسی بجلدی گوسٹھاہ جان
نہ ہرگز خوف از کوتوال کردہ
بہ تیزی زن ہوائس آسو رفتار
صبح سپُن شہس تس گرُنہ حاضر
سپُن خاموش از حکمِ شہنشاہ
دپُن دادک حکم تس بیگناہس
خبر بوزِتھ پتھر ہیوتھ شاہزادہ
بدلِ نیکی سزا دِنو ناتوانس
کرُون ایستادہ روزِتھ عرض شاہس
دپُن شاہس سراپا حال بالکل
تھکِتھ آسو ہیوتھوی نراون پتھر سر
زنانے تیغ ہندی تجنہ در دست
کرُن کیاہ امہ غرین جرُم سنگین
دلس تمہ یہ چھو سٹھاہ مکار بدخو
دوبارہ شاہزادن دپُو سہ نیرِتھ
دژس تمہ تیغ دپوس کرتہ جلدی
اکی دستہ زنانی تمہ ژٹن سر
وچھُن زن مُردہ صد سالہ پتھر
کروم واقف ازیں حیلہ کرتھ کیاہ
سپنم آسہ برخونتھ آمادہ
ژہ کنُن لاران لوان آسہ تندی
اتھہ شمشیر ہیژمس از بہانہ
کرون تس مرحبا دپوس وندے جان
کہ در تاریکیٔ شب کانہہ وچھسنہ
وگرنہ پیوس در بندِ ستم زان
میانِ شہر پامرتھ گوسو نیرِتھ
سپر رہ کرُیہ کوتوالن گرفتار
بہ تندی دپوسہ ساہن ای نگون سر
ز رازِ خود کرون نہ شاہ آگاہ
منادی فرکھہ صحبِ عام و خاص
سپُن دلتنگ ہوش از دست دادہ
وِنتھ ئی دراو از در پاپیادہ
رواچھو نہ دِنو سزا تس بیگناہس
زحالِ خود رسیدن تا بہ این جا
شونگانی گوسٹھاہ از ہوش یکبار
بشوئے مالکِ خانہ ہژن وتھ
یمک بدلہ ژٹانی چھس امس سر
سوای کشتنِ او کر ژرے بوٗ
ژہ پُدر راضی اتھہ اندر چھُک تہ بنہ
مبادا اندرہ نشہ بیداد گژھی
کلہ تس چون خیارِ نژ وستھ ہیو
رہ خاکس نہ خونس منز سہ گیمژ
دپوس تمہ اے بہادر کیاہ وَنے بو
دلے آسو پنہ از تقدیر وعدہ
ولے از قسمت توگوس بیدار
پتھر نراوم ژٹتھ سرو روانہ
دلے لغزش کہ اج بیدین گمراہ
نتہ فردا رٹم کانژ اہ وگرنہ
وِنتھ ئی دراو از در ہیتھ شومردہ
نظر ہرگز کران آسو پنہ فیرتھ
پرزن تمہ کوتوالن شوہی بہادر
بہ جانے خاطرہ کر آسو بہتر
زخاموشی سپُن نک وارہ شاہس
ازیں احوال واقف سپنہ ہر کس
مناسب کر چھو از دل دپنہ پانس
وچھون دار آسو کرمت ایستادہ
چھُو نہ مجرم بہادر چھس بو قاتل
زگم گشتی اتھ دونس سراپا

ازان پس از زن بدخوي آگاه
ڪيو ڇپهي مه سزا دان داوه ناون
ڏيون تس معاف ڇپهي ڙي خونِ احسان
عطا ڪرنس شهن مُلڪ وزارت
ڪرن مختار در هر ڪار موزون
ز عدلِ خود سپن مشهور بيد
ديم بختشند مه ڪانهه پيغام يا مت
وليڪن در او نه پيغام آن ماه
مقرر نيم نان هم آيه پياله

ڪرن واقف ز حال خود شهنشاه
سپن شه واره حيران حال بوز
مه چاني مايه بر بختي آيه هن هن
هماندم نيون پانس سيت خانه
ڏنون پوشاڪ و خلعت تس هر گون
ڪرن جاسوس منز شهرس تعين
دِمس انعام نه زرين خلعت
ڪه بيچاره بهت ته خانس اندر
ڪوٺس منز بند سزن ڪوران جياله

بو ڇهوس مجرم بهادر يله تراون
ز خوشخوئي اَمجد گوسو روزِت
وڇهت تقرير ته حسن لياقت
هُهن ڪنتونس دتن عالي مڪانه
بيهي پاڇهن بهت ڪنهه ڪال امجد
اسد ڙاهندن گرڇه هر جايه چهن بن
هُهنڪ مخفي عيان ڙاهندن نه هر جا
چو يوسف زن چه ڪنعانس اندر
بيهي پاڇهن هماڻجا تا بيڪ سال

سپنهنت بي گنهه پامال ليڪاڪي

در بيان رسيدن بهرام مالڪ جهاز در آتش پرستان و بردن اسد را براي قربان ڪردن

يله آتش پرستن عيد آئي
مشخص وقته واتت پيو سو ناگاه
سو بُڇ ليس نش اسد مسڪين آسوي
مه رحمت ڇهوم ونے ڙيي راز پنهان
ڏپوس تم ڪنهه مير عنم اندرين ڪار
ڪرت بسته صندوقس منز سو ڇهاون
يه ڪت مشهور آتش رسماه مقرر
مگر آتش گرڇهي شوي زن مسلمان
ڇهو ممڪن سوي ميونوي برادر
سپاه و فوج سيت سيپنوي روانه
ڪڏن بيرون سو پانه ڙاو اندر
بجالِ او موليه سپنوي نه آگاه

مڪهان شاوي تمي هر جايه آسي
نمون ڪپتان بمسي بهرام ڇهوي نه
تمي دو بهه نزد ڪپتان سوي گرڇهن ڇهوي
گرڇهي نيون سوي ڪوه آتشين سوي
بو ڇهس نه واقف ڪمنت زين نيڙيا
نه صندوق سو راخاه ته ڇهاون
جهازه ڇهوي يو اليت بلڪس اندر
جهاز يچ يله خبر تم امجدن بوز
پيي قربان ڪمنت آسي معرز
حڪم ڪپتانسي دتو ني بزودي
ڙره ڙڙه جايه جايه وڇهنه بڪبير
سپن از جستجو مايوس بالڪل

نبوئي ڪوه آتش لس جهاز
جهازه هت يله شهرس اندر ڙاو
ڏيون لس بهر قربان اڪ مسلمان
يه مخفي راز ميونوي منڊهي ڇهوي
بوقت شب برون هنز سو نياوِن
بحڪمت واره تت اندر سو ساون
نون اڪ زن تمي ڇهي بهر قربان
دلس اندر بمس اميد سي روز
جهازس ڪن برين اميد پانه
ڪڏڪ ساري نبر نو ڪر خلاصي
دلي از شومي قسمت وني ڪياه
سپن ناڪام بر سر پوس مشڪل

بعد حیلہ جہازہ یلہ تراؤن
بفرحت تم پکان روز و شبانہ
ہتھی پاٹھن پکان تم آئن ناگاہ
ڈھہن ڈالیت تم از راہ مقرر
ڈپان تت ملک مرجینا چہ عیاں
کران آتش پرستن سخت حصاں
بدل آتش پرستن ہنز سہ دشمن
بجلدی گڈنہ صندوقہ نبر تام
دِپِن تس دن ژہ تراوت اتھہ جلدی
ژہ سیتن وعدہ چھوی خوشحال روزک
یلہ نیرو یمہ شہرہ ہماندم
یقین کر گھرانت زہی پان پانس
ڈپان از بہر ملکہ خاصہ ڈالی
مولل گوہر جواہر از ہمہ سانہ
بہ بندرگاہ ڈیرہ دتو تموٗ نیام
امی ساعتہ گرہ آسی سہ در اثر
خبر بہرامنی بوزان کنو پام
گرن بہر ادب خم سرو قامت
کتہ پتھ اکھہ تژون کتو گڈھن چھوے
غلامن ہند تجارت چھوس کرانی
پتھ مُت چھوم ہمیں خط و کتابت
سو ردی و موی خوی و حسن زیبا
دلس آیس وتھن رو دس شرارکان
شو بانی چھس اچھن پٹھ تمہ دیگر

سپن تس تتم فاتق وارہ کھن چن
بعد شادی پکان منزل بمنزل
سپن از شرق باد تند پیدا
ڈپان یلہ دور گیہ نیرت بدریا
وچھت کپتان لگ دونہ پنہاں
زنانہ چھئی یمی شہرچ حکمران
بشغل یاد حق دائیم سو روزان
لباساہ تس وژون ہمچون غلاماں
گرتھو وادہ بملک تو بڑوی
پرژھی ید ملکہ یمہ شہرچ ژہ احوال
کرت آزاد دل تھاو شاد و خرم
سپن راضی آسد ات پٹھ ہماندم
زنگارنگ چیز ہا ہر گونہ عالی
بہ بندرگاہ مرجینا تمی وات
ڈپان ملکس تمن کن پیہ نظر تام
جہازاہ اک بہ بندرگاہ ڈوٹھن
سپن داہی لبوی نیک فرجام
زبعد عرض و تسلیمات ڈالی
دلس بہرامنی ای بندہ پرور
کنم ساری بہوی اکوٗ ان چھو باقی
وچھت ملکہ تس حسن و جوانی
ڈپان آسی امس پاری لگینا
ڈکہ تمسند چو ماہ نیم ہفتہ
دو بادام سیہ بستہ خنجر

ازاں بندر جہازہ گو روانہ
ڈپان لاتن اسہ گرحل مشکل
گڈت نیونے جہازہ طرف دیگر
دو یم شہر اسپن تا امت ہویدا
دپن تمہ ملکہ ہند حاکم مسلمان
تتھو نہ فوج چھوس بحد و پایان
زخوف ملکہ کپتانن آسد تام
ہرہ یونہ تس دلن تم ساز و سامان
ولیکن شرط چھوی ہرگاہ ژہ بوزک
دلس چھوس بوزید نوکر بجر حال
اگر ہرجن و تنگ میانس کلامس
پکان کپتان گو تتہ شاد و خرم
مرصع کرنہ کپتانن لبعد نازہ
بدل غمگین ظاہر خوش سپن کیت
پئی تفریح باغس منزسہ ژامر
غلاماہ اک سوئے بہرام سوژان
سپن حاضر بخدمت پام تا امت
پرژہون ہتو لس یمی احوال سارے
تجارت پیشہ چھوس ای داد گستر
یہ پالس تھاو مت چھوم بہر خدمت
دلس نقش محبت چھی کھنائی
زہر آلودہ تس تیر مژگان
ببرج قوس جلائے خود گرفتہ
دہن غنچہ شو بہ ون وتھ ژہ فل

وچھت گفتار تسند طوطہ گی کل
دلنہ آیہ ژلنچ جاے چھنہ
لب شکر کردن ور گفتگو باز
مہ چھوم دتمت خدائن مال بسیار
مہ بخشنم بودمی اسندژہ قیمت
پرژھن ہتونس ژہ ون آدبرن
پنن حسب نسب ساروی مژنن باو
ژلس بیباک نیرت اتس وران حال
ونی بو حال دل کن تھاو وارہ
بنومت چھوم ونت کس انہ احوال
کران دلتنگ ون بادت بنن ژہ
ز اول تا با آخر حال ونس
لگی دپونس تمی شہزادہ پاری
بوچھس چانی غلام زر خریدہ
لسن ژہی رست چھوم مہ سخت مشکل
انن بہرام ونولس ای دغاباز
ونات ازیس بدل دتم گژھی کیاہ
پزباد نو ہیتھو اذ اسکین غریب
جوابا کنہہ تہ فیرت کردتوس یم
ہماندم کر سہ شہزادن سفارش
بدس نیکی بدل گژہ بار بھاون
کرن تم عاجزی بلہ نہایت
دفع بر ونہہ کنہ گژھہ دور از در
سپون رسوا سو اندر دل پشیمان

غرض ملکہ وچھت سوی قد و قامت
تمس رست صبر وار اماہ تمس
ژہ انتھم تحفہ سپنس سخت ممنون
مہ چانی تحفہ ہرگز چھمنہ درکار
یہ دنتھی لچ کرنے سیر گلگشت
پنون احوال ساروی وارہ ہن
وچھن بلہ شاہزادن سوی مہربان
ہتون لس راز دل باون بصد قال
اسند شہزادہ چھوم مہ حال سندناو
سنبومت چھہ م غمک دریای خلخال
ژھنوم واواہ خدائن نو کچارہ
پنون احوال ماہ و سال ونس
مہ ود ای جان جان انتھم ژ رمہ
کروم شفقت رچھت بوبرز دیدہ
سپن خونخوار دردل نار ہتولس
سٹھاہ بدخوی وچھمک تہ فسون ساز
کرت بیوار تہ بردار کھالت
امی بیزار چھس آتش برستن
ازاں سرخی رخ برق منور
کہ ای فخر زمانہ تیز دانش
پنون قسمت مہ آسوم کیا امس راہ
سپون شہزادہ اندر دل سرایت
ازیں بندر ژہ کڈ یکدم جہازہ
سپن لاچار بس از بہر قربان

سپن شرمندہ سوی اندر ندامت
دپون بہرامسی ملکن بصد ناز
رنگارنگ چیز ہا انتھم ہر گون
ولیکن ایں غلام نیک سیرت
ہتون سیتی اسند پانس دران وشت
کروم واقف نہ باوم مہ پنن ناو
ونن ہتولس پنن قصہ دراں آن
دپن لس ای پریرخ ماہ پارہ
مہ ون قربان آتش چھوم بہند ناو
ونی کیاہ خانہ ماجر بو پنون ژہ
ازیں غم چھوس دپان بوپان مارہ
ونان قصہ سپن لس اشک جاری
جگر ژٹھ تھم کھتوم بدلس تژ مہ
سٹھاہ چانوی محبت گوم در دل
سپن واقف سٹھاہ خمار کھٹن لس
ونان آسوک یہ چھوی ہیو نوی غلام
کرنس غرقاب نتہ نارس ژہ زالت
حدہ نیرت کرون بلہ گفتگو تم
دست بہرام پیو بر خاک از سر
چھہ ونہ تقصیر اسند بلہ نزاون
بنی کر کنہہ بجز فرمان اللہ
دپون بہرامسی ای فتنہ پرور
گژھنک مارہ اگر جلدی کرک نہ
بلاچاری جہازس تلکھہ لشکر

از انجا ژل گنڈگ بر جائے دیگر
سپن حاضر کباب و نان بیکدم
ڈلی دو شوی ز د انش خام آرسی
پئی تسکین دل باعنس اندر ژراو
نندر آیس نہ ہوشوی بر کنارہ
ولیکن آب شیرین در جہارہ
ہماندم وات ناگس پٹ ہنک آن
ورن لس تھڈ ملگ از روی یامت
بہ بیہوشی جہارس منز سو نھاڈگ
وزینٹو ملکہ یامت گیہ بیدار
بہر سوژ ہانڈنی در پیچ وتابی
وجہون پاپوش اسڈن پرزہ نادن
ژٹت مالہ دوان نالہ بصد آہ
ہتی یارن کڈنم کل نہ لولو

سہ پانہ ژایہ اندر محلہ خانہ
کھنہ لگ نم دوشی خوشوقت بیغم
اسد از جوش می بیہوش سٹن
لبوئی چشمہ سوی گردش کرن آو
وزالشو دیو بہ بہرامن غلامن
جہونہ موجودان گرڈھہ تازہ
بوقت شب سٹھاہ تاریک راتھا
شگفتہ دل سپن بہرام تمامت
سپن بیدار دل بہار یامت
دچھان ہر سو نظرہ لس آو نہ یار
دوان گردش ہر سو ژایہ باعنس
وچھن پانہ نہ دائن وارہ ہادن

خرامان ہنت اسد سر در روانہ
دوان بر بر اکس اک جام آرسی
وتھت تھڈ دراو سوی در گوش سپن
ز بیہوشی سپن بیہوش وارہ
بوقت صبح سیتہ نیر و صباحن
غلامن سیت پانہ دراو در آن
لب جو وچھکہ شگفت سٹوم نحتاہ
اسد پر زنگ تلت یکدم سوناول
دست ہیو برڈن سوی سروقامت
سپن بیتاب وتھت گیہ ازشتابی
وچھانی پام واژی پٹ سوناگس
سپن واقف بجال ماوفیہا

غزل خواندن ملکہ در فراق شہزادہ اسد

امہ یارن یار بے حارن ہے
ہر موکھہ سی دتمس ون ہر شو
مورہ لالہ ون کھونم نار یارن
روشہ بیہ ناو تھرس گوشن منز
عشقہ صدرس دم ونہ سو اندر
مس چاونت نینم حیس بالی
یہ جہو دنیا خواجہ پانہ ملہ جی ناو
ماہ پارس پارس بیجارس
تیر مژگان وتنم دار دارہ ی
برقہ تلنھی روے یلہ ہاون مہ

لتی ژ ہانڈوان نا نسبل نہ لولو
تنکلا ولس جادوگارن نہ لولو
سرہ کرہ ہن کت کن گو سوگلرو
شور پانے گولنس لو کپارن
پوشہ مالہ نہ تھد تھد ساما نہ ستر
جہو کھے بینا کھا لو لعل وجہ ہر
رس تلنم بمبورن پوشہ مالی
زان فانی گت کتو جہوی ہیراو
سر دارس نیرن سر دارس
نتہ پیکان گیمولار ایارہ ی
شوی ارمان وردل تھاون مہ

نتہ دلوان وچھمہ لاجہل نہ لولو ،،
نال ژھفنم جادہ ہانکل نہ لولو ،،
ژرہ کمہ سنہ تارہ ڈانبل نہ لولو ،،
حورہ گنڈنم زورہ پاٹھہ کل نہ لولو ،،
نوشہ بیہ نامتہ نکہہ تل نہ لولو ،،
پی ژ ہانڈان الاگ ڈونگل نہ لولو ،،
چھس ہیراان بو ینبرنل نہ لولو ،،
برانت روز نم حضر نہ بل نہ لولو ،،
زہرہ برھتی کانن بھل نہ لولو ،،
منہ منز چھم ناپج جھل نہ لولو ،،
عشوہ گرہ سی چشمہ وزل نہ لولو ،،

تارہ کرنس زُلفچہ تاری سیت
مار یتھو عاشق دلمت کیت
وارہ فولمت ہی سول تہ لولو ، رر

عشقہ ژورلہ دورن الہ راوان
رشکہ خوُرن جگرس داغ تھاوان
خاصہ وتھرس فرش مخمل تہ لولو ، رر

چھوس بتھیر روزِنت انتظارس
سونہ لانکھ پر ارس لس یارس
ییہ ساعتاہ چھاوڈل تہ لولو ، رر

دربیان انداختن بہرام اسد را در دریا از خوف ملکہ مرجینا

بہ ہنجہ آسہ لایان زنجہ ریلس
بعد سوچی لمان ستی کالہ ہوشیا
تعاقب کرنہ بہرامس ہماندم

زغصہ وارہ سینی سخت برہم
شکارن پٹ نکن گیہ سوئی دریا
زگریہ شورِ محشر گوٗ تہ برپا

بنزدیک جہازہ واٹ یارت
یوان بہرامنی وچھ دورہ تاتہ
زخوفِ جان اسد لاین بدریا

وُچھہم ملکہ کرم مہ خوار و رُسوا
ہماندم واٹ ملکہ بر جہازہ
قدم تراون بعد انداز نازہ

دِین بہرامسی گژہ ای نگون بخت
کرت غرقاب نالے زیور رخت
اسد ہاوُن مہ جلدی ورنہ جھوُباد

کرت بامال و زر برہم تہ برباد
قسم تم ہاولس عزّانہ لانگ
خبر چھینہ قسم چھوم مہ مناتگ

نہ انمٹ چھوم نہ چھوس واقف نگار
اگرد مہ کھسم پس وانہ بردار
تلاشی تمہ جہازس ہرنہ پانہ

تہ و بالا کرُن تمہ دانہ دانہ
سین مایوس واپس آیہ خانہ
زمایوسی ونان آسی ترانہ

دہ فراق اسد ملکہ مرجینا گوید

دل ہت ژلوم سہ دلبر
دلکوی قرار دیکھو
از جور آن ستمگر

چھوس اشکبار دیکھو
ہاوت سہ نور انور
نہ ہاوت ژلوم دلس شر

دوبارہ بو وُچھن کر
شمس النہار دیکھو
از خال لالہ رویش

وز زلفِ مشکبویش
شرمندہ چھوی شوتش
مشکِ تتار دیکھو

مژہ تیر یام تراوان
سرو قدن چھو یاوُن
سنگیں دلن چھو تھاوَن

درگیہ زار دیکھو
خمخانہ چھس پرانے
مژدہ دلن کران چھے

ڈلیشت ژلان دلس کھے
چشم خمار دیکھو
غنچہ دہن گگ وہیم

خمدار زلف زن جیم
ہینی بصفحہ سیم
کرخنجر دھار دیکھو

دُر بار دندہ مالہ
دُھٹھ رژہ فلِ چو لالہ
ڈالیت ژلوہ مہ حالہ

ھاوت انار دیکھو
برسر ہمن ژلم شر
ییہ نے تہ چھم قیامت
در راہ عشق ہر دم
از سنگ وخار دیکھو
جگرس مہ تِل ژلم چھک
ییہ نا سلئے شو دلبر

سرو قدس وندس اسر
شوی شہسوار دیکھو
رودس بو در ندامت
لارس بچشم پڑ نم
ہر دم پرس انا الحق
بلبہ نم ازار دیکھو
سورم نہ تا بمحشر

پیبہ نارٹن بو در بر
یدوے سو سرو قامت
روزِ شمار دیکھو
کرعاشقن چھو زاہ غم
ڈیشن سو یار بیشک
پرارس بشیر بر در
عشقن آزار دیکھو

داستان حکم دادن ملکہ مرجبنا برائے غارت نمودن جہازہ و مفرور شدن بہرام

زمحرومی سپن لتس غصہ زیادہ
کرون بہرام خجل رسوا ازبس
یہ بوزت شاو بہرامس ٹھاہ زر
کرن تم نالہ زاری سوی مولا
بوچھوس بیکس ہموت پی لس بدریا
موُلی نا ممنہ زاہ فرمان چھانوی
ژہ چھوک معبود لیکن چھس پو منکر
مہ چھم اعدای دین دنبال ہر جا
نہ طاقت چھم زر سپنم رہائی
پتولاکن مہ چانی روز امید
شاو راتسو نجتن کرسہ یاوی
رٹن آرام دِل تھاون قرارہ
لبصد سختی دوان برتیرہ بختی
گموت از ضعف دستی آرہ کاتوی

دیون بیشک ہمو سیو شاہزادہ
پس انگہ گھرژہ دارس پٹس کو کھاسن
جہازہ حال تر ادت ژل سو بکر
خدایا چھوک ژہ پرکن مالکِ کل
گموت دلخستہ چھوس اندیخ وغمہا
بہوی چھوم باعث اندوہناکی
ژہ کُن سجدہ کرومنہ زاہ بظاہر
زہر سو ہیچو گرگان سیہ دل
نہ چھم تا پادشاہاں مہ رسائی
بہتے پاٹھن بدریا تا بدہ روز
سہ زاری گیہ اجابت نزد باری
بہت تالس پلو تم خشک کرنے
لبوئ شہر بکنے لگو بجلدی
نظر تراون بہر سو گو سو حیران

گرون تمہ لوٹ دپونک ات چھانس
مرت گژہ مر تند درنار زالن
وزینو یلہ استد لائیک بدریا
خبر تھاوت نہ از تقدیر بالکل
ژہ چھوے معلوم ساروی حال ہیانوی
گمژ چھم از ندامت سینہ چاکی
گموت از شامت اعمال رسوا
پی تکلیف من پرت چھایہ مائل
زہر سو آسہ فیرت گوس نو مید
دوان نالہ دوان از دردہم سوز
بروز یاردہ داتو ہی کنارہ
پوان وسوس زمدت آسو فلقے
بوقت شام شہرس خنز سوداوے
دپن یارب یہ کیاہ سنہ چھوس بودیان

بہ سوی آتش پرستن ہند شہر آہو
نٿس ڳُڻہ تہ ڪيت جو نہ هيڪالي
ڏٺون جاياہ ڪُني مخفي ٻنهنا
بہر سو آهُو فيران در تنگ و دو
ڏٺين همراہ دستِ گبر در انجا
ٿين مغرور از دل آهُو غمگين
وٺان هر دم سٺاہ از بيقراري
سپرد وار سوي آتش پرستان
ٿين فارغ زخور و دو نوش و آن
قضارا اُهي بگورستان راهي
وٺهوڪ شهنشاہ شنگت بر خاڪ بيهوش
گزشت بهرام احوال ٻاڏوڪ
زسوزِ دل غلامن ڪُن ڏٺين زود
ڇهونہ از قسمتِ خود ڪا نہ تہ آگاہ
ڏيوس بهرام ای دشمنِ جان
ڪرت بر باد ڙي ساڻوهي حڪومت
ڏوان تس طعنہ ملڪہ بهرام
لڳان اند اندِ ٿمي تس سيت سيتي
حوالہ ڪر ٿِقه ڏنوس حال سارو ري
رهين تِم سوختہ جان مختہ مالہ
ڪہ تا سالِ دگر زين حال ٿياؤن
زچوب تراميس ون هفت رهين
مشخص وقت بوستنا پکن آهي

ای جاياہ امس گو مرت قهر آهُو
زضعفِ فاقگي هم ضعف جان تس
سواي خوف راتس روزہ انجا
زبهر جاي شوي هر جاياہ فيران
وست تت منز شگت رو دي سو تنها
هتن تم سيت ڪتهہ زن از غلامان
ڏيان لات و مناتس ڪن بزاري
برونِ شهر واتي شام و قتن
لڳان شهرس ڪنوهي گي نم زنيدان
تنت واتي اسد بته آهُو خفتہ
ڪرت از دل غمِ دنيا فراموشس
سُو ڪوتاہ خوش سين احوال ٻُڌت
تلوس ٿُڌ از ڏٺِم لاتن غمگ شود
دران اثنا اسد بيدار سپين
بلا شڪ ڇهوڪ ٿہ ساڻوهي ڏجہ نقصان
ٻڇوڪ يٿہ سالِ اوّل ڪنهہ منز شهم
خدا ڪرني ٿہ تي اس ڪر تھہ برهم
سٺاہ تڪليف ڏتوهس حسبِ خواهش
سراسر حال ماہ و سال سارو ڏي
ڪرن تاڪيد گوران همچو ديرين
مقرر آبہ پيالہ ژٹ بہ کياون
ٿوڪ تہ خالني منز يلہ سو معصوم
انفس ڪيت هت سو چوب تر اندر شام

سپون نوميد سوي از زندگاني
ڏين روزي برونِ شهر راتس
هراسان ژ سٺاہ فڪرن اندر پيو
لبن وت سوي گورستان زيندان
ديان از خوف يلہ بهرام بي دين
سٺاہ برحالِ خود گيمت پريشان
ڪراي دو صد خدا اسِ گي پريشان
ڪروڪ ڪهن چن تمود وقت خفتن
ولي ناگہ بتقدير اٿهي
زخوفِ جان جاي خود گرفتہ
نکهہ گز هتي غلامو پرزہ ناوڪ
زفرحت جامني منز کھہ نہ زوزت
بآهستہ تلت شوي نيوڪ ازجا
ڏيهون لگموت سو والہ و اشہ ڪن نزم
ڪرت برباد ساڻوهي مال و دولت
بسالِ دو ڏيمين سينڪ ٿہ برهم
بيهي پاٿهن ميان شهر والي
بآخر نيوڪ لتس پرانس ڏڏس لنش
عذا بادِت ڪرن گوران حوالہ
ٿفودان زنداني منز قيد سنگين
مقرر ڪنا هس صبح و شامن
بهت گنجس اکس منز آهُو مظلوم
اندلس ڪن وهيت چون بيدر زان

زخوفِ جان سپنوی وارہ بیجان
خدایا ژٕ چھُکھ ہر دم مدد گار
رچیا چھوک صفت چانوی چھو رحمان
ازیں گرداب غم کڈتم ہے جلدی
ہماندم گوس بوزتھ حقتعالیٰ
نکہہ آلیس تہ دل وت سنبلاوُن
رچھت بر سر ارنیس سرورِ من
رہائی گژھ کرے چانوی بوچارہ
فولہ ناوت دلک بو حال باوی
کرے ہمدردیاہ از حد زیادہ
ژلمنہ زاہ بلمنہ بیقراری
مقرر کرنہ کھن تس گونہ گونہ
سپُن راضی ہمتس پٹھ حقتعالیٰ
ہماندم وتھو زبانہ شورہ نہ شر
سہ بیشک غم زدن کرِ آس شادی
وزیرِ اعظم سو امجد شاہزادہ
سپنمت گم زمدتھ جای تنہا
گران سوی غرقِ زار آخد برس لول
مکانن منز وچھن بو دانہ دانہ
سوزالن خان و مال ہت جان و مالہ
کرن رسوا سو منز شہرن تہ گامن
لگان تھہ خانسی منز آیہ لاران
دیوان لس ترا و غم چھوی روز شادی
دیوس تم چھوی برادر میون امجد

وسِت از خوف پیو بیہوش سرِ خاک
مہ رچھنم از مصائب ژٕی گُفتار
مہ یدہ نخنک گژھی کیاہ کم ژٕ داس
نا عدا چھم سپنمت سینتہ چاکی
وچھت لبتان دلِ دُرد حال بُنند
نصیحت کرت وارہ بوزہ ناوُن
انم ایمان اسلامس ژٕ کن تھاو
پوچانے خاطرہ وَن یان مارہ
مہ دردِ دل گوم تاثیرِ کلامت
خداشاہد گژھے پوپور وعدہ
دِلاسا دِت وتھت گیہ خشم رحم
کباب و نان ساروی پرت نمونہ
دوہ یہ اکہ بردریچہ بوستنا
خلائق جمع ہر سو مادہ تہ نر
قدم تھاون تہ تھاون گوشوارِ
گران تحقیق لو کن سیت وعدہ
ہنہ لنش لیش واتنا وی لس مقرر
خدائس سیت ژٕ چھوم عہد تہ قول
بوژ ہانڈن جابہ جایہ آں گل اندام
نہ بوزس عذر ہر گز قیل و قالہ
دپان تمہ بوستانی بوزیا مت
زوبیدہ از خوشی سی خون ہاران
مہ بوزم ازگنو ہتھو ہیو کلا ماہ
وِسن آسی خوشی لس گیہ بیحد

ودانی لس رچی نیرِت ژٕدے باک
کریا چھوک مہ ون سپنتو مم مہربان
ژٕ چھوک رزاق سارِس کائناتس
کران زاری فررن رُو سعے بالا
سوزاری نالہ تمہ سند فال تمہ سند
وَوان کمہ ژٕ ہہ ژٕ چھوک ای دلبرِ من
مسلمان بو گیس غفتہ زدل ترا و
لُلہ للہ وت اچھن منز جای تھاوے
خدا الحفیظ نے ہمیشہ رژٕ ہی سلامت
گھمے غم در تلاش رستگاری
دلس منز ہت لندوی ہول نہ غم
پیٹھی پاٹھن ادا گو کیوزِ کالا
وچھان آس کاروبارِ خلقِ دنیا
وچھن شخصاہ فران شہرس منادی
امی مضمونہ دیوان اکسہ پارے
اسند برادر تمسند سرورِ رعنا
کرس بخشش عنایت مال و گوہر
دگر نہ کرہ تلاشی خانہ خانہ
یمس نشہ گژھ ظاہر تس چھو لیلام
کرن شوی مشتہر شہرن تہ گامن
فلوس دِل تھد وتھت گیہ سردی مست
بنزدیک اسند وازی سہ جلدی
جمع چھوی بازرس منز خاص و عام
ژٕٹن از پای لس زنجیرِ آہن

ملون لتس روی نازس رنگ و روغن
دژن کریکھ البعد شوخی لوکن کن
زبس شادی وسن برخاک سو پیوے
بہوش آو لبعدِ مدت تھد وقت گو
سپن بیہوش دوبارہ وسن پیے
تمی زانن یمن آمت بنتہ چھوی
ازیں میوہ ولی لس آسہ محروم
ژلک کر شوی پلک کرنا گردن
ازیں صورت بہ پیش شاہ تھاوک
ونھر نک گرد سوز ہجر از رو
چھلون ہنونک تمن روی منور
ونُس تم ابتدا انجام سارُوی
زحالِ ملکہ سرہم اگرنہ آگاہ
شہن یلہ حال بوزن حال گو تنگ
ازیں واقعہ کرن تم چشمہ پرنم
بڈس زالک مکان و مال سارُوے
گندِت گلن رود لس لش ایستادہ
سزای جرم چھوم گردن زنی ہہ
بخشنس تم گناہ تھونہ حسد تم
سٹھاہ زاری کرن رویس پلن خاک
صدا بوزم ہہ ای عالم پناہا
دلوس شاہن ہولے بخشینہ تنوتان
یہ کفر چ گنڈ بالکل تراو از دل
یہ بوزت تراو تم کفر و ضلالت

لباساہ ولتھہ گنڈ نے سیت پانس
اسند شہزادہ کُس چھوہ پزرہ ناوُن
گلاب و عطر ملُہس انو کھہ ہوشس
رٹن تم جیرہ دربہ آن مہ نو
زہر سو جمع گے مخلوق عالم
یمن ور دل یہ چھوک گومت سنت چھوی
خصوصاً نانہ شوی یس چھوی لس چھک
دوان نالہ تمن منٹھو خواب و خوردن
شہن یلہ وُچھ نہ کرنک بوسہ رویس
سٹھاہ خوش گو وچھت شہزادہ شد خو
اسند ہوشس انن ہتونس پرژھن حال
پرُوی ونس اتز آسوسنہ لارُوی
ازانجا واپس غرقاب دریا
زغصہ ہمچو گنڈ و ہم دان ہتن چرنگ
دتن تم حکم قتلِ پیرو بہرام
بصد خواری دارس پٹ الدو کے
کھورن پٹ تراونس از عاجزی سے
عفو کر تم رضای حق بنی ژرہ
ازاں پس آو سوی پیش شہنشاہ
ودان ریوان جامن تم دتن چاک
سراسر چھوی برت از جرم و عصیان
گزبکنہ خویش و اقربا ہت مسلمان
دگرنہ ون گرت رسوائے عالم
زچس آتش پرستی ہنز علالت

اتھس تھف کر تھہ درائی جانانس
سُو آو واجد بس یا مت کنن گو
سپُون لتس زعفران رنگ دین پوشس
سپن یلہ ہمبغل باہم دوشیوی
ودان فرقت رُوہ در ول رنج و غم
کرہی گیاہ بای سنز سوہی قدر معلوم
زفرقت یس ونس چھوی لگمتوی ژہک
غلامونی تلمت گرہ واتناوک
بشفقت شانہ کرنک کالہ موئیس
پس انگہ از گلاب و عطر و عنبر
مہ ونتم حال خود ای ماہ تمثال
زحالِ پیرو بہرام وجہانہ
زحالِ بوستنا تا سر و پا
سپن خونخوار زن شہمار یکدم
مکانن ناردن نہ کرنہ نیلام
سُو بہرام آو پیش شاہزادہ
بوچھس بدکارتہ بیوار بدنز
کرن زاری سٹھاہ پیش اسند تم
کران برجرم خود افسوس نہ آہ
شہنشاہا عدالت دستگاہا
بوچھوس پابوس کر تم لطف و احسان
کرن آتش پرستی تراو بالکل
کرن ماہی و مرغان جان ازانم
غرض ژالو رنج و غم ماتم ژہر سو

داستان دربیان آنکه رسیدن ملکه مرجلینا در ملک آتش پرستان و تلاش اسد میگوید

دپان راوی ادا کنهٔ دوه سێن بام
چوانی لوله جامه وصلکی کهاکس
خبردار و خبر وژ پادشاهس
برو ہی دشمنان باد املامت
نه گره دشمن اسپان تیره ونیا
زخوف جان وهنت دلو ل نبرداد
ژه به تخش بصد توقیر و عزت
خرامان تم قدم تراون بمیدان
پرژهن ملکس کہ ای ماه درخشان
نمونت ژوه‌ن رتھ شوی خوش کلاہا
یه بوزتھ امجدن گرلس تلا
زبهرام و اسد انہ رنج و فرحت
ونن تمه حال ساروی وانه وانه
خبرداراه خبر ہیت آو سر حم
بردون شہر فوجاه سپنه ظاهر

اسد امجد بهت در عیش و آرام
دو هه اکه چهی بہتھ تم شاد و خندان
کروک عرضاه تمس عالم پناهس
برون شهر فوجاه گو پدیدار
مو لل جامه ولتھ ساری سراپا
عرض کر امجدن شاها مبر غم
گژهن بر ونٹهه ژه گیا چھوی ضرور یتھ
تمن هنز بایم واتوی پرژهنهٔ احوال
ژه گوه پرژه عزم کرمتھ چهوی بدیشان
تسند پیغام یتھ شہرس اندر آم
اسد چهوم مه برادر روز آگاه
ونان چھ شہرس اندر سیتھ بالس
زبهرام و اسد روز و شبانه
شهنشاها ژه دل شاداب بوینی
سپه سالار جنگی فوج قاهر

مقرر وقتنه شاهس نش یوان آس
دوشی بارن به پیش شاه شاهان
شهنشاها خدا تهونی سلامت
همه شاهان سپه سالار لبیار
خبر بایتھ شهن بوزن سو شهراو
گژهیتھ معلوم کره بو حال سر هم
ونتھ ہی امجدن با جمله سامان
تمو نیو پیش ملکه ماه تمثال
دپوس تمه چهوم اسد نامی غلاماه
تمس ژوهس دپان چھی نام بهرام
مفصل باولس ساری حقیقت
ننن باون قصه شاه جهانس
وثانی قصه آسی تم هاندم
زنگر و رنج و غم آنہ ادبو ہی‌نی

رسیدن پادشاه چین در ملک آتش پرستان و ملاقات باهمدیگر

شهاه بنه پادشاه ور شان و شوکت
خبر بوزتھ سپن انه دل هراسان
پے پرسان امجد گو روانه
سپن حیران دلشتھ یال وگو پال
بصد تعظیم گو پیش شهنشاه

بصد عزت نیکان با جاه و حشمت
سپوان کس دفعةً وارد ورانیجا
برون شہر بایمتھ وا توپانه
وچھون فوجاه شماره خوته زیاده
وچھون باصد حشم شوہی کجکلاها

تعجب کر شہن اییس اندر یس آن
تعجب چهوم یون کنهه چھنہ آگاه
کرون تفحص چاہن لش تمی حال
هزاران ور هزاران صف ستاده
شهس بردنهکن شو امجد واتو یامتھ

گرُدن بہر ادب خم سرو قامت
دپوس تم چھُم دپان گوشہ چین
نہ مدت چھی مہ کنشہ بہتر ستھاہ دور
بخشتم چھہم تمس در عقد شرعی
ولیکن آو نہ گو واریاہ کال
بہوش ییہ آو پرزنوونس ای عزیزہ
متھون تم خاک پائے آں شہنشاہ
بو چھوس قمر الزمانن خلف اکبر
نہ نطفی بلکہ چھوی از بطن دیگر
محبت مہ کران آسس حد و بیحد
کران اسدس تہ آسی قدر والی
ولوگ ماجن تمن سانن کلا ماہ
زنانہ عقلہ لنشہ آسان خالی
کرُون برقتل ما احکام جاری
انھس کیت تیغ سیت تر قتل وراو
انھہ ترادن تہ کھاون لطف واحسان
سپُن واردو راینجا ہر دو یکبار
خدائن رحم کرُنم مہ غریبس
لبوم مہ سوی اسد یتہ بعد یکبالی
ییہ تم شاہ چینن بوزساروی
تژہاہ برلس تہ واراہ لول ارنس
تعجب کرُنہ بر حال شہ چین
سوزن تم شاہ چینس کیت سامان

غرض چھوم ازگجی تو یہ آو تشریف
پیٔ تفتیش دختر چھوس بو غمگین
شہ قمر الزمان عالی رشیدہ
ولے مدت گژہان کنوہ ورہ چھی
یہ قصہ بوز کتھی امجد وستہ یو
ژہ ونتم قصہ پننوی خوش تمیزو
دپوس تم امجدن ای قبلہ عالم
دپان لیس چھی بد ورا چھیم سہ دور
صفت لنس ماجہ تمسنز بندونی بو
برچھان آسیم مہ سی از مادر خود
وچھوک ییہ وشمنو سانوی محبت
تمامی عمرہ بیٹھ کھاوک کلا ماہ
شہ قمر الزمانن کینہ دردلی
دوان نالہ کیہ دمہ آسس ساری
سپُون ییہ وانف اسرار جندہ
بظاہر تم دوبارہ اسہ دتن جان
زتقدیر الٰہی گو اسد غیب
وزیر اعظم بو سپنوس پایت ویادس
تنہ احوال دانہ وانہ ونولنس
رٹون نالہ تہ زھنولنس پانہ ماروی
بہ پیش شاہ ارمن گوشو امجد
کرو اتھ تکلیف کتھہ یتھن بکہ دیس
کران آسو امجدس سپُنہ کلا ماہ

معاف بے ادبی کیا اسم شریف
بہ دورانا وچھوس سی چھم گونی گوہر
ستہ خلدانہ تُنزوی نور دیدہ
مہ نشہ رخصت سو ہنت گوہر یکبال
شہ چین حالی ژلنث حیرتن یو
دوبارہ آو امجد بیوس سہ پا
بو باوی قصہ پننوی حال سر ہم
اسد چھوس ناو چھوی مینونوی برلوہ
کھونے رچھونس پتہ پیوسے تھنہ بو
یتھی پاٹھن بدو سا ماج میانی
بسینہ لگ تمن ییخ از عداوت
تمو کرُ تزدِ بابہ حال حالی
کھوان تمم خار سوی در سینہ بالکل
سپہ سالار شہ جندر تمس ناو
ستُورُو دوہی اسِن زقتل ماسراسر
زبعد رنج وغم تکلیف بسیار
مہ ژہانہ م کوچہ کوچہ کرلیم بزیب
ادا گو اک ورہ زینگونہ درحال
بحال خو وسٹھاہ تس عار انولنس
رٹن دربر ستھاہ لس قدر کرلس
خبر بوزنت سپُون سو نہ شاہ بیحد
زبہر خاطر امجد ور الا آں
کرنتا سہر ھم سپُن داہ وغلاما ۹

ز بعد عرض و تسلیمات بسیار | مترنم در سخن لعلِ شکر بار

رسیدن قمر الزمان در شهر آتش پرستاں و ملاقات نمودن با فرزندان خود پادشاہ چین و ملکہ مرجینا

شہہ بار خندہ ماہ کجکلاھا
تہ لوبٹ لگ وچھنی شوی اقجد
برون شہر اقجد آو لاران
سبب ونتم تہ کیہ پُرچھہ تحوہ محنت
ادا گو اک ورہ تا غایتِ حال
دوان ون ہر طرف سارس جہانس
خبر ڈوہی تو سہ چھوہ بہر تہ
تہ لوک از سینہ شوی کینہ تہ لوک نال
وچھت قمر الزمان روئے دو گوہر
تہ لس سڈوہی زول لس رنج و کینہ
نموانہ آمد گور شہ چین

سر دشمن تہ بونے زیر پا ھا
و دوپس نم امجد ن ویدہ وک ہر فرمان
کرن شخصس اکس نش حال پُرسان
دوپس نم چھو ہی شہس قمر الزمان ناو
سپنمت عنیب چھی تم ماہ تمثال
لبن نہ نیب تہندی تا نا پیدم
کرو بہر خدا ازیں حال آگاہ
و وان گجے پی کھورن ل تعبک گاس
کروان از دیدہ تش دیدہ منور
ز دیدہ اش ہرن از دیدہ زن در
کرک آگاہ سر ہس وار تسکین

برون شہر فوجاہ و توبحد
تمن نش بو گڑھت کرہ حال پُرسان
کتک چھوہ کنو گڑہو فوج گران ہست
پی تفتیش فرزندان گرہ دساؤ
تمن پتہ پانہ شہ و ساون تہ لاشس
رتھنڈن ہر سو ہر سو ملکِ عالم
خبر یامت تمو بوزی ازیں حال
تدمو سی کرک لس نیک خواہس
رٹن تم در بغل زن دل بسینہ
کرن جیب و گریبان پارہ اں در
کران از حالِ ماضی گفتگو تم

بہت خوشحال آسی روبرو تم

رسیدن پادشاہ خلدان یعنی پدر قمر الزمان در شہر آتش پرستان ملاقات نمودن با جملہ شہریاران

خبر دار و خبر دِتہ یک ہماندم
ز حد زیادہ تمس فوج و سپاہا
خبر بوزت پنہ از خیمہ درائی
کبک رفتار ہر تنہ تہ بالہ نیوان
شہس کیاہ ناو چھوہ حسب و نسب کیاہ
دپان ناو شہ زمان نس نیکخواہس

شہنشاہا ہمیشہ آس بیغم
فریدون شوکت و جمشید ثانی
سوئی میدان پے تفتیش آئے
ازان لشکر پہ تہ شخص اکس نش
سیرس محرم سہ گرتم بہر تہ
شہ خُلدان سہ شاہ مشہور عالم

برون شہر و اتوی پادشاھا
بنیہ تہ چھس ترحق زن مہربانی
سو اقجد در او بر و نہہ کن بہر پُرسان
کتک چھو کتو گڑھو کت کن چھہ خواہش
دپوس تم پادشاہس کجکلاہس
تمس نش مہر و ماہ ساری چھہ سر خم

سٹھاہ صاحب جشم ؤ شانؤ گوت
زمدتہ سوٗہی گمٕت خانہ برٕ جھوس
تسندی خاطرٕ شہرن نہ گامن
چھوکنہ جایہ بہت آکھ غیرتٕ ماہ
دیوہ مردہ دِلن توٚہ زندگانی
حکومت گرٕ ۃ گنڈ تو یہ سیت معاذٕ
گژھتہ قمر الزمانس وٕنوٗنہ احوال
زسوزِ سینہ تٔم جامن دژن چاک
وٕدانی آو پیش قبلہ عالم
رٹن باسینہ چارٕت زورہ دلبند
دیوٗن لتس کٔرن کہ ای روح وروانم
لگے پاری رٹت ون بردہ دیدہ
محبت ژہ زدل یکبار تراوٕت
کوٗھن از جستجو روٗدم نہ طاقت
شہ قمر الزمان سرمندہ سپدن
ز اول تا بآخر کرٕ نہ آگاہ
ژلوک کینہ زسینہ شاد سپدن
سپدن حاضر سمت تمکین و باجاہ
بغلگیری کرِک باہم تماشہ
سپدن حاضر بخدمت دست بریا
کرک باوستنا عقد امجد
شوبان تٔم آنس دونوی خط وخال
کروک جلساہ نشاطِ انبساطاہ
فرک پانے بہر سیت شہر و گامن

کران ہر دم غریبن پٕٹھ مروت
یتہ نیرت گوگرہ ماہ پارہ
پرژھان پیغام تھکِ خاص تہٕ عامن
تو یہ ییدوے خبر چھوہ بہر دیدٕ
کریو شاہ زمان ژٕ قدر دانی
دیوس تٔم امجدن ایرد دانا
زسر تا پا کرن واقف زاحوال
دکون واراہ لڈن تٔم خاک دیس
دژن سجدہ بپایس سر کرن خم
گیے خندان گیے گریان بزاری
وندیناجان اے جان جہانم
ژہ مازانت تمن کیو حال آسی
رچھن سانوی یکدم شرادت
نہ رودم گاش چشمن نہ کوٗٹھن ہوش
وچھانی از ندامت آسوٗ ہن گن
زحالِ یکدگر آگاہ ساری
اجارہ گیمتی آباد سپدن
سپدن سرخم کروک عرضِ الٰہا
اسند امجد شوٗ باقی زن مٕہ لو
شہ الش پرستن جملہ سامان
سپدن ونشاو ساری حد وبحد
بعقد شرع سپدن تٔم پیوند
کروک سارو سمت نہ اختلاط
بخوش طبعی سپدن سازندہ حاضر

شہ قمر الزمان نور البصر چھوس
کرتہ گیے خبر وچھنہ دوبارہ
ولیکن بوزنہ نیاہ لٕ شاناہ
لبو توہ مژدِ محنت پیش مولا
دیو بخشا ییشاہ از حد زیادہ
توقف کر کرت زیخال آگاہ
خبر بوزِت سپو بیہوش برخاک
عجب حالاہ سپدٕ لس تنکیوٗلیس
وچھن شاہ زمانن روی فرزند
پرال حمد و ثنا سوٗی شوٗہی باری
پدر مادر ژہ مشرت نور دیدہ
ژہ مازانت تمن کُس غصہ کاسی
اچھن تھک گاش ودودِ چانہ باتہ
مہ کر تھم زعفرانس ارغوان پوش
عذر خواہی کرن بیتیس شہنشاہ
سپدن آسوک زچشمان خون جاری
ازاں پپہ اتم ہمہ پیش شہنشاہ
شہ چھینٔ نہ کرٕنک رٹت کلاماہ
شوٗ ملکہ مرحبا ہیم بوستاناہ
مہیا کرنہ بہر میزبانان
شوٗ ملکہ مرحبا آسندس حوالہ
سپدٕ آمیختہ دونہ دی چو گلقند
کروک تھن چھن تہ دعوت وزٕ گہہ جائن
نکاحن قاضی مفتی زود ناظر

بہر سو پریہ ذرٕ کر کرِ سمت آہی | نہ جمع جای گر آثر انس اندر آہی

غزلیات مبارکبادی دربارۂ عقدِ نکاح و جشن شاہانہ

ازچھم شادی یار میلہ یارس
من سرہ پننی ون ومہ یارس
کتَ کتھؤ آیوس یت سمہ سارس
چندن دارس لتس بالہ یارس
ونِ مہ وتمس ہر دیارس
ڈونگل لاگیت بجرِ اسرارس
کیاہ کرہ دلہٕ کس یت آزارس
راہ کیاہ لُدنم پرژھہ یارس
زیر وبمہ سارس رگہٕ پوچارس
کش واتہٕ تہندس تت انہارس
مشتاق گوسس تت انوارس
رنگہ رنگہ رنھفی نغمہٕ کھارس
الیشہ برباغس منز پوپارس
شاہِ خلدانس لتس سردارس
ہرسو شادی فضلِ بہارس
قمرالزمانس لتس نامدارس
شاہزادہ امجد ماہ رخسارس
ستَ زن یم آہی منز سمسارس
ستَ چھی مقام منز اسرارس
ستَ دارہ برچھی ات دربارس

چھوم طہٕ ژارس مبارک
ہنَ ہنَ ونہ ہس یینہ یاسانو
ہیت زینت مہٕ پت گینہ ہار
پرنگ وتھر اوس رنگہ ڈلان
سنہ وگنہ در دنیا
پے ہنہ یارس فیرہ ہرسو
زاہ کرہا ونم ماہ رخسار
لاہ سی سیتن کرتم فشان
ونہ یا یارس پننوہی حال
یش آسہ شاہس سینہ ہر آن
یمہ سیرت عالم چھوی تابان
ییہ ناساعتاہ دیہ درشانو
دلیشہ دلیشہ فیرس بوزہنا
شاہ ماچینس شادیِ چھم
چھم مرجینا ژہتوہ مارہ ان
کانہہ چھیشنہ ثانی در دُنیا
جگرس اندر کرہ ہس جای
ستہ رش زن چھم گواہ تراوان
ستہ نی سیتن لیٔ تھاوتم
ستہ دے ژوپرت خلوت روز

از آبادی گرژھہ اوجارس ״
سَن دِت مہ گوم ہیت لوکچارس ״
لت مہ کرنم کت جابہ پرارس ״
ہنگہ منگہ کرہ نادار نادارس ״
ہو کہہ لاگیت ہر جابہ پرارس ״
لے رٹہ لتس سیٹ بوانذ کارس ״
تھاہ دمہ نارس ہتہ بولارس ״
الا اللہ سیتن حل گرژھہ یارس ״
کَن تھاوہ ناسوی زارس پارس ״
سوٗہی گرژھہ واقف پرت اسرارس ״
تمکوی شوق چھوی پانہ غفارس ״
منہ فل وتھرس پت سبزارس ״
کیبشہ بنہ پیرس منز شالمارس ״
شاہِ الونس لتس غمخوارس ״
گمہ شبنم چھوس پت رخسارس ״
نو لگہٕ یاونن از لوکچارس ״
قربان اسدس لتس ماہپارس ״
ستَ پمپوش فلِ منز لوبسارس ״
پے ادہ لبہ ہم منز اذکارس ״
ستَ شاخ وچھہ ہکات اشجارس ״

ست دوه هفتس چهپ پرستان کارس | کت تهاو سالکن هنر شی یاد | ست زمین آسمان منز سمارس ،،
بشیر مشتاق چهوس دیدارس | برتل پیوست پذ حیران | پتہ شہ ہا کینہ محرم کارس ،،

غزل مبارکباد بطرز دیگر

مبارک صد مبارک باد | مبارک صد مبارک باد | مبارک از سپن دلشاد ،،
مبارک در چمن بلبل | بہر جا چھی کران غلغل | سپن نابود از صیاد ،،
مبارک از چهه اس تو شن | مبارک چشم ما روشن | نہ فرحت از سپن اس شاد ،،
مبارک زنده گو عالم | وزان هر جا چهو زیر و بم | دزال دشمن سپن برباد ،،
مبارک از همے ساری | عطا از حق سپن یاری | اجاره از سپن آباد ،،
مبارک از بلم سینه | فراغک از ژلم کینه | زفرحت دن دمو اس واد ،،
مبارک از رضا خواهن | بین هر سو شهنشاهن | یمن از حق سپن امداد ،،
مبارک لج فولے باغن | سپن مرهم اندر داغن | سپن از بند غم آزاد ،،
مبارک سارنی یارن | لگک قربان غمخوارن | یمو کر هم مهه پت امداد ،،
شہ خلدان ماچینس | ابو انس ملک مهرجبینس | بهر سو شور و شر افتاد ،،
خوشی قمر الزمان شاهس | گروهن یکدم ژلوس ماهس | دو باره سوی سپن آباد ،،
اسد امجد دوان ژہلہ | درخشان زن گل لاله | زفرقت تم سپن آزاد ،،
بشیرس از زلن دادی | سپن تم خانه آبادی | خدا این کر زغم آزاد ،،

داستان دربیان واپس شدن جمله شهر یاران بسوی دیار خود معه اقاربان متعلق

پیٹھے پاچھن دوہن کینژن شادی | ازیں شادی بهر سو گیہ منادی | دوہن کینژن مهرخص جلسه ساپن
سکهر کر ساروی پننن گرن گن | بصد فرحت شه چین سوی خانه | شہ مہر جبینا اسد ہیت گیہ روانه
شہ آتش پرستن امجدس گن | تمامی مال و دولت تخت لشکرن | شہ خلدان با صد شان و شوکت
شہ قمر الزمان ہیت سپنه رخصت | ازانجا وت شرک سوی ابونی | دوہس منزل بمنزل تم پکهن چهی

بنز دیکِ البونی وات یامت
برت لولہ سین لس زندہ تن ہن
شہنشاہِ البونن شہ ناس
شہ قمر الزمانس دکھ رہ حضرت
مہ چھ منہ وارثِ ملک و حکومت
یہ چانوی حکم وان مانوم مہ برسر
سہ ہیمر چھے سکھاہ منز اضطراب
کلس پٹ فرقتک ہیوبرتس کوہ
کرِت دیدار بو سوزن دوبارہ
باآخرات صلاحس تم تہ وژن
ڈنگ شاہِ البونس فوج و لشکر
ہزاران ساز و سامان یژ ہمونہ
شہ خلدان بصد جاہ وحشم دراو
تمی شوقِ وطن ہیت آس ول
بدشگونہ یکن گے شادو خندان
غلاماہ سوی خلدان سوز کھ تا متہ
باستقبال شان تم ماوہ تہ نر
زر و گوہر تمس عالی نژادس
سین ہر سو مبارک بر مبارک
سمالس ہیٹ کران تحسین ملایک

شہنشاہِ البونی دراو تامت
بہت نت جایہ گنہہ دوہ سو خلدان
ستاوہ دست بستہ عرض کرنس
مہ دمتوت چھوم اہس ملک البونی
یہ گرِ گرھہ نژاون سہ چھم چانی منوت
ولے کنہہ دوہ بمن بوسیت پانس
زہجرت چھے گرِ منز انقلاب
وچھت دیدار ہسندلس ژلن غم
بلک سارن دلک غم غصہ خارہ
تیاری کر تمو با جملہ سامان
شہ قمر الزمانس مال و گوہر
مشخص وقتہ باصد شان و شوکت
کرانی یاسمن گند قوسمن کراو
گہی پک بربلندی گہ بہ پستی
سین وار دتمی در شہر خلدان
خبر یامت تمی بودی ازیں حال
بروں شہر تم واتی سراسر
رعیت کیاہ ونے کیتا سین خوش
مبارک از خداوند تبارک
پٹس پٹ کھس گہی از شوق دیدار

کرن تم پیشوائی میزبانن
تیاری کر تمو باساز و سامان
مہ چھوم عرضاہ باُمیدِ اجابت
زہیر سلطنت خلقِ البونی
دیوس شاہِ زمانن ای برادر
وُچھس بُت والدہ سر و روانس
فراقس منز سہ ییوان ژات تہ دوہ
ژلس غم تہ بلبس ادہ رنج و ماتم
تاتل کر اول شاہِ البونن
پس اتھ گی روانہ سوی خلدان
رنگا رنگ میوہ ہای گونہ گونہ
شہنشاہِ البونس ہتو کھ رخصت
دوہس راتس یکان منزل بہ منزل
گرک از باد صرصر تیز دستی
بنزدِ شہر خلدان وات یامت
سین مخلوقِ خلدان شاد و خوشحال
نثارِ سرکرِک لس شاہزادس
عزیزان شادہ تہ اعدا مشوشی
زمین ہر سو سین پر از خلائق
غشن پے منتظر از مہرِ انوار

زہر سو درایہ بیہ خوش ادیبہ دنان در کر گری آسے قصیدہ

غزل مبارکبادی تشریف آوری شہزادہ قمر الزمان

اُمناد لکوی تمنا دراسے ماہ ردی آسے گاہ تراوان آمہ تا او اندرم از شہہ لامے ۔۔

درنژه برنه موره باهن آمے
خوردسال الشمس درالیس خامے
هشه کے رته سیت بولکهس نامے
یته گوم نیرت تته نے آمے
منه چهن تارن کن مه ذلامے
بربر بهتاوهس هکی جامے
هنه هنه سنبرن توسه کژلامے
صورت بندرس ون مه ژامے
انّا عرضنا مه قرآن پرامے
من سرو پنتوی پمپوش فجامے

تمکی شهجاره تن شهمان
لوکه پامه کنه زنجه چهم ایوان
نته گوهی آب زان آتش ژاون
تن ناره زاجنم گوم بریان
زن آشو زیره بمه سوز دایان
یته نادو هه اکه مه میزبان
تته ول یارس بنه یکسان
هره بونه ژاهندم سوی لامکان
پر پر لاگم یژ غیر زان
پیوششی جهانس تکو نوزان

مرمر دوباره از زو ژلامے ،،
الشمس شهرح بولجس گامے ،،
زهٹه سیت گژهم ضجس شامے ،،
منه منز همه هن گژه نادامے ،،
جنتة الفردوس بوزنه آمے ،،
دوره هیه تهره پیمیم هامے ،،
رنه دامانه ته زادل جامے ،،
ونحن اقرب پیغام آمے ،،
سرپٹ سنگه منگه سیلاب آمے ،،
بکس بشیرس درداشنامے ،،

وارد شدن شهزاده قمر الزمان در شهر خلدان و ملاقات نمودن همراه والد ماجد خود

ییهے پاٹهم پته پته تس حسینس
زنان سوز وگداز که استانه

غزلخوانی کرانی نازنینس
بصد جاه وحشم شهرس اندر اے

بصد ناز و ادا مستوره پانه
همه خوز دو کلان بر ونٹه تمن درا ے

سپن وارد سو در برج سعادت
تمامی اهل ملکن کرکهه رخصت

داخل شدن شهزاده قمر الزمان در حرمخانه وبیهوش شدن بروقت ملاقات مادر خود وتعریف جائے گوید

دتم ساقیا جاماه پژ از می
بیک جرعه گژهم دل شاد ومسرور
بایں باعث منگن چهوسے پیالے
ونم دل گلشنس منز جون عنادل
ازان جاتے یچ شهرت بعالم
اکی دامه گژهان چهی زنده بسمل

کری هرده ولس واره مه شوبی
کنون چهوم دل کبیده از جدائی
لبی سوزه گداز س کن نهان پے
سپنم بچهی یه مجلس مست ومخمور
جوانی یه چهی ژلانی رنج ته غم
که نامش چلے در جنت بهن جائے

ازان جامے که غم از دل گژهن دور
جدائی میهم ستم دراشنائی
دتم جاماه ثیاماه مد رٹم دل
دتم جاماه یه مخموری گژهک دور
خصوصا کاشرن هند راحت دل
بنازه ساز از دل مه ژلم گرا ے

امی جائے مہ مائے دِل چھوکُلت
امی سیتن نشاط و ڈل چھو روشن
امی سیتن ڈلالی غم نہ غصہ
امی سیتن چھپہ مفلس پڈ برائی
امی سیتن چھپہ مفلس برقرارہ
یہی چھم باعثِ مسرت مہ درغم
یہی چھم بیکسن ہردم مددگار
اگی پیالہ چھپہ رنجوری ڈلالی
دیان قمرالزمان یلہ درحرم شاو
چو دل زن زیر سینہ درکنارہ
وسِت پے برزمین بیہوش برخاک
بہردم چھپک لگائی بار باری
سپن ہر سو مبارک صد مبارک
ازیں شادی دلس فرحت مبارک
مبارک نورِ چشمن نور دیدان
سپن از جمع خاطر دل پریشان
مرت یم گے کرت نم گے جدائی
مرت مالس تباہی چھپے بلاشک
مرگ چھوہی تا و بڈران نامدارن
مرگ چھوہی آتش نیوان اہلِ چشمن
امی مرگن مہ نیونم راحت دل
امی نیونم دگک آرام دراحت
امی مرگن بو کرلس حالِ حیران

امی سیتن دلِگ مہوش فلموت
امی سیتن بہارس منز تولی جان
امی سیتن نزاکت درد و بوسہ
امی سیتن گڑہان غمگین دلس ئیت
امی سیتن سمان گیمت آوارہ
یہی چھم مونس خلوت مہ تنہا
یہی چھم باعث تسکین بیمار
غرض آبِ حیات کچھے نمونہ
وجعت لتس والدن کوتاہ بران چاو
زحد افزون سپن فرحت نمن یام
زسوزِ سینہ جامن ون تنک چاک
جدا یکدم مرگ نم اک اکس نش
مبارک از جدا وند تبارک
مبارک گیہ جدائی دوریکدم
مبارک خانہ دل دارہ روشن
خوشا یم زندہ روزن بیہ ہیلن
مرت سوزان ساری آتش لی
مرگ چھوہی خانہ دارن خاک ویران
مرگ چھوہی مدہ والان جدا ران
امی مرگن کرس دل خستہ افسوس
امی مرگن لوکرنس لستہ درگل
امی تھاوس گنوہی گنشی ٹہاہیم
امی مرگن بوکرلس دل پریشان

امی سیتن دلِ دردیش روشن
امی سیتن شب تاریک پیہ رلان
امی سیتن پڑہیس خاطر گرانی
امی سیتن سروس منز نزاکت
یہی چھم باعثِ فرحت مہ ہردم
یہی چھم راحتِ جان درالم ہا
اگی پیالہ چھپہ بیماری بلائی
دچھم اَت منز فوائد گونہ گونہ
رٹن اندر بغل زن ماہ پارہ
سپن مدہوش کنہہ روچ دکنہ آرہ ام
سمت دایہ ٹکن آیہ ڈو باری
بصد جلدی تاکہ از عقل و دانش
حرمخانس اندر شہرت مبارک
مبارک ثال ز دل از رنج و ماتم
مبارک از سپن آباد خلد ان
مرت یم گے نمن کت رنج تاوان
مرت حورس جدائی چھپے بلاشک
کرائی خانہ مالن حالِ حیران
مرگ چھوہی سورہ نادان گاش چشمن
امی مرگن زشادی کرسہ مایوس
امی مرگن سہ نیونم صبر طاقت
دنی کیاہ رنج و غم کیتاہ تلن یم
امی مرگن کرس بیمار و بیوار

امی کرنس ہتھاہ بدناوم بزرگار
امی مرگن بجواری مدہ والس
امی کرنم مہ شکر انگبین سم
مرگ چھوی خاتم آرام وشادی
شہ قمر الزمان گرہ وانو بعیم
خزانن بر کرک وا قفل نزاوک
امیران وغریبان گیہ یکسان
دوہہ اکہ پادشاہس سو خیالا
زِ ضبال حکومت واگھتن مہ
بملک وممکلت شہزادہ تھاون
خدا انھتو نس حکومت خوش تھاوس

امی برگن سولنس کرنم مہ سر تل
امی مرگن بحسرت نارہ زالس
چھلت نیونم ز دل شادی تہ راحت
امی سیتین فنای نہ بربادی
نثار سر کرک لس لعل وگوہر
فقیران وگدایان منگناوک
بد تنگو نہ دیان گندر یا وژ کال
گژھن فانی جہو باقی حقتعالیٰ
بکنج غار چول بیمار روزن
زِ ہر معنی نصیحت بوزہ ناون
وزیران وامیران سنبرادن

امی نازک بدلس کرمہ ہلکل
امی ہردم بو تھاوس چشم پژنم
امی طلہ ناونم در خاک حشمت
غرض ہر سو سپن مشہور عالم
زمرد ورنگین ولعل وگوہر
تھوک نہ کانہہ گدا د شہر خلدان
لشادی دلفرحت وارِ یاہ کال
ازین فانی جہو بہتر پتھ رٹن مہ
کلاہم لاتعلق ژاہ نہ بوزن
یہ مسند شو بہ امسی شاہزادس
تہ حالِ دل حکایت بوزہ ناون

نمو گرہس مبارک برچنیں رائے
تمن شہزادن سنزی آس یژ مالے

مقرر شدن روز تاجپوشی قمر الزمان و نامہ نوشتن شاہ خلدان بنام شہریارانِ عالم و آمدن آنہا در خلدان و تعریف باغ میگوید

مقرر ووہ سپون بر تاجپوشی
سپن گمنام ماتم روز فرحت
طلا نہ نقرہ چھاوک جایہ جایہ
دژک ستی کام تس لیسہ لاقیش بود
زکابل منگہ ناوک فرش پشمین
زترکستان غلامان خوش بیانہ
مکمل ساز و سامان گوز ہر جا
سرو پا چھی جرت از لعل وگوہر

کرن رایِ خوشی گرژہ قہوہ نوشی
مکانن گژکروک دیوانخانن
مقرر گے ملازم پایہ پایہ
زجرمن منگہ ناوک باسن زر
پی خدمت کنیزان شہ جبین
پہ چائے سبز لاسہ منگناوک
بہر میدان خیمہ کر کھڑ ریا
دبیرس حکم کرنے پادشاہن

مہیا ساز و سامان تاز و نغمت
طلہ چھاوک بہر جاے شامیانن
مقرر ہر کسے برکار خود رود
سپون ارشاد قالینن بکشمر
زایران اسپ تازی چار جامہ
ہمہ مجرم تہ ملزم تلیہ تراوک
انک ساز ندران ملک کشمر
نین برونہہ کن دپن عالم نیاپن

سپُن حاضر دبير خوش رقم يا م
لکيهن رقعه ڏين تنهم سنگهواهين
خداءِ بي نيازس حمد ساري
ڪريمس کنس لبي نه ڪا نهه زوالا
زشوقِ دل ڪرون پيدا اُني سالو
زشوقِ دل ولش باصد سرودہ
درودہ جهوي دوا سارن بلاين
درودس جهي ملائڪ پڙهه براني
لتنذن اہل بيتن جهم وسيله
ابوبڪر و عمر عثمان و حيدر
زبعد حمدِ حق نعتِ پيمبر
بو عاجز جهوس هزتوه ستر باج ساري
بايس ساعت زوقتِ خورد سالي
بوسنوس ون سنهاه شرمندگي جهم
لهذا تاج بخشي نور ديدس
باستغفار خود شايد بوٿهاون
انو تشريف منزيب ڪفش خانس
قدر بخته ڪرو توه سا نه راٿهاه
وليڪن از بزرگي ڪياه گرٿهو ڪم
لکهان جهوس معذرت تاڪيد هردم
توبه جهوه از خدا انعم البدل جان
سعادت جهم ٿهندين مه سعادت
اگر معذور روزو روزه محروم
دٺت سوزن لبوءِ نيکنز جام

حڪم ڪرنس شهن ملِ تل قلم تام
عبارت تنهم خطن ٿي آس [illegible]
جهنه بنده اس تهمس ساري باري
شو ڪن از حڪم ڪن عالم سويدا
شوبه ون نه رنبه ون ڪياه گينڊ بانو
درودہ پر درودہ بادل وجان
درودہ سيت روشن جان ولائن
خداين حڪم ڏتوني پر درودہ
ونذت لگنگ پدن ميولوي قبيله
صحابن آلني يارن لمتاهين
بو عاجز جهوس لکهن توبه اٿي براد
ڪرمم پر معصيت اوقات برهم
ٿهو منه جاي ڪانهه از جرم خالي
ٿبو به آس تخت و تاج نزاوم
حڪومت گرته گند ساماني بخشس
دوان تڪليف جهوس توبه مهربان
جهو فخر و غر ٿهاه مه ناتوانس
اگرچه ون توبه تڪليف جهوم عيب
امي بابت گراني جهوس بوسر خم
هيوبد قدر و منزل جهوم دوبالا
مه روزهم تاقيامت لطف و احسان
فلاني دوه مقرر روزه شادي
گرهم اميد ساري واره معدوم
شهنشاهان عالم جمله اطراف

بهر جانب شهن ته پادشاهن
ٿهي باٿهن لبپهم پڙهه جهم مه وجهيمر
سو جهوي معبود برحق سانو مولي
ڪران تنهم انس و جن عرش و ثريا
تمس از جان و دل شوبي درودہ
درودس پانه حضرت جهوي مهربان
درودہ پانه داه جهوي پراني
پران بو جهوس شره پر پردم درودہ
درودہ پر بياران پيمبر
جهم ساري يتن خاص ته عاص
لکهان جهوس بو توبه از خواستگاري
فروس پانس ڪرم نه ڪانهه گناه ڪم
ستهاه بدڪار ته بزرگار عالم
ڪرن شاهي مه ون سوگند هاوم
بايس باعث بو عالم سنبراون
ڪرونا رحم بر حالِ غريبان
ديو غمگين دلس فرحت مه ساٿهاو
خطاجهم سرابر امنز جهونه ربب
تڪلف ڪرمه زانم سادگي جهم
ديو توبه مزد نعمت حق تعالى
بو جهوس مانان جهمنه ڪنهه حقيقت
دراں ساعت گرٿهم دائن بزدوي
سلام وادعيه لکهونس باتمام
ڪرن دعوت ملوڪن قاف تا قاف

از انجمله شہِ ماچین و ایران
شہِ بلقان وشاہِ تبخ و تاتار
شہِ مقدونیہ شاہنشہِ رُوم
شہِ ہندس تہ ونزس وارہ انجام
غرض خالی نھُون نہ کانہہ شہرِ؟
سپن وار دیہہ جارات نہ دوہ
مُصفّا کرنہ میداناہ ماوَر
زمین روشن سپین از خیمہ خرگاہ
ہرسو آس فلمت گل تہِ گلزار
رچھانی غم ژالان لولہ بیمارن
عجب زنگاہ چھو گُدُمت گلِ وُہرال
دوان نالہ چھہ کارہ پت ژوپاری
گلاب وہی تہ سول آرہ دل جلن
زنخموری و چھان سوی دورہ دوپے
گلِ ارقم زمینس سیت پیوند
مبارک صد مبارک لکھہ مبارک
درمن پوشن سمن گرزاہ تہ تعریف
دوان ژہرٹ بر زمین از بہر خوبان
دوہس از سر فرازی سر بہ اکا
اماگرزہ نا کمتس میانو ہی کنن زاہ
زہجر یارہ نالان زعفران کوش
بدٹ در بحر حیرت گوش تا گوش
دوان لافِ محبت ارغوان پوش
دوان ہردم سو ہنس فیل و قالس

شہنشاہ حلب ہم شاہ توران
شہِ ماژندران وشاہ کابل
شہِ زنگ وشہِ جاپان وخرطوم
شہِ چینس کرن کیاہ عذر خواہی
شہاں روزی سوزن قافلہ ہر جا
سوپانہ در تیاری دوہ مصروف
جرن خیمس اندر تہ لعل تہ زر
سو باغاہ کیاہ دنے زن باغ جنت
لب جوہن تہ آمٹ وارہ سبزار
گلِ نسرین وسنبل یاسمن کیا
نوان دل نورہ سیتی سر بہران
سنزہ پوشو رزوپٹ کھالموٹ آن
چو زلفِ ماہر و یاں عشقہ پیچان
گلِ یاقوتِ احمر گل ہزارو
بخوش گوئی وناں چون شکر و قند
گلِ سوزن بعجز و انکساری
تمن در سجدۂ مولیٰ بہ توصیف
گلِ افتاب زن مہتاب ژولان
شبس در وصفِ ذاتِ حق تعالیٰ
گلِ فرخ چو مہ رُخ از لبی شرم
نوانی گرایہ سپین وارہ چھو کوش
زخوشبوئی ونے زکیاہ سو روپوش
ونانی عاشقن می نوش می نوش
چمن بیہ برگو بلبل بران چاؤ

شہِ تبت شہِ کشمیر وبلغار
شہِ جرمن شہِ اٹلی و بابل
شہِ روسس تہ سوزن خاص پیغام
وزیراہ خاص سوزن در البوی
روانہ یام قاصد گے بہر سو
کرون دربار عام وخاص ہوف
کرن ڈیرہ بیا ہر سو بہر حب
دلس تسکین جانس آسو راحت
بہاراہ ژہت چھو آمٹ سبزہ زارن
گلِ داوُدو وی بربرچمن کیا
کدرت زو درثنای ذاتِ باری
وزہ وزہ عشقہ بیمارن چھو ہلان
سرِ سنبل کھٹت از شرم ژورے
کران نالہ وپان تم پان مارو
مبارک نوبہار آمد مبارک
ہردم سوی کرانی نالہ زاری
گلِ کافور چھوی از نور تابان
تمن پٹ بلبل شمار بولان
گلِ نسرین بصد تحسین ونن کیاہ؟
کرت چھوی دست ونازک شہارم
ہیاں سرزسر دراٹھ سو مپوشس
نموت دل چینکن نافہ فروشن
زہجر یارہ بہ دل داغ لالس
ژہ کیاہ زانک پوکیتن ہندنی ناو

ہیقے پاٹھن گگن بحیر قولے جان
گنذرت وردی ستادہ چھی بمیدان
زنن پوشن چھونن تعریف شوبان
اذاں شرحی سینمت باغ پرنور
گل باداما تراوت دام جادو
بخوردان حسن زشیرین ژلطافت
گلاش ہنر سو خوبی کیاہ ونی بو
شمالس تل چھہ شوبان زن ستارہ
اذاں سبزہ چھہ درگرمی کھوان بام
علیلن تپ ژلن از جام یکسیر
ضمیر اپوش انہ دل ہوش نوان
زیک وانہ تپ محرق ژلانی
دودہ امر چہ جام شیر بر بر
قولی برجستہ بحیر گونہ گونہ
چھہ چمکان برگ گل رسبزہ ربستان
عنادل در چمن سرمست وجولان
زبر سو شور تلموت پوشنو لو
وچھانی چھوی ژلانی رنج و ماتم
میان باغ چھو یاہ بیح وربیح
اڈان قمنوار چھی در کامرانی
لب جو شوبہ دن گلہای نسرین
وچھیت عاشق مزاجن دل چھو لوبان
بہیت بر آسمان غمناک ندری

سینمت باغ چھوی زن باغ رضوان
اذان پس صف بصف آس ناشپاتی
چھوزن نازک بدن ہند دل و جان
زمستی بلبل مدہوش نالان
تمن ڈیشت سینمت مست آہو
الوچہ زن بلوچستانہ آمت
زحالی چھی نون ڈالی ہر سو
مولل انہ جان و دل وچھمی ہیہ
ژلان از دل حرارت کام ناکام
سونارنگی زحد تنگی نوان دل
بلانی دل ژلان از دل چھوارمان
بباغ حسن زن جانانہ ژلیہ
اذان خوبی امک تعریف کم کر
وتھرمت سبزہ باغس زن مخمل
کہ گویا بر زمین آمت چھو آسمان
کلن پٹھ شعلہ زن گلہای انار
بمستی تم دہان ہی ہی یہ کیاہ گو
دوان طوطہ ہر سو نالہ آسی
ازیں ہیچی چھو زلف یارن ہیچ
قطارہ در قطارہ آسہ قمنوار
چھہ زن تگ دت گمت فرہاد شیرین
غرض کینتاہ ونے اوصاف بن باغ
للہ ون دور خس چھوی نا زمورے

نگہبانی کران زن چھی سفیدان
دوان ہر دم چھہ دعوای حیاتی
گل انار در سرخی چھو مشہور
گل اناری منز یان زالالان
سمرقندن چھہ قندن منز شرافت
زمحبوبی سٹھاہ مشفق بنامت
عنابن دل تھوم مہ بر قرارہ
ژلانی درد دل یامت ژہی مہ
برت چھی نار جسل از می سراسر
نوان دل نہ چھو بخشان جان بیدل
کران وچھمی وچھہ گل سائیانی
دوانی جوش کیاہ چھوی سوستہ ولیہ
غرض فلہ وارہ گل از ہر نمونہ
دوان تت پٹھ بہایا ہی تہ مسول
گلن پٹھ رنگہ بلبل آسہ لولان
ژلن بلبل دین گویا ہتن نارہ
زخوشبوئی سینمت مست عالم
نوان ہر بہ بمیسان ژالہ آسی
میان جوی عیش زندگانی
کران باآسمان تکرار تکرارہ
عجب سبزہ لب جو آسو شوبان
امی رشکہ چھو جنت دلس داغ
مہ و ثوے مختصر زانک ژہ یلنے

مفصل بوزپاسنے دانہ دانہ
دپان یامت سپن ہر سوتیاری
امیرو تہ وزیر و اہلکار و
گلِ اقبالِ تو دائم شگفتہ
اکس پتہ اک پوان ہیہم بہیہم
تہ بوزِت شاد دل گوشاہ والا
کریوون مصلحت میانو شفیقو
یلہ ساری سمن بیرِن خلدان
باستقبالِ شاہان تم بمیدان
کرک دست بستہ روزِت عرض تسلیم
ہمیشہ شاد دل باشید بنعیم
نہ بوزِت کرتھو استادہ ڈیرہ
زحسرت آسو لایان پنجہ برسر
کنیزان عمارتِ جان حورپیکر
فزوان تہ ساروی خونہ حشمت وجاہ
خنجر قاطر دپان نہصد تمن سیت
لدِت آسوی تمن پٹ بار بسیار
دپن زیر سواریٔ غلامان
غریق زر و جوہر با صد انداز
حریرک جامہ و لولِ سر و خوبی
پوان نخوت سران از کبر و مستی
قمر طلعت دہن غنچہ شکر قند
پوان زن سبزہ زارس آسو شبنم
زعشوہ ناوک اندازی کرانی

گژھو ما دلِ ملول از باعثِ طول
کرِن ہُر پادشاہن اضطراری
شہنشاہا سعادت دستگاہا
بملک و مملکت دائم خجستہ
تمی نزدیکِ خلدان وات یاری
کران حمداہ بسوئے حق تعالیٰ
خبر سوزِ و یمن اسے مہربانان
اتھک بوٗ سیت پانس شاد و خندان
پے تعظیم شاہان سر کرُوک خم
بجاآنک ستھاہ آداب و تعظیم
ھتوِ تشریف اینجا تا بہ چندین
وچھت سامان دالِ آسمان جنزہ
زنگار رنگ فیل جنگی اسپ تازی
زری جامہ موٗلِ سامانہ دربر
سہ صد فیلانِ جنگی در جلوتس
تمن پٹ سازو سامانہ لدکیت
ستوران وستمبران نہصد وسی
ہزار و ششصد و جنگی ستوران
شمارس منز فزون از دو ہزاران
ازان قامت سپن شرمندہ طوبیٰ
کواکب زن وسپ بیہت زبالا
لبِ لعلس شژہ فلِ قندہ فل و قند
اوزان تہ آدمِت بردوش کاکل
تمن کُن کرو وچھت عاشق زرانی

فصاحت در طوالت چھنہ معمول
ہمان ساعت خبر وژ چوبدار و
ژہ دائم روزہ ای عالم پناہا
سپن وارد شہنشاہان عالم
زحد جاہ و حشم سیتی تمن چھوی
دپون تامت وزیرن ای رفیقو
توقف توہ کرِو ساتھاہ بمیدان
وزیر و بوز یامت آسی لارہ ان
ادب در خدمتِ شاہانِ عالم
کہ ای جانِ جہان روحِ روانم
سمن ساری جہانداران بہ تمکین
ازان جاہ و حشم ماہِ منورہ
غلامان دست بستہ مرد غازی
ازانجملہ شہ چینن ونے کیاہ
سوتہ جابر دو یہ زنجیر از بس
سہ صد و پنجاہ اشتر ہائے رہوار
زنقرہ زر ولت سامانہ آسی
کنیزان نہ عماری ہا بصد ناز
زناوک زن دواتے تیر باران
خمار آلودہ چشمن منز شُہ مستی
کرانی عاشقن چھی زیر و بالا
کران خندہ ہران آسی ہا تبسم
پہنمت عاشق جان بستہ در گل
اوزان چھک کنوٹ گوشوارہ

چھہ اَبرس تل شبانی زن ستارہ
گوڈن پازیب تہ شرن دار خلخال
شہید ناز گینتاہ پے ہمیدان
ہتھی پاٹھن ہمہ شاہانِ عالم
کروک آرام تت جایہ بشوکت
سپن از ہر طرف یلہ جمع زیناں
وتھرمت فرش مخمل آسو در راہ
زہر ہر کیے ساماً نہ فرداً
کران بہر ادب خم سرو قامت
خوشاروشن کرو تو سہ خانہ میانوی
نبن نم پرمکانِ استراحت
ہر گوشہ اوزان گو شوارہ
بہشتس سرو طوبیٰ زن چھہ شوبن
برت صندوق از تاریخ عالم
منور چھوں دلِ درویش ہر جا

گلشن باوٹ مزین آسک شرہ بند
قدمبوسی کران چھُوک پانہ اقبال
غرض ہر سو چھُو دتھہ شوت شور محشر
بشوکت کرمن منز کانہہ اگھاہ گم
ہمہ سامانِ خورد و نوش وافر
باستقبال پانہ شاہِ خلدان
وچھت حشمت تنہ مزمان ساری
سوزن اسپان و فیلان اہلِ مرون
سپن ہر گینہ ستین ہمکنارہ
کرو افزون تو سہ اقبال میانوی
عجب بنگالہ ہای رنگ مرمر
چھہ شعلان زن سمانس پٹ ستارہ
اویزان جار فانوس شمعدان
گژہاں وچھہ وچھہ دل ناشاد خرم
غرض ہر گوشہ بوٚ تکمیلِ سامان

فزوں از جان عاشق قیمتش چند
ٹپان پہ چین غرض آفت بخلدان
سنٔمت گرم زرن ہندیہ دفتر
بہ نگو نہ دوہن گینشن براحت
مشخص وقتہ پتان آسن حاضر
سُوپانہ دراو از خانہ بصد جاہ
کرت آسن سر نگوں از شرم ساری
سپن حاضر تمن نشہ از ندامت
خوشامد کوت گرٚنک زارہ پارہ
پس انگہ نم بصد توقیر و عزت
جرت دیوار و در از لعل و گوہر
منقش تم ستون از رنگ و روغن
درخشان آسن سقفس لعل و مرجان
پٔی تسکینِ دل آئینہ برپا
پٔی تسکینِ خاطر میزبانان

دوہِ ماجیوژشی قمر الزمان در ملکِ خلدان و جشن نمودن

تعالی اللہ عجب روزِ ہمایون
تمناہت بدل چھُوی ماہ ہم خور
ییتھ لوکو زول تراوِ کدورت
لگو قربان امس ژاہن تہ گراین
امس کن چھُوی جہاں سر خم ہر دم
یہ پرت راتھ دلس ہر دم چھُو آگاہ
اسندی خاطرہ ہر دم دوٚکھ مہ

سپون اسہ از مہربانِ داور بہ چون
زبس ور انتظاری روز شادی
وچھو قمر الزمان ازبو کتھہ پر تخت
امس لالس فدا از جان سانوے
امس لیُس روشہ زاہ موکلی نہ از غم
امس در ہر جہان جلوہ گری چھی
شبا روز ہی ز فرقت دل دودم مہ

عجب روزی زصد نوروز بہتر
سپن از ہر طرف لوکن مُنادی
تمنا آسو در دل کنہ خدا ین
امس ہیوٚ کوہ بعالم نشدہ با نوے
امس ہیوٚکر بعالم کانہہ شہنشاہ
سعادت مراسنز فرمانبری چھے
اسندی خاطرہ کھُن چن مہ تراوم

اندی خاطرہ آرام راوم
یہوی چھوم باعث تسکین مہ ہردم
اند فرقت اندر زخمن مہ مرہم
اندی خاطرہ زو جان گامژ
سوواتی مطلبس آخر بلاشک
سہل کاماہ چھنہ ردل زرن رہ
سو ہرگز مطلبس واتی نہ حاشا
زہر جانب وُز مقصود ژھانڈان
نہ در سجدہ نہ سوی اندر اقامت
غرض چھوہ منہ کرن مہ راز افشا
ولوک لتس سرو نارس عنبرین رخت
یمس لالس صفت ہرگونہ آسن
دوان شعلہ عجائب تب و تابہ
تھوک تاج شہنشاہی لسبر لتس
سیٹھن زیادہ درخشاں آں مہ نو
سیٹھن یامت شہنشاہی بعالم
زحالے انکھہ ڈالی پرت نمونہ
رنگا رنگ لعل و مرجان مشک اذفر
زلعل بے بہا یاقوت ہم ڈر
مہ چھمنہ کنہہ لو کیاہ کرہ پیشکش لتس
بو عاجز چھوس پموت بر خاک انہ سر
تھوم منظور یدوی چھم بہ لاکن
وزن مہ زیو دیم ہر دم چھیپہم
امی نیونم دل و جان چھوم یہ جانان
یہوی چھوم راحت و شادی مہ در غم
ژہ ہی ہی بیخبر چھوک امہ حالہ
اندی خاطرہ ززہ پان کھالم
زبیتا لی شو مجنون رٹ جنون
بجای انگبین زاچن غم وہہ
اژن اندر نہ فیرن دوبہ خانن
ژہ گنجل عالمس وژن ہرہ بن
مگر شوہی پرزہ ناوان سخت مشکل
ادیس مطلب بو فیورس ژم حاشا
کرن تعریف آں چھونہ ہیون طاقت
تسنزی واقفی عامن تہ خاصن
دتون پراگاش ہر سو شش جہاتن
فدا نور رخش گے سر بسر لتس
تھوک لتس تاج شاہی یام بر سر
پئے تعظیم سارو سرکروک خم
کرک لتس پیشکش لعل و جواہر
کران کانہہ پیشکش یاقوت احمر
یمس ہیتھو طاقتاہ تم ہتھو کرن پیش
زر و گوہر مہ چھمنہ چھوس بو بیکس
چندہ چھس چھس مندہ چھس کیا کرس پیش یا
عزیز و اقربا فندہ ہس بو یاوان
تھوم یدکن بو کرہ ہس حال خالی
اندی در شنہ ثابت مہ ایمان
اندی خاطرہ ایوان خوشی چھم
ژہ کیاہ زانک ونن کت قیل و قالہ
دزان در نار فرقت کار عاشق
گروہی ہوار عشقن تہ فسون
زرن بر دل کرن نہ راز افشا
وچھن یردان اندر گاہ شاہ یاتن
نہ تن جسم و جگر نہ قد و قامت
لبی دلدارتت کرواتہ بیدل
دپان قمر الزمان یلہ ہوتھہ بر تخت
سوکت ہیو آسو کر چھم تژھر لیاقت
بہت تختس سویٹ زن آفتابہ
گتہ ظلماتچی ژچ کائناتس
بہرشو داتو یامت نورہ پرتو
سیٹھن سرحم کھوژن رٹ ماہ ہم چوز
زہر سو تحفہ ہائے گونہ گونہ
نمن ژھانڈان نہ کنہہ ہر چیز وافر
زبسترایا سو شہزادہ سپون پرژھ
باستعداد سارو دتو کم و بیش
نہ چھوم مہ مال و دولت لعل و گوہر
مہ چھمنہ کنہہ سوائے این دل ریش
دزان از سوز دل چھس لولہ ہر دم
ولنس دست بستہ در دربار عالی

غزل بر وقت تاج پوشی

دُومت سینہ چھُوم چاپنہ اماره
کیاه کره پنہ چھُوم نفس اماره
لٹہ اکہ بکھنا تلخ بر سری
رازِ دلِ وَ نہیِ ناز پروری
مُشتاق گوسے ماه رخساره
کرنخلہ کرنجلہ آب گوم کوتاه سائے
ہرو کھہ ژہانڈ تک ہر دربارے
برہ برہس کہاس در انتظاره
گوشن و تھرے پوشہ انبارے
کھیدو دلِ جگرمہ ہر بارے
منصوره بند پاٹ گھسہ ہٰدارے
فرماوان چہہی پروردگارے
شامَن نبیرت گوہم برتے
ہروم چھپ و نیبر و تانِ زارے

میانہ سرداره وندہی جان
دره دره کرنس حال حیران
ہنڈ گوہی منتہ ہار زن شولان
پازه اکہ سیتن گوس ویران
گشتہٴ الفت چھوس ہر آن
پیرپیر لاگم نہ غیرزان
شرنگ پاکنس منز پنہان
جیر جیر تھاوی لعل مرجان
روشن کرمیانو دل ویران
ردوه لبہ چانوے روی نوران
پره ہا حق سترہ ہر آن
کل من علیہا گرتہ ہا فان
پاہن لا حتجمس پو غیرزان
در دل تھاوت چانو ارمان

تھدوٴ تھہ نہ بوزم نہ اربی پارهٴ ،،
ذره ذره فره نس ہمہ بوه سرے ،،
گتہ منزه ہا وتم نوزه انوارے ،،
بدہ اعمال این بدکارهٴ ،،
بجھتھی گیم ہم چان شہمارهٴ ،،
اره سره چھم تره کمہ سنہ تارهٴ ،،
در دل آرت بیوم دشوارهٴ ،،
پره اژ دھتہ ساتھاه میان غمخوارهٴ ،،
جوش تپ کھول بوش کی بری ،،
پیو کر بوٹ منزل کوتاه پرانے ،،
من سره کرتھی تن زالہ نارے ،،
شلہ مہ ژبونم نہ پوه گوم ہائے ،،
عاصَن منز لو گوس بزگارے ،،
سره کره ہوا للہ ہمہ بوه سارے ،،

دربیانِ خاتمہٴ کتاب و معذرت از مصنف و وجہ رنگی تصنیف کتاب میگوید

مکر حمدِ حق نعتِ پیمبر
کرم پنہ جستجو در کام و ناکام
ولی کر یار پاه پروردگارن
پس انگہ ترا و منز آسیم اپچ کل
غمو سرشو مہ نلمت آشہم نال
تلت آسیم صندوقس منز مہ تھادم
ولی آن جان جانم الحمد للہ
سو اندر کسب نجاری چھو لائق

سپن آغاز رت انجام بہتر
مہ کر امید آسیم زاه نہ تیو تمام
کرن ہر گونہ یاری کردگارن
مصائب ہای دنیا ہمیہ بیحد
بہر گونہ گموت آسوس بو پامال
پوان آسُم نہ زاه ات گن خیالاه
سو چھوم رت و دستاه الحمد للہ
سو آستہ اکبرن فرزندِ اکبر

بحمد اللہ سپون قصہ باتمام
یہ قصہ وانہ ہرگز زاه بانجام
مہ آسیم ختم کرمت جلد اول
پدت آسوس گمت در فکر ازحد
تمی باپت مہ آسیم برانت زاد ونز
بوان آسمنہ مہ ہرگز مجال
تخلص تمندوی در امنت چھو نالی
سو چھوم مہ جانہ خونہ زیاده بہتر

کری کیہ بو بیان امنہٕ شرافت
منہٕ منز مہ اسنہٕ ہی ماہی ژ چھیم
اُند شکل و شمائل عقل و دانش
سٹھاہ خوبان وچھیم لولوی لالا
دو چشمش پرزمے زن گوئی چادت
دچھوم سوی در شرافت خانوادہ
اسدن دشمن چھ خار چشمن
مہ چالس خدمتس عرضاہ کرزن چھیم
سو قصہ تمس ژہ آسوہی رونمہٕ وہمت
یہ دنیاے دفا آخر فنا چھوے
سو کرتن ختم تھو تم ژاہ احسان
ژہ تراوت اوڈہ لکو چھسنہ فرمانی
نصیحت اہم کرم ہر گونہٕ ہردم
بظاہر ہم بباطن ہم آشکارا
شیان روہی دوہن کینژن گژھم دل
دلی گژھ خالقن مشکلی مہ آسان
سپون شعرس اندر ہرن سٹھاہ مہ
تمن داناولن جوہر فروشن
غرض آسمنہٕ ہاون علم دانی
کرن آسیم عشاقن سی خبر مہ
جگر چھوم دودمتوہی از درد و غم مہ
انم در گفتگو آز از فرقت
چھہ یاژ تختک علاوہ ات شمارس
بوین ہردم تمس کن شکر باری

امس اوصاف وچھمی بے نہایت
بہر گونہٕ امس اوصاف عالی
امس ہمت وچھیم مہ حاتمن ہش
دتے امشند تمن لوکن تھکن چھوم
دوان لوکن بمژگان تیر دارنت
خداتھوس قیامژ تام وارہ
دزن ورنار حسرت ہیچھو گلخن
دنی تل تھاوہیم یدوہی اجابت
زاہ دوکاشرس منز چھوی ژہ امنت
گژھہ ہن سارن زہ دنیا فانئ آخر
بہر مشکل کرہی معبود آسان
سٹھاہ مجبور گژھس اہم زہنتے
دہان آسیم خدا کاسی دلک غم
دتم دب سارلی کامن بہر سو
باخر گژھ خدا ابن حل مشکل
نہ چھوم علماہ نہ عقلس طبع گوی
دزان ژھرمت ہمیشہ برائے کتیہ چھیہ
کرن نہ نکتہ چینی بر حماقت
مہ ہرگز چھمنہ وچھمژ قصہ خوانی
دنن آسوہم فراقک دانشانہ
زسوز دل ببر ورایم تیج رہ
تساوہ شنت تہ تیتر ہ بیت تعداد
تھوم داہ مہ گژرت محنتہ ہارس
الٰہی آس ژہی کن پے پروزرہ

نجو شنخولی امی مہ نال ولنم
زشیر و انگبیں رچھمت چھو مالی
قد و قامت اندوی سرو بالا
زہ اچھہ ملتھی دچھان گرکینہ کرن چھوم
گژھان از جان لوکن ٹاٹھو زیادہ
رچھن از ہر بلا پروردگارہ
امی وننم دو بہ اکہ در تکلم
دتم دلول دتم وننس اجازت
زہنت تراوت اوہ لکیہ ژ خطا چھوے
چھوروزان نیک و بد موجود ظاہر
مہ لگموت چھوم سٹھاہ رس تنت پرانی
بظاہر اہم ژدم ہر گونہ ہمت
دلی ون مختصر گژھنم مدارا
اندہ ونن ژدم ہمت بدینیو
اگرچہ دل مہ آسم ژ پریشان
زہرہ وہی جرأت کروم در شعر گوئی
دلی چھوم عرض خدمت اہلِ ہوشن
مگر لاگن نہ ہرگز بے مروت
زہٹن آسیم دلک نارہ اہ نیر مہ
بہانہ قصہ کر مس در ترانہ
ژالم نہ دلس منز نارِ فرقت
غزل ابیات ختمس تان تھو یاد
ربن ہر دم سٹھاہ کرنم مہ یاری
یہ بار معصیت ہت آسی بر سر

امی یارن نوٹر مُت چھہوم کمر مہ
بدٔ بت چھہوس بوگموٹ در دردِ غم
جفاجوئی کرم پانس مہ ہر دم
بخشتم یم گناہ بے قال و قیلہ

امیِ در جان دِتن ژھنتم لُبر مہ
یہ چھہوم شر مہ دلس روز قیامت
کرم نہ زاہ بعالم کانہہ گناہ کم
سو وقتِ واپسین کرتم مہ آسان

سٹھاہ بدکار چھہوس نزگارِ عالم
یمی کھتہ برونٹھ کُن ہت زشتِ طینت
شفیع المذنبین اُمّی وسیلہ
تمکو چھہوم خوف در دل چھہوس ہراسان

منگان ہر دم چھہوسے یا رب ہتم آل
بپاسِ سید عالم کروم جان
بشیرا سوزِ دل ہت روز ہر دم
بشارت چھی ہمن سیتن ژلی غم

تمت

قطعۂ تاریخ قصۂ قمر الزمان از مصنف غلام احمد بشیر

خالقس کُن شاہی بے پایان
غم سیتن دور دل سیتن شادان
بہرِ تاریخ نسخۂ جانسوز

یم بو چاوُس زِ جامِ عرفان
سوز اندر م نبر مہ ژل یکدم
در تفکر بو بوسس زِ حیران

مہ گلِ دل فولُم ازین نسخہ
دلِ گریان مہ بس چھہوا خندان
آہ از دل کڈم شوہیِ باری

۱۳۴۸ ھ

گفت ہاتف ترانۂ خلدان

تمام شد قصہ قمر الزمان مکمل ہر دو حصہ

نعت شریف

یا رسول تھو قبول میان نالہ زاری
والشمس رُوی چانو گیہ گلزاری
ابرو کمانہ تیر دار داری
ونٹھ چان رٹہ فلِ وند دُر باری
ون مہ دمس عشقہ بازاری
زال مہ ولنم نفسِ امارہ ی
رحمتنک دروازہ وکھ چھی ساری
شوبان کیا چھے چان سرداری
یا رسول چھم مہ اُمید واری
سینہ مہ ژونکھتم کینہ تراد ساری

سُورکر چان لولہ نارے
واللیل ہوی چانو مشکِ تاتار
دیتھم کر تھم سینہ بریان
خندہ چانہ بند گوشمس وقتر
ژھانڈان لوسس گامہ شہار
حال سانو روشن چھہوی ہر آن
تھاونک ذاتن خود مختار
لوبان زو سانو نورِ یکھتا
محشرس رٹزم زیرِ دامان
دینہ چھہوس چلنے ہاوہ دیدار

غمہ ورنہ ہر دم کرم غمخواری ،،
خوہی چانو ڈیشتٹ ژلم بیماری ،،
خنجر ہتھی سیت زخم کاری ،،
وندہ آم قندنس چھم انتظاری ،،
ڈیو تھمنہ کانہہ مہ چانہ انہاری ،،
ثانی و لموُت چھم کالہ شہماری ،،
رحمۃ للعالمین دیوُیہ جباری ،،
خوبانِ عالم مشتاق زُو پاری ،،
از دوش والزم گنہنک باری ،،
بنہ چانہ فایقس ژلہ بیماری ،،

غلام احمد فائق

فہرست کتب کشمیری

نام کتاب وقیمت

نعوت ومناقب

- شمایل نبوی کا ترجمہ یعنی
- شمائل شریف کلان ۲ر
- ؍؍ ؍؍ از حیدر بابا ار
- کاشر سلام بحضور خیر الانام ار
- گلشن نعت حصہ اول ۴ر
- گلبن نعت ؍؍ دوم ۴ر
- گلدستہ نعت ؍؍ سیوم ۴ر
- گلزار نعت ؍؍ چہارم ۴ر
- حدیقۂ نعت ؍؍ پنجم ۲ر
- گلبن مدینہ ۲ر
- اعجاز غریبہ مجموعہ ۶ر
- معجزات حضرت محمدؐ
- گلزار مدینہ وعشق نبی ۴ر
- معجزہ یمن ار
- مجموعہ معراجنامہ محمود گامی ار
- وہاب کھار۔ شمس فقیر
- معراجنامہ کلان ۸ر
- وفات نامہ کلان ۶ر
- قصص الانبیاء ۶ر
- حجۃ الاسلام ۲ر

نام کتاب وقیمت

- نور نامہ ۴ر
- دعای صبح ۲ر
- قصہ حضرت خلیل الرحمن ۶ر
- مجموعہ جنگنامہ آنحضرت ۱۲ر
- یعنی مغازی النبی کلان
- روضۃ الشہدا ۱۲ر
- مجموعہ مرثیہ وفات و
- شہادت حسنین کشمیری وفارسی ۴ر
- شفاعت حسنین ار
- شہادت فرزندان امام مسلم ۲ر
- محرم نامہ ۲ حصہ فی ۲ر
- ظفر نامہ وانتقام یزید ۶ر
- گلدستہ مناقب ۸ر
- گلدستہ انوار
- کرامات غوثیہ ۲
- کرامات محبوب العالم ۲ر
- کاشر سلطانی از وہاب پرے ۱۲
- احوال الآخرت ۴ر
- کاشر ونہ ون ۶ حصہ فی ۱۲ر
- کلام للہ عارفہ شرحدار ۴ر
- کلام شیخ العالم ۲ حصہ فی ۲ر

نام کتاب وقیمت

- جوازہ شیئاً للہ ار
- کاشر مفتی ۴ر
- کاشر نام حق ۲ر
- بدائع منظوم ار
- کاشر ضروریات دین ار
- کاشر عقائد ار
- کاشر پارۂ عمہ ۳ر
- کاشر مسئلہ کتاب ۶ر

قصہ جات اور افسانے

- قصہ اصحاب کہف ار
- قصہ حضرت شمعون ۲ر
- قصہ سلطان ابراہیم ادہم ۴ر
- یوسف زلیخا محمود گامی ۴ر
- ؍؍ ؍؍ مسکین ۸ر
- ؍؍ ؍؍ قادری ۸ر
- قصہ حضرت ایوب صابر ۳ر
- ؍؍ تمیم انصار ۴ر
- تاریخ فقہ وحدیث
- در بحث مقلد و
- غیر مقلد ۴ر

نام کتاب وقیمت

- قصہ شاہ منصور ۲ر
- کلیلہ ودمنہ ۴ر
- ہارون رشید ۲ر
- دشاق عقل ودولہ ۲ر
- بہرام کور ہشت بہشت ۴ر
- زہرہ وبہرام ۴ر
- بہرام گل اندام ۲ر
- شاہ بہرام ۸ر
- سلطان محمود غزنوی ۲ر
- شیخ منصور وشیخ
- صنعان ۲
- وہپل نامہ
- گربہ وموش ار
- حاتم طائی ۲ حصہ ۸ر
- فرخ حال یعنی
- گلزار حقیقت ۴ر
- گل وصنوبر ۶ر
- بدر منیر یعنی
- گلدستہ بینظیر ۴ر
- چندر بدن ۲ر
- سوہنی مہینوال ۶ر

نام کتاب معہ قیمت

- قصہ خنجر عشق ۳ر
- جوہر عشق ۲ر
- مقدم نامہ ۶ر
- کاشر الف لیلا عہ ر
- مہر و ماہ ۶ر
- قصہ زین العرب ۴ر
- چہار درویش ۴ر
- دہ عذاب ۲ر
- توبہ نصوح خفتن زن ۲ر
- قصہ سبا ۲ر
- یہود او قطروسی ۵
- تعریف رمضان ار
- گرلیت نامہ ۴ر
- سکندر نامہ ۴ر
- مکرزن و منطق الطیر ۲ر
- یک حکایت چہار باغ
- رنگین ۳ر
- بہار نامہ پیر نامہ طوطا نامہ
- خدیجہ نامہ ۴ر
- شیریں خسرو محمود گامی ۴

نام کتاب معہ قیمت

- شیریں خسرو نامی ۸ر
- ؎ ؎ بطرز ڈرامہ ار
- خلافت نامہ ۸ر
- قصہ ممتاز بے نظیر ۶ حصہ ۸
- گلبدن عروس چمن ۸ر
- شکر ریز ۸ر
- گل بکاؤلی ۱۰ر
- گلنور و گلریز ۸ر
- زیبا نگار ۱۰ر
- گلریز کلاں ۸ر
- رعنا و زیبا ۸ر
- ہیمہ مال ۶ر
- قصہ قمر الزمان ۱۲ر

جنگ نامے

- جنگ کربلا ۴ر
- مختار نامہ ۴ حصہ فی ۴ر
- خاور نامہ ۱۱ حصہ فی ۸ر
- شاہنامہ ۱۰ حصہ فی ۸ر
- جنگ بیر العلم ۲ر
- جنگ زیتون ۱۰ر

نام کتاب معہ قیمت

- سام نامہ ۸ر
- جنگ قندور ۴ر
- جنگ دینور ۲ر
- جنگ خیبر ۲ر
- جنگ تال ۲ر
- جنگ زقوم ۲ر
- جنگ خندق ۲ر
- جنگ احد ۲ر
- جنگ بدر ۲ر
- جنگ امام حنیف ۶
- جنگ امیر حمزہ ۱۵ حصہ فی ۴

مطبوعات فارسی و اردو

- شرح ورد المریدین ۸
- تاریخ اعظمی ۸ عہ
- چہل اسرار ۴ر
- اوراد فتحیہ مترجم کشمیری
- اوراد قادریہ کبریت شریف ۴
- چہل کاف قصیدہ شریف ۴

نام کتاب معہ قیمت

- سورہ یٰسین ار
- قصیدہ بردہ مترجم کشمیری
- دعای موش حرز یمانی ۴ر
- حرف ہوائی جدید ۲ر
- ؎ ؎ قدیم ۴ر
- جدید تاریخ کشمیر اردو ۸ر
- معری و علم عروض ۲ر
- سوانحعمری بلبل شاہ صاحب ۸ر
- حیات صرفی ۶ر
- تحفہ محبوبی ۸ر
- جنۃ الدنیا ۴ر
- روضۃ الحسن ۸ر
- سلطانی فارسی ۱۲ر
- اسماء بدر ۳ر
- ورد المریدین مترجم اردو ۶
- چہل اسرار کشمیری ۴

غلام محمد نور محمد تاجران کتب مہاراج گنج سرینگر

شائع:- مالشمہ بانہ ار امیرا کدل سرینگر کشمیر